

Za dan vstaje

Proslave v Gor. Podšumberku, Vinici, Dragomlji vasi. Prispeljki v današnji Prilogi

22. julija 1941 je bila na ukaz glavnega štaba partizanskih čet izvedena v Sloveniji prva množična akcija proti okupatorju in ta dan slavimo kot začetek oborožene vstaje slovenskega naroda. Osrednja dolenska počastitev praznika bo letos v Gornjem Podšumberku v trebanjski občini, kjer bodo v nedeljo, 22. julija, z začetkom ob 14. uri, odkrili spomenik padlim narodnim herojem, partizanskim komandantom Milovanu Šaranoviču, Predragu Jevtiču in Ivanu Kaučiču, dopoldne dan poprej pa bodo v bližnji okolici odkrili še nekatera druga partizanska obeležja. Po Dolenskem bodo na praznični dan še nekatere prireditve in proslave, med njimi naj zlasti poudarimo slovesnost v Vinici, o čemer pišemo posebej.

Dolenski list prinaša v današnji Prilogi več prispevkov iz narodnoosvobodilnega boja oz. revolucionarnega vrenja v naših krajih:

- KO SE JE ROJEVALA VSTAJA
- DAN VINIŠKE REPUBLIKE
- PO SLEDI ZA TANKISTOM
- ZA UPOR NI BILO MEJ

SEDEŽ GRE V TREBNJE

V Novem mestu bo danes zasedala skupščina skupnosti dolenskih občin. Dnevni red se je precej obsežen, omenimo pa naj samo nekaj točk, o katerih je pričakovati zanimivo razpravo. Tako bodo delegati zastavili besedo o delu družbene pravobranilca samoupravljanja in sodišča združenega dela v Novem mestu v minulemu letu, razpravljali o programih razvoja usmerjenega izobraževanja na Dolenskem in poslušali poročilo o podelitvi domicila XV. diviziji NOV. Na tej seji bodo sprejeli tudi delovni načrt skupščine, nekatere dokumente skupnosti in oblikovali nova delovna telesa skupščine. Z dopolnjenim statutom uravajajo enoletni mandat. Tako bo novi predsednik skupščine (bo iz trebanjske občine) izvoljen za leto dni.

Slavje v Vinici

V nedeljo proslava velikih obletnic - Spomenik viniški republiki

Osrednja proslava črnomaljske občine za dan vstaje, 60-letnico KPJ - ZKJ, SKOJ in revolucionarnih sindikatov bo v nedeljo, 22. julija, v Vinici, ko bodo počastili tudi spomin na dogodke pred 60 leti, ko so v tem kraju ustanovili znano viniško republiko.

Računajo, da se bo ob 10. uri na kampu ob Kolpi zbralo tri do štiri tisoč ljudi. Slavnostni govornik bo Franc Šali, v kulturnem programu pa bosta nastopila mešani pevski zbor iz Gribelj in ženski pevski zbor iz Črnomlja, ki bosta pod vodstvom Franca Milka in ob spremljavi črnomaljske godbe na pihala zapela nekaj pesmi. Recital bo pripravila viniška mladina, nastopila pa bo tudi domača folklorna skupina.

Dan prej, v soboto ob 19. uri, bodo na viniškem trgu pred novo poslovno stavbo odkrili spomenik viniški republiki, delo akademskega kiparja Jožeta Vrščaja iz Črnomlja. Več o viniški republiki pišemo še v današnji Prilogi.

BRIGADIRSKI MESEC - Julij bi lahko preimenovali kar v brigadinski mesec, saj v tem času potekajo številne mladinske delovne akcije. 54 mladih iz črnomaljske občine dela na belokranjskem delu partizanske magistrale pri urejanju bankin in jarkov. V Suhu krajini tudi že dela druga izmena na zvezni mladinski delovni akciji, o kateri več objavljamo v današnji Prilogi. (Foto: M. Markelj)

Ne debatni klub, ne „oblast“

Ocena štiriletnega dela medobčinskega sveta SZDL za Dolensko - Sprejeta osnovna zamisel za spremembe v urejanju Dolenskega lista - Lojze Ratajč novi predsednik

Ni bil ne jalov debatni klub, ne nekdanja „okrajna oblast“, medobčinski svet SZDL za Dolensko je v iztečenem triletnem obdobju dobro opravil frontno politično usklajevalno vlogo pri urejanju mnogih družbenoekonomskih vprašanj, pomembnih za vso Dolensko.

Tako lahko povzamemo poglavito ugotovitev skupnega zasedanja starega in novega medobčinskega sveta, ki je bilo 13. julija v Novem mestu. Pri ocenjevanju pa ni prevladala hvala ali samozadovoljstvo. Vse kaj drugega prej, saj je že v uvodnih besedah dosedanjega predsednika Niko Rihar kritično spregovoril o slabostih, šibkih točkah in aktualnih nalogah, v katere se bo treba v prihodnje, kot je dejal, „zagristi“. Največ političnega dela čaka organizacijo na področju zaostajajočega kmetijstva, šepajočega stanovanjskega gospodarstva, neustreznega planiranja, zapostavljenega varstva narave, usihajoče storitvene obrti itd. Nadaljnje pospeševanje delovanja političnega sistema in podružbljanja politike je ob naštem seveda naloga številka ena.

Tudi drugi razpravljalci (Lojze Ratajč, Lojze Šterk, Matjaž Verbič, Uroš Dular, Rade Kordič, Rade Vrdinč, Milan Vajda, Janko Gladek) so prispevali več koristnih misli in napotkov. Obsojali so značilno dolensko drobnjakarstvo in pogosto zaplotniško zaslepljenost, kadar so na rešetih skupni interesi. Graje, predvsem pa čimprejšnjega ukrepanja je vredno dejstvo, da Dolenska nima ustanove, ki bi skrbelo za celovito regijsko prostorsko načrtovanje.

V prihodnje je treba bolje organizirati skupnost dolenskih občin, zlasti pa odgovorno in pravočasno usklajevati interese in skupne

Lojze Ratajč: mnoge naloge v prihodnjem obdobju.

nastope v republiški skupščini in republiških samoupravnih interesnih skupnostih.

Medobčinski svet SZDL je v nadaljevanju seje po uvodnih besedah Marjana Legana, glavnega in odgovornega urednika Dolenskega lista, sprejel predlog za nekatere spre-

membe v urejanju lista in zadolžil uredniški odbor, naj do jeseni, ko bo posebna seja medobčinskega sveta posvečena informiranju, natančneje obdelala zamisel, ki naj bi pripomogla, da bo Dolenski list še bolj deloval kot medobčinsko, medregijsko, pokrajinsko glasilo SZDL.

Za novega poklicnega predsednika je, kot smo na kratko že napovedali, medobčinski svet izvolil Lojze Ratajč, direktorja Tovarne za preddava krompirja na Mimi, tozdr Kolinske. Niko Rihar odhaja na drugo pomembno družbeno dolžnost.

M. L.

Posavsko stičišče dogovorov

Sprejet program dela SZDL za Posavje - Ignac Vintar predsednik tudi vnaprej

Medobčinski svet SZDL za Posavje se je med prvimi v Sloveniji oblikoval na novo. Na seji 11. julija v Sevnici je za predsednika sveta ponovno izvolil Ignaca Vintarja iz Sevnice.

V razpravi o poročilu sveta za minulo obdobje so po občinskih konferencah SZDL ugodno ocenili povezovalno in usklajevalno vlogo tega organa. Posavje, ena manjših regij v republiki, je v tem obdobju doseglo vrsto uspehov kot plod skupnega sodelovanja.

Na frontno sestavljenih predsedstvih občinskih konferencah SZDL so dopolnili spisek prvotno predvidenih 14 aktualnih vprašanj za Posavje na 18. Vinko Jurkas iz Brežic je menil, da je treba med bodoče delovne obravnave uvrstiti pobudo tovariša Tita za kolektivno vodenje,

družbeno samozaščito in splošni ljudski odpor pa obravnavati kot posebno točko. Jože Bavec je v imenu sevniske delegacije razširil program na obravnavo varstva okolja.

Sicer je v ospredje novega programa posavskega medobčinskega sveta

postavljena ocena delovanja socialističnih sil v frontno organizirani SZDL. Ravno tako naj bi ocenili programe usmerjenega izobraževanja posavskih šolskih centrov. Namerovali so preveriti, kako se uresničujejo stališča republiške konference SZDL za hitrejši razvoj kmetijstva. Pripravili bodo analizo obveščanja delovnih ljudi in občanov. To je kajpak le nekaj nalog iz sprejetega delovnega programa, ki ga bo dopolnjevalo še življenje.

A. ŽELEZNIK

Vedno za krmilom

Krško: priznanja voznikom

Združenje šoferjev in avtomobilstvo v Krškem priredi vsako leto proslavo v počastitev svojega stanovskega praznika. V soboto je po krških ulicah najprej zapeljala kolona nad 40 svečano okrašenih tovornjakov in osebnih vozil.

Na prostranem parkirišču pred SOP v Krškem so tokrat namesto običajnih športnih srečanj pripravili testiranje in spretnostno vožnjo. Ne prekosljev je bil prizadeveni predsednik krškega združenja Srečko Smodič s Senovega. Drugouvrščeni je avtomobilnik Milan Nedoh, tretji pa je Martin Kočevar iz sevniskega rudnika.

Popoldne so praznovanje sklenili s proslavo in zabavo pri ribnikih v Mačkovcih pri Brestanici. V imenu sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Šmarje pri Jelšah sta priznanje vzornega voznika prejela brata Jože in Dušan Preškar iz Kozjega. Predsednik krškega združenja Srečko Smodič je na tej proslavi prejel plaketo bratstva in enotnosti II. stopnje, Milan Halozar pa plaketo tovarištva, priznanji republiške zveze šoferjev in avtomobilnikov.

A. Ž.

Novo mesto svojemu umetniku B. Jakcu

Ob 80-letnici Jakčevega rojstva v Domu kulture slovesnost, v Dolenski galeriji pa pregledna razstava

„Malo Novo mesto je srečno in ponosno, da se je v njem začelo življenje tako velikega sina in slavnega umetnika, kot je akademik Božidar Jakac.“ je med drugim poudaril predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Simič v petek, 13. julija, zvečer v Domu kulture na enourni slovesnosti, s katero je Novo mesto začelo proslavljati 80-letnico Jakčevega rojstva.

Na prireditvi, na kateri sta nastopila Sentjernejski oktet in mladi novomeški pianist Aleš Vesel, so se poleg slavljence in njegove življenjske družice Tatjana zbrali številni prijatelji Jakčeve umetnosti od blizu in daleč, med drugimi predsednik predststva SRS Viktor Avbej, podpredsednik skupščine SRS Ludvik Golob, izvršni sekretar CK ZKS Franc Šali, umetnostni zgovodinarji in umetniki.

Slovesnost se je nadaljevala v Dolenski galeriji, kjer so odprli

veliko razstavo Jakčevih del: pastelov, olj in grafik. Razstava kaže razvoj Jakčeve umetnosti in njegovih iskanj na poti, ki so mu jo parke določile že v mladih letih.

Cepprav je razstava obsežna, predstavlja le majhen del izredno zajetnega umetnikovega opusa, ki svoje poslanstvo nenehno potrjuje tudi tako, da velikanskemu številu svojih del prilaga vedno nova, pravkar nastala ob zrelih spoznanjih in nemiru vedno iščočega ahasverskega duha. Dela v Dolenski galeriji bodo na ogled do sredine avgusta.

Akademiku Božidarju Jakcu, ki je 80. rojstni dan praznoval v ponedeljek, 16. julija, so za ta življenjski jubilej čestitali predsednik Tito in predstavniki slovenskega družbenopolitičnega življenja.

I. Z.

BOŽIDAR JAKAC V DOLENJSKI GALERIJ: obdan od občudovalcev njegove umetnosti in pastelov z najljubšim motivom - Novim mestom. (Foto: Bojan Radovič)

„KRŠKO“ NA VALOVIH - Prizadevna počitniška skupnost Krško ima poslej v Nerezinah na Malem Lošinju zasidrano lepo jahto za obalna krizarjenja. Med prvimi so z njo zapluli malčki iz krške šolske kolonije (na sliki ob pristanku v zaliv Bučanje). Te dni so napolnili z vodo tudi okrogli bazen, vesele ga bodo zlasti družine z otroki. (Foto: Železnik)

IMV - SREČANJE PRI MIKLAVŽU

Industrija motornih vozil Novo mesto bo organizirala 21. julija 1979 pri Miklavžu na Gorjancih 4. tradicionalno srečanje svojih delavcev in drugih občanov. Kulturni program se bo začel ob 11. uri, tekmovanje v športno šaljivih disciplinah pa ob 13. uri. Igral bo ansambel za ples. Tega dne bo urejen enosmerni promet in sicer: Vahta - Miklavž od 8. do 12. in od 14.30 do 16. ure ter Miklavž - Vahta od 13. do 14. ure in od 16.30 do 20.30.

VREME

Po izdjanem vremenu sredi tedna bo pretežno sončno še danes, v naslednjih dneh pa bo le deloma sončno z občasnimi popoldanskimi plohami ali nevihtami.

Nikaragva doživlja nadaljevanje svoje drame, ko se podaljšuje na smrt obsojeno življenje samodrčca Anastasia Somoze. Ko je že kazalo, da bodo čete osvobodilne fronte sandinistov že v nedeljo vkorakale v glavno mesto Managuo, so začele v začetku tega tedna prihajati nasprotujoče si novice o usodi diktatorskega režima.

Slovo Somoze

Videti je, da je bil optimizem, ki ga je bilo mogoče razbrati iz izjav sandinističnega odporiškega gibanja o skorajšnjem zavzetju glavnega mesta, vendarle vsaj nekoliko prevelik. Toda ta optimizem vendarle ni tak, da bi ga lahko zamenjal pesimizem, zakaj eno je zanesljivo: dnevi so diktatorju Somozi vendarle šteti.

Razlog za to je vsaj dvojen: nedvomni uspehi (vojaski in politični) sandinistov in s tem v zvezi v zadnjem času zmanjšana podpora Združenih držav Amerike, brez katere se diktator tudi sicer ne bi mogel držati tako dolgo.

Res je, da Združenim državam Amerike razplet v Nikaragvi nikakor ni po volji, saj bi sicer bili brez pomisleka pripravljene žrtvovati Somozo – ne pa tudi dati oblast silam, ki ga hočejo sedaj zrušiti. Najbrž je nekaj resnice v zdaj že dovolj znanem gestu, da so Američani sicer za padeč Somozo, ne pa tudi somoizma – ali rečeno tudi drugače: ne bi imeli nič proti, da zloglasni diktator izgine s političnega prizorišča v Nikaragvi, ne pa tudi, da ga zamenjajo sile, ki so v očeh

Washingtona preveč v levo usmerjene.

Američani kajpak še niso pozabili nauka Kube – toda zdi se, da se iz tega niso kaj prida naučili. Resnica je namreč, da kubanska revolucija v svojem začetku nikakor ni bila komunistična in da je komunisti tudi niso začeli. Začele so jo tiste sile, ki preprosto niso več videle drugega izhoda iz neznaške zagate, v katero je Kubo spravil diktator Battista.

In nekaj podobnega se sedaj dogaja tudi v Nikaragvi. Nikakor ni mogoče podpreti trditve, da vodijo sedanji upor komunisti in da bo Nikaragva postala druga Kuba. Sandinisti so preprosto družba vseh tistih sil, ki so se opredelile za oborožen boj kot zadnje sredstvo, da se vendarle spremeni do kraja neznosen položaj, v katerem je Somoza spravil Nikaragvo.

Treba je vedeti, da je Nikaragva malone zasebna posest družine Somoza in da se je to neverjetno izkoriščanje nadaljevalo več kot štiri desetletja.

Ljudstvo si sedaj ne želi tistega, česar se Američani tako zelo boje, komunizma namreč, marveč boljše, poštenjšo in pravičnejšo družbo.

Če bodo Američani to dovolj kmalu spoznali in podprli tiste, ki predstavljajo zdravo jedro upora, bodo imeli lahko v Nikaragvi zaveznike in prijatelje – ali pa vsaj znosne sodelavce. Če pa ne, se kaj lahko zgodi, da se bo ponovila Kuba.

JANEZ ČUČEK

TELEGRAMI

TEHERAN – Iranski obrambni minister Riahi je odstopil. Iranska vlada, kot poročajo tuje agencije, tega sicer ni ne sporočila ne zanikala, toda zadnje seje se Riahi ni udeležil.

BAGDAD – Svet iraškega revolucionarnega poveljstva je sprejel odstop predsednika republike Ahmeda Hasana el Bakra. Na seji je svet upošteval predsednikovo pojasnilo, da bi se rad iz zdravstvenih razlogov odpovedal vsem funkcijam. Na tajnem glasovanju je svet za novega predsednika izvolil Sadama Huseina.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Med številnimi dogodki (v ospredju ostajajo prizadevanja za učinkovitejše gospodarjenje) velja omeniti, denimo, razgovor, ki ga je imel z urednikom Dela Vladom Šlambergerjem sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc.

V zvezi z aktualno in ne povsem nedolžno obliko klerikalizma, ki poudarja, da so verniki v naši družbi drugorazredni državljani in o

O klerikalizmu

čemer je v svojih izjavah in besedilih, ki jih objavljajo nekateri emigrantski in drugi tuji časopisi, govoril ljubljanski duhovnik prof. teologije dr. Franc Rode, je Šetinc v razgovoru za Delo dejal, da naš delovni človek, četudi je vernik, ne čuti potrebe, da ga kdorkoli zastopa in da se za njega postavlja v vlogo posrednika. Svoje interese, družbenopolitične in gospodarske, uresničuje v odnosih z drugimi ljudmi, kjer živi in dela. Njegove pravice in dolžnosti so opredeljene z ustavo ne glede na to, ali je vernik ali ne. Ker verska pravila, razen splošnih omejitev, da ne smejo biti na škodo enakih pravic drugih, nimajo nikakršnih omejitev, verniki torej ne potrebujejo nikogar, ki bi jih posredno branil. Samo zaradi verovanja ali ateizma ne more nihče imeti in tudi nima posebnih pravic v družbi. Zato, je poudaril Šetinc, je govoriti o ideološki diskriminaciji napad, žalitev in podcenjevanje vernika delavca, delegata, člana delavskega sveta in delegatskih skupščin, direktorja in drugih vodilnih delavcev, ki niso postali to samo zato, ker so verniki, ali zato, ker so člani Zveze komunistov.

Kar se tiče dr. Franca Rodeta, lahko upravičeno protestiramo, če je bil kdajkoli

kot vernik oviran in če so mu bile preprečene verniške in duhovniške pravice.

Vendar pa, kot je znano, v miru opravlja svojo duhovniško poklic.

Na vprašanje o pogostem nerazumevanju pedagoških kadrov – vernikov je Šetinc odgovoril, da je šola v naši družbi zasnovana znanstveno in marksistično in je razumljivo, da zahteva od vsakega predavatelja sposobnost, da izobrazuje v skladu z marksističnimi načeli. Nihče ne more pedagoškemu delavcu s silo prepovedati njegove intimne vernosti, če jo ima, pač pa je nasprotje v nečem drugem. Do kod sega intimna vernost.

Intimna vernost ne izključuje pripadnosti socializmu in socialističnemu samoupravljanju, saj se ne meri po merilih teizma in ateizma, ampak po tem, ali je predavatelj sposoben objektivno in znanstveno prepričljivo razpravljati o vsem, pa tudi o religiji kot objektivnem družbenem pojavu.

Pri označevanju klerikalizma in enako nevarnega sektaštva, pred katerim niso imuni niti člani ZK, je Šetinc opozoril, da se je treba izogniti poenostavljanju. Klerikalizem je v bistvu boj za oblast in ima svoje drugačne korenine, medtem ko je sektaštvo najpogosteje nerazumevanje vloge ZK, njegovega odnosa do revolucionarnih akcij množic, pa tudi odnosa do cerkve, religije in klerikalizma.

Izhajajoč iz stališča, da komunisti niso borci za širjenje ateizma, ampak za spreminjanje družbenih odnosov, ki so enako koristni za religiozne in nereligiozne, je sektaštvo škodljivo, če ga uporabljamo kot orožje, ki naj bi nadomestilo ideološki boj, da bi s tem prikrižali premajhno usposobljenost, neznanje, lagodnost, nezanimanje, pa tudi nedelo.

MILAN MEDEN

TEDNI GORENJA V NOVEM MESTU

OD 8. 7. DO 29. 7. 1979

RAZSTAVA, DEMONSTRACIJA IN PRODAJA PROIZVODOV

SOZD GORENJE

POSEBNA PRILOŽNOST:

PRODAJA KUHINJSKIH ELEMENTOV OPUŠČENEGA PROGRAMA

KUHINJA PEA „HRAST“

OBIŠČITE NAS V ŠPORTNI HALI MAROF KETTEJEV DREVORED 2

VSAK DAN OD 9. DO 19. URE

gorenje

Pot do reda na kmetijskem trgu

Nekateri kmetovalci menijo, da bi statistiki morali natančneje in vestneje načrtovati, koliko živil posameznih vrst potrebujemo in koliko naj sejemo, pa bi na kmetijskem trgu bil red. To tudi trdijo in mnogi kmetje jun verjamejo, če jim nihče ne razloži, kaj je statistična služba in kakšna naj bi bila načrtna proizvodnja in prodaja.

Statistika le ugotavlja dejstva in z njimi lahko pomaga načrto-

valcem pri ugotavljanju potreb. Premalo pa je, če načrtovalci le ugotovijo, da v Sloveniji ali Jugoslaviji potrebujemo toliko pšenice, koruze, krompirja, zelja in drugega in da je treba posejati na toliko hektarih.

Kdo bo posejal? V državi je več 100 kmetijskih kombinatov in več kot milijon kmetov. Koliko naj kdo poseje, da bo skupen posevek enak načrtovanemu? Tu se zatika. Lansko jesen so kmetovalci posejali za desetino manj pšenice, kot so načrtovali družbeni organi. Samo zaradi tega bomo letos našli za pol milijona ton manj zrnja. Kmetijske zadruge v severovzhodni Sloveniji so spomladi sklenile pogodbe s tovarno sladkorja za setev pese na kmečkih posestvih, pa jih nekateri niso uresničile zato, ker so jih sklenile brez kmetov.

Trditve, da je načrtovati treba začeti na njivi, ni pomembna le zato, ker so jo poudarili na seji predsedstva republiške konference SZDL, kajti gre za dejstva, na katera je treba še opozarjati, ker jih nekateri ne poznajo, drugi pa jih poskušajo zamegliti.

V Demokratični republiki Nemčiji imajo kolektivizirano kmetijstvo in odkupne cene določa država, pa mora pred setvijo vsaka kmetijska zadruga kljub temu skleniti pogodbe za prodajo vseh presežkov svojih pridelkov. Če ob ugodnem vremenu kaže, da bo pridelala več, ali ob neugodnem, da manj, lahko sklenejo dodatne pogodbe in prejšnje količine zvišajo ali znižajo. To pa morajo storiti mesec dni pred spraviom pridelka. Brez pogodbe nimajo jamstva za odkup, proste trgovine pa skorajda ni. Tako vedo vnaprej za vsa

državo, koliko posameznih pridelkov bodo odkupili in lahko pravočasno načrtujejo izvoz ali uvoz, oziroma pošiljke v tiste kraje, kjer bo pridelka premalo.

Naš sistem je bolj demokratičen. Brez pogodb med pridelovalci, živilsko industrijo in trgovino – oziroma dohodkovnih razmerij med njimi – pa ne bo moč uskladiti pridelovanja s potrebami in zagotavljati kmetovalcem odkup vseh presežkov.

Seveda tudi pri načrtovanju, ki se začne na njivi, imajo samoupravni organi pomembno vlogo. Kmet bo moral vedeti, ali naj posadi več ali manj krompirja, zelja in drugega, da bomo pridelali v republiki in državi toliko, kot bomo potrebovali. Samoupravni organi kmetovalec, živilcev in trgovine bi pred spraviom pridelka morali vedeti, ali bo kaj presežkov za izvoz ali bo treba uvoziti. Le tako bo več reda na kmetijskem trgu.

JOŽE PETEK

PREDSEDNIKU ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE JIMMYJU CARTERJU politični nasprotniki že očitajo, da ne doseže ničesar, da pravzaprav samo zapravlja svoj čas v Beli hiši. Toda so lahko predsednik vendarle hvaleh" z nekim izjemnim kom: po raziskavah mnenja, ki so jih objavili četku tega tedna, je večina Američanov prepričana, da opravlja Carter svoj tako slabo, kot ga ni bil predsednik v zgodovini Zdrženih držav Amerike... Rekord, pa četudi – neslavno nezačelen...

TACAS PA SE LAHKO HVALI NEKI DRUG AMERIKAN s čisto drugačnim in neverjetnim dosežkom: po letih in pol je zopet postal Dobro, pa kaj potem, kdo. Toda v tem primeru za nekaj izjemnega. 48-letni ameriškega poslovnega Williama F. Niehousa so 27. februarja leta 1976 Caracasa v Venezueli levičarski gverilci in zadrževali poltretji milijon dolarjev odškodnine. Njegova firm sorodniki niso uspeli (ali zdaj je to vseeno) spraviti denar pravočasno skupaj, so gverilci Američana od nekam v venezuelsko državo. Tu se mu je posrečilo pobegniti, nakar je meseca dolgo tam dlužni. Naposled ga je priključju srečala patrulja velske armade in ga osvobodila. Ko so ga našli, je tehtal trideset kilogramov manj, je imel dolge do ramen... večih vendarle pride ob trenutku...

IN KAJPAK JE TREBA TEM MESTU zapisati, da daj, ko je nevarnost minila, nastopila v Avstriji (pred katere obalo in na ozemlje je ameriška veseljadja padla) histerija ostankov vesoljskega plovila. Vsakdo, ki najde navaden ček železa, je prepričan, da v rokah del Skylaba in zbirke nenavadnih predmetov svoj veliki dan. Ampak ne oni, zakaj medtem so začeli bolj pametni (ali prebrisani) pošiljati ameriški vladi računalniške rešitve ali namigljive, ki da jo jim je Skylab povzročil. Nekaj posameznikov pa je še v strahu... Iz vsakega „smotri“ moč potegniti kak dober, nekateri...

30 LET AVTA KOČEVJE

V soboto, 14. julija, v Šeškovem domu v Kočevju bodo vsi ljudje Avta Kočevje praznovali 30-letnico obstoja te delovne organizacije. Od 1. januarja je organizirana v dveh tovarnah zaposluje pa 390 ljudi. Na slavi so podelili jubilejne nagrade, pri tem so se spomnili upokojenecv in tistih, ki so 30 let zaposleni. Zavarovalna skupnost Triglav je priložnostno darila vsem tistim, ki skrbijo za varnost v tej delovni organizaciji.

ISKRA INDUSTRIJA BATERIJ ZMAJ, p. o.
TOZS SPECIALNE BATERIJE
Šentvid pri Stični
Komisija za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

- 1. STRUGARJA – KLJUČAVNIČARJA
- 2. VEČ PROIZVAJALK BATERIJ

Pogoji za zasedbo del so:

- pod 1. Srednja šola (3-letna), strojni ključavničar ali strugar in delavec v strojni delavnici.
 - leta delovnih izkušenj. Poskusno delo je dva meseca.
 - pod 2. Končana ali nedokončana osnovna šola.
- Delo je v eni izmeni; izbrani kandidati bodo sprejeti v delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Če želite postati naš(-a) sodelavec(-ka), vas prosimo, da pošljete vlogo s kratkim opisom dosedanjega dela na naš naslov. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi.

RAZVILI PRAPOR – V nedeljo je na slavlju gasilcev v Gomjem Vihpolju predsednik KS Sentjemej Slavko Jarkovič razvil njihov prapor in jim ga izročil. Za to piloznost so madjivi vihpoljski gasilci lepo obnovili gasilski dom. Pri delu jim želimo še veliko uspehov. (Foto: P. Miklič)

VARNEJŠA PARTIZANKA – Cestni vsek pri Starih žagah, ki je povzročil graditeljem partizanske magistrale največ težav, so ta teden zavarovali z mrežami, da se ne bo kamenje več rušilo na cestišče. Cesta je uradno še vedno zaprta. (Foto: M. Markelj)

OBUIJANJE SPOMINOV V JELENOVEM ŽLEBU – Pohoda po poteh Cankarjeve, Gubčeve, Šercerjeve in Tomšičeve brigade, ki je bil na dan borca v Jelenovem žlebu, kjer se je pred 36 leti uspešno zaključila partizanska protiofenziva, so se udeležili mladinci, taborniki, pripadniki teritorialne obrambe, mlilčniki in redna vojska. Ob spomeniku zmage so se poklonili spominu padlim borcem. Tov. Stane Škrli, ki je sam sodeloval v borbi, je orisal njegov potek ter poudaril, da naš narod ni izbral pogube in hlapčevstva, pač pa svobodo, ki jo je izbojeval v krvavem boju. (Foto: VINKO KERSNIC)

SEPTEMBRA SREČANJE KOZJANCEV
Aktivisti kozjanskega okrožja in borci kozjanskega odreda se bodo 22. septembra zbrali na Sinovcu nad Sromljami. Slavlji bodo 35-letnico ustanovitve Kozjanskega odreda. Srečanje je tradicionalno, da je vsako leto v drugi domicilni občini. Na proslavi pričakujejo blizu 7.000 obiskovalcev, slavnostni govornik pa bo predsednik republiškega odbora ZZB NOV Slovenije Janez Vipotnik.

Sejmišča

NOVO MESTO: Ponedeljkov sejem je bil še kar dobro obiskan, saj je bilo naprodaj 308 prašičev, prodanih pa 117. Pujski so bili po 700 do 1.050 din, od tri do šest mesecev stari prašiči pa od 1.060 do 1.900 din, torej enako kot prejšnji teden.

BREŽICE: na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 446 pujskov in 14 nad tri mesece starih prašičev. Prodali so jih skupno 347, pujski so bili po 40 din, starejši prašiči pa po 28 dinarjev za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Plug koristi trikratno

Sele spomladanska suša in grozeče pomanjkanje krme sta primorala kmetovalce, da so preorali več njiv, da je letos mogoče videti več stmiščnih dosevkov. Toda še druge, odločilnejše so prednosti, ki jih prinaša stmiščna obdelava, a vendar jo kratkovidno in vede zanemarjamo vsako leto bolj. In to ob tolikih traktorjih!

Poletna obdelava omogoči še en pridelek, omogoči pa tudi zatiranje plevela in izboljšanje rodovitnosti tal. Nekateri se poživljajo na slednji dve koristi, misleč, da kemija zmore vse. Herbicidi res delajo čudeže, vendar le do neke meje – če že zanemarimo vse odločilnejše klice po vsestranskem varstvu narave. Kemični pripravki so pretežno hudi strupi, a ne le za čebele. Tudi umetna gnojila imajo omejen „domet“; resda izdatno povečajo rodnost, vendar le na rodovitni zemlji. Rodovitim zemlje pa sami ne naredijo brez organskih gnojil in pravilne obdelave.

Po zetvi je neobdelana njiva raj za plevelne rastline, ki imajo do zime še več kot dovolj časa, da semenijo in natrosijo obilico trdoživga semena za naslednje leto in za več let naprej. Kopriva ne pozebe, pravijo; kar je slabo je običajno trdoživo, da se obdrži. Četudi stmišča po zetvi ne bi zasejali s kakim dosevkom, se ga splača plitvo preorati samo zaradi zatiranja plevela in ohranitve vlage v tleh, zatirujejo strokovnjaki. Stmišče preorjemo s stmiščnim plugom, grebačem, prekopalnikom ali krožno brano.

Seveda je daleč najbolje, da je zemlja zasejana čimvečji del leta. Poletna pripeka in dež sta najhujša zoprnika gole zemlje; kvarita njeno strukturo in s tem rodovitnost. Dež jo zapere in zalije, sonce pa zaskorji in globoko razpoka. Za žitom, ki je znan kvarilec strukture zemlje, je zato zemljo treba obdelati in zasejati.

S tem lahko tudi izboljšamo kolobarjenje, dandanes, žal vse bolj podcenjevan poljedelski ukrep, ki se lahko še grdo maščuje. Ni treba po zgledu čez velik o lužo, na ameriške monokulture, ki jih je uničila erozija. Tudi bliže je mogoče najti primere, ki kažejo, kaj se lahko zgodi, če vase zagledan človek prezira zakone narave.

Bančno sito bo vse drobnejše

Upravljalci Ljubljanske banke Novo mesto so se zavzemali za izbor pri ukrepih Narodne banke ter za skrajno varčevalno obnašanje na vseh področjih

10. julija je bil ob 80-odstotni udeležbi delegatov 6. zbor Ljubljanske banke – temeljne dolenske banke v Novem mestu, na katerem so pretresali poročilo o uresničevanju začrtane bančne politike in planov ter vpliv nedavno uveljavljenih ukrepov Narodne banke na dolensko območje.

Uvodno poročilo Jožeta Cvitkoviča, predsednika izvršilnega odbora, je naletelo na odobravanje, še zlasti ugotovitev, da z novimi omejitvenimi ukrepi Narodne banke nikakor

ne bi smeli prizadeti dobrih gospodarjev in da bi morali tudi znotraj združene banke doseči etno politiko pri selekciji vseh vrst.

Ljubljanska banka v Novem mestu se zadnje čase srečuje z nelikvidnostjo, ki se je že mnogo prej udomačila na drugih področjih, kar štejejo med trenutno najresnejše težave. „Gre za splet ekonomskih odnosov, ki jih je potrebno spraviti v red, zato priporočam slehemi delovni organizaciji, naj v lastnih finančnih planih predvidi ukrepe, kaj narediti, da ne bi zašli v še hujšo krizo“, je med drugim dejal Sergej

Thorževskij, predsednik poslovnega odbora banke.

Delegati so zlasti podprli predlog izvršilnega odbora banke, naj bi težave domačega gospodarstva omilili z možnostjo, da bi prispevke za SIS odvajali takrat, ko bi le-te denar potrebovale, ne pa v vsakem primeru ob izplačilu osebnih dohodkov, kot to zahteva sedanja zakonodaja.

Med vrsto sklepov, o katerih bomo podrobneje še poročali, je bil sprejet tudi ta, da se bo Ljubljanska banka v Novem mestu vključila v združeno potrošniško kreditiranje v okviru Ljubljanske banke samo pod pogojem, da bodo izključene možnosti porabe ter kreditov samo za nekatere delovne organizacije ali banke.

Na zboru so tudi uradno demantirali govorice, že dokaj razširjene v javnosti, da bodo ob novih omejitvenih ukrepih prišla pod udar tudi sredstva iz deviznega varčevanja občanov. Take govorice so označili kot zlonamerne. RIA BAČER

„Kmečke igre“ navdušile

Od 13. do 15. julija so se na Vranskem spet – že tretje leto zapored – zvrstile številne prireditve, ki so znova izpričale veliko zanimanje za kmetijstvo. Še več, za tokratno vransko „okroglo mizo“ o usmerjenem izobraževanju kmečke mladine se je pokazalo, da se tudi mladi rod docela zaveda težav te pomembne veje gospodarstva na Slovenskem ter se že zdaj z obilico resnosti loteva nalog, ki naj bi kmetijstvu učvrstile razvojnja tla.

To posvetovanje je bilo le ena od točk „Kmečkih iger“ (pripravili so jih RK ZSM Slovenije, Zadrzna zveza Slovenije ter vranski aktiv mladih zadržnikov in tamkajšnje turistično društvo), ki so pred tem nazivom združile prikaz kmetijskih in gospodinskih strojev, živinorejsko razstavo, osrednja prireditve pa je bilo tekmovanje dvajsetih desetčlanskih ekip aktivov mladih zadržnikov iz vse Slovenije in zamejstva.

Mladi kmetijci so se pomerili v košnji, grabljenju in zlaganju sena v roglo, pretakanju vina, žaganju hlo da in kmečki žetvi. Ta del „Kmečkih iger“ je privabil več tisoč gledalcev, zmagali pa so Korošci. Zelo dobro so se odrezali tudi dekleta in fantje iz Sentjermeja, ki so zastopali novomeško kmetijsko zadrugo „Krka“ in zasedli tretje mesto, manj uspešni pa so bili predstavniki Posavja, novomeškega KŠC Grm in Stične.

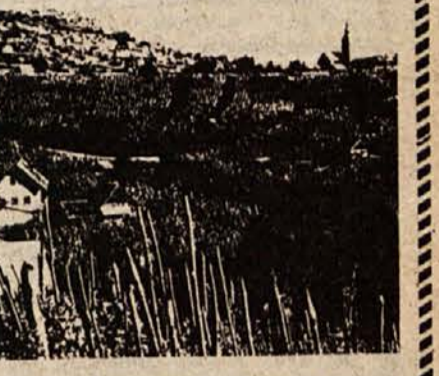
V sklop vranskih „Kmečkih iger“ je sodil tudi t. i. večer kmečke kuhinje: tekmovalke posameznih ekip so morale zamenjati po en trikliški hlebec kuha ter pripraviti večerjo iz starih kmečkih jedi, ki so značilne za področja, odkoder so bile ekipe. Malokrat se dandanes človeku ponudi priložnost ogledati si potek starih kmečkih opravil, zato so tudi tokrat na Vranskem veliko pozornost vzbudili možje, ki so prikazovali mlatenje žita s cepci, pa skodlar, izdelovalca grabelj in košev ter predice.

D. RUSTJA

GRABILI SO KO ŠTIRJE – Po trije tekmovalci iz vsake ekipe so morali na vranskih „Kmečkih igrh“ pograbitvi približno en ar velik pokosen travnik. Za novomeški KŠC Grm je grabila tudi Slavka Struna, znana državna prvakinja v vožnji s traktorjem, njena ekipa pa je kopic in roglo napravila v pičlih teh minutah. (Foto: D. Rustja)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Po opisu nastanka toče in oblakov, povzročiteljev toče, v zadnji številki Dolenskega lista z dne 12/7 1979 je treba vedeti, da so dvojni vzroki toče:

1. VREMENSKI oziroma temperaturni gradient, ki nastaja ob koncu vremenskih depresij ali pa samostojno z majhnimi depresijami. Depresije nam napove nagli padeč barometra, kar je znamenje, da se nezaheljeni oblak cumulonimbus kot nosilec toče približuje.
2. ZEMLJEPISNI, ki nastane zato, ker se nekatera zemljišča (n. pr. pečeno) hitreje segrejejo kot druga. S tem se ustvarjajo zračni vrtinci, ki potegnajo s seboj vlažen zrak. Taki zračni vrtinci nastanejo tudi zaradi vetra, ki čez dan piha pri zemlji od planin ali višjega hribovja. Vse to dviga vlažen zrak na velike višine, kjer potem nastaja oblak cumulonimbus in toča.

lonimbusa in višine gornje meje, kjer se cumulonimbus spaja s cirrostratusom. Najboljše je z enim izstrelkom bombardirati spodnjo mejo, z drugim pa vrh. Tako presekaemo zračni vrtinec v njegovem dolnjem in gornjem delu. Tretji izstrelak je treba usmeriti v sredino oblaka, s čimer strešemo prehlajene vodne kapljice in jih spremenimo v babje pšeno.

Iz povedanega sledi, da ima streljanje proti toči svojo znanstveno podlago! Treba pa je imeti dobra tehnična sredstva, natančne strelne naprave, večstopenjske rakete, dobre poznavalce oblakov s točo in izurjene strelce.

Rumeni prašek – srebrov jodid, ki pri eksploziji razvije toploto do 1500 C, pri čemer nastane para srebrovega jodida, se pri hitri ohladitvi spremeni v milijone kristalov, ki rabijo kot jedra, na katera se lepijo prehlajene vodne kapljice. Ta drobna zrna se ne vzpenjajo več navzgor, ker je eksplozija oslabila tok spodnje zračne struje, zato začno padati navzdol in se raztopijo; namesto toče dobimo močnejšo ploho dežja. Od eksplozije prve rakete pa do prepojitve oblaka z umetnimi kristali poteče četr ure! Če se nevihta približuje s hitrostjo, 40 km na uro, je četr ure po izstrelitvi rakete že 10 km oddaljena od tega mesta. Raketa torej ne učinkuje na mestu. Zato mora biti prva obrambna črta pred točo postavljena 10 km pred ozemljem, ki ga branimo, če hočemo s streljanjem doseči uspeh.

Boj proti toči

Če hočemo začeti uspešen boj proti toči, moramo vedeti, kateri oblak je nevaren, saj je nesmiselno napadati vsak temni oblak.

Cumulonimbus, iz katerega preti toča, spoznamo po tem, ker je spodnji del (baza) raven in je 500 do 1500 m nad zemljo. Vrh oblaka se vzdiguje tudi nad 5000 m nad zemljo in ima obliko cvetače (karfiola). Dotika se sloja cirrostratusa z nejasno zaveso.

Z močno eksplozijo v notranjosti takega oblaka lahko: – delno pretgamo ali zaustavimo delovanje zračnega vrtinca v oblaku in s tem preprečimo zvezo med cumulonimbusom in cirrostratusom. S tem preprečimo, da bi se prehlajene vodne kapljice vzdignile do ledenih kristalov cirrostratusa in toče ni; – prehlajene vodne kapljice pretresemo ter jih zaradi tega prej spremenimo v drobnejša zrna – babje pšeno in to se po večini raztopi, še preden pade na zemljo; – uporaba srebrovega jodida v izstrelkih povzroči, da se prehlajene vodne kapljice spremenijo v babje pšeno in to se po večini raztopi, preden pade na zemljo.

Vse to prepreči, da bi se krožeče prehlajene vodne kapljice združevale, debelile in sestavljale v debela, uničujoča zrna toče.

Da zračni vrtinec preneha delovati, dosežemo samo, če dobro streljamo. Višina, na kateri mora izstrelk eksplodirati, je odvisna od višine spodnje meje cumu-

Do sedaj je v Sloveniji Kmetijski zavod Maribor v severno-vzhodni Sloveniji organiziral obrambo pred točo na področju občini: Maribor, Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Ormož, Ptuj in Slov. Bistrica. Obrambo pred točo vodi posebna enota, ki vzdržuje radarski center. Radar odkriva točonosne oblake. Ta center ima radijske zveze s strelskimi rampami (dosegaj 105 strelskih mest), na katerih po navodilih centra izstreljuje rakete proti točonosnim oblakom. Center sodeluje z meteorološko službo in kontrolo letenja v Zagrebu zaradi letalskega prometa. To sodelovanje je posebno letos uspešno, ker kontrola letenja daje v najkrajšem času podatke o zračnem prometu. Uspehi te obrambe so dali povod, da se obramba pred točo z ustreznimi predpisi razširi na področje vse Slovenije. S tem se stara misel, iz strelki preganjati točo, znana izpred prve svetovne vojne, s sodobnimi sredstvi prenaša v sedanost.

DT

Topel sprejem v Stranski vasi

Za praznik krajevne skupnosti Birčna vas je bilo veliko slavlje — Borci sedmih brigad na krajevnem prazniku v Birčni vasi — Odkrili so spominsko ploščo

Birčenski predel, ki je bil za časa NOB znano partizansko območje, je za letošnji krajevni praznik 14. julija povabil v goste borce in aktiviste Gubčeve, Camkarjeve, Belokranjske, Ljubljanske, Artilerijske, IX. in XII. brigade. Veliko slavlje je bilo pri gasilskem domu v Stranski vasi.

Prireditveni prostor, ki je bil s parkirišči vred lepo urejen, so že prej napolnili krajanji, saj so malo pred borčevsko proslavo odprli 1957 m dolgo asfaltno cesto, ki je prvi asfalt v tem predelu. Na prireditvi, ki sta se je poleg krajanov in borcev udeležila tudi narodni heroj Jože Borštnar in Niko Šilih, je imel slavnostni govor Marjan Simič, predsednik novomeške občinske skupščine. Med drugim je rekel: „Sprva je kazalo, da bo razvoj obdel kraje okrog Birčne vasi, pa se je v kratkem veliko spremenilo.“ Pohvalil je krajanje za njihovo prizadevanost in sodelovanje pri snovanju novih odnosov na vasi in v boju za napredek. Nato je Ivan Pezdirc —

Slavko odkril spominsko ploščo tem padlim gubčevcem.

Za med kulturnim programom, ki

ZNANSTVA SE IZ PARTIZANOV — Takole je bilo v soboto v Stranski vasi, kjer so pred gasilskim domom organizirali večjo proslavo v čast krajevnemu prazniku. Borci in krajanje se poznajo še iz vojnih dni. (Foto: R. Bačer)

Božakovo obira sadove

Velik povojni razvoj KS Božakovo pri Metliki

Krajevna skupnost Božakovo praznuje 17. julija — v spomin na žrtve, ki so padle za svobodo, in na uspešno borbo partizanskih enot 13. julija 1944, svoj krajevni praznik. Letošnje slavlje je bilo povezano s praznovanjem 60-letnice ustanovitve KPJ, SKOJ in združenih sindikatov ter pomembnimi delovnimi uspehi krajanov: otvoritvijo asfaltirane ceste med Radoviči in Zelebejem v dolžini 1400 m, modernizacijo vaške poti skozi Rakovec ter pričetki del pri izgradnji vodovoda. Motorne brigade, za katero je precejšen del lastnih sredstev prispevalo domače gasilsko društvo, jim zaradi tehničnih težav pri nakupu do praznika ni bilo mogoče dobiti.

Predsednik skupščine krajevne skupnosti Božakovo, Jože Kočevar, je v pozdravnem govoru posebej pozdravil Poldeta Mačka, predsednika poslovnodnega odbora Ljubljanske banke, prvoborca Nika Belopavličiča in Stanka Kastevca, komandanta teritorialne obrambe za Dolenjsko. Slavnostni govornik Franc Vrvišar, predsednik občinske skupščine Metlika, je orisal pomembno vlogo treh vasi sedanje krajevne skupnosti Božakovo, Rakovec in Zelebej v NOB, obnovi in razvoju po osvoboditvi ter dosežene uspehe in planska predvidevanja nadaljnjega razvoja.

Med vojno so imle na Božakovem, zaradi bližine s Hrvaško, svoje postojanke straže karabinerjev in fašistov, ki so iz maščevanja zaradi partizanskih napadov mnoge vaščane odpejali v koncentracijska taborišča. Kljub strogemu fašističnemu nadzoru je bil že v začetku leta 1942 ustanovljen narodnoosvobodilni odbor, v partizane pa je odšlo 41 borcev. Po boju za svobodo se je začel boj za boljšo prihodnost, saj sta kljub vojnemu opustošenju v Belokranjcih še vedno tla volja in upanje. Danes se lahko ta krajevna skupnost, ena najmanjših v metliški občini, pohvali z mnogimi pridobitvami.

Predsednika gasilskih društev Božakovo in Kamanja iz sosednje Hrvaške, Jože Nemanic in Josip Župčić, sta na slavlju izmenjala diplome o večletnem sodelovanju ter listine pobratenja društev, mladinci ter metliška mestna godba na pihalu pa so pripravili kulturni program.

M. BEZEK

MNOGO IMENOVANJ V POSAVJU

Med zelo delavnimi organi medobčinskega sveta SZDL za Posavje je bil v minulem obdobju koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja. Pod predsedstvom Vinka Jurkasa iz Brežic je obravnaval 509 predlogov za funkcije v regiji, republiki in federaciji. Za novega predsednika tega odbora so izvolili Franca Rakarja, predsednika občinske konference SZDL iz Krškega. Imenovan je tudi nov koordinacijski odbor za spremljanje in usklajevanje družbenopolitične aktivnosti pri pripravi načrtov do leta 1985 v regiji. Odbor sestavljajo predsedniki ustreznih občinskih odborov, tajnik gospodarske zbornice za Posavje Boris Malinger. Koordinacijskemu odboru bo predsedoval Ignac Vintar.

BOŽAKOVO JE SLAVILO — Predsednik skupščine občine Metlika, Franc Vrvišar je govoril ob prazniku krajevne skupnosti Božakovo. (Foto: M. Bezek)

Ne post — boni

Kako lepo je bilo, ko smo se smeli voziti z našimi pločevinastimi konjički, kadarkoli in kamorkoli smo želeli! Potem pa kar naenkrat: STOP. Ne kateri bolj ali manj „prizadeti“ vozniki so ob ukrepu, ki je napovedal bencinski post, onemeli in skušali najti privilegije zase, spet drugi so menili, da ukrep ni dovolj strog. Ob dilemi, pa najsi bo takšna ali drugačna, se mnemlja vedno razhajajo. A v Metliki so si skoraj vsi edini: „Smo za bencinske bone.“

MARIJA JAKLJEVIČ, komercialistka: „Nič nimam proti ukrepu o prepovedi vožnje, čeprav je administrativen, ker nam je tako rekoč vsiljen. Strinjam se s predlogom, da bi bila omejitve vožnje le ob nedeljah, kar bi bilo pravičnejše za parne, ki ne smejo voziti prvi vikend v mesecu, ko so delovne sobote. Sicer pa sem za bencinske bone, kajti v službo moram peš 5 km daleč.“

IVAN BOHORIC, trgovec: „Da me je ukrep močno prizadel, ne bom posebej poudarjal. Nimam avtobusnih zvez, zato ob postnih dneh pešočim v službo 7 km. Sicer pa menim, da s tem ne bomo veliko prihranili, kajti ljudje ne mislijo dovolj na energetsko krizo in nadoknadijo „zarnujene“ vožnje ostale dni, ko smejo voziti.“

MARJETKA KOMPARE, tekstilna tehničarka: „Na omejitve vožnje sem se navadila, saj nisem preveč vezana na avto. Menim, da bomo s tem prihranili veliko denarja, vseeno pa bi bilo boljše, da bi se uveljavili bencinski boni, kajti človek nikoli ne ve, kdaj bo avto nujno potreboval, a z njim ne bo smel na cesto.“

TONE RADOŠ, uslužbenec na bencinski črpalki: „Ob postnih dneh in vikendih prodamo manj bencina kot sicer, zato pa ga natočimo več druge dni. Rezultat je torej v povprečju isti. Sicer pa v poletnih mesecih, ko se vije skozi Metliko dolga kača tujih turistov, slika o prodanem bencinu ni povsem realna.“

M. BEZEK

Ljubljanska banka

Temeljna dolenjska banka
Novo mesto

Komisija za delovna razmerja objavlja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom naslednja prosta dela in naloge:

1. referenta za odplačevanje kreditov
2. referenta odpravnika-administratorja
3. referenta operaterja na knjigovodskih strojih
4. pripravnik s srednješolsko izobrazbo za poslovno enoto Črnomelj

Pogoji za sprejem:

- pod 1): znanje, ki ga daje ustrezna štiritletna srednja šola in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj,
- pod 2): znanje, ki ga daje dveletna administrativna šola ali dokončana dva letnika ustrezne štiritletne srednje šole in znanje strojepisja ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj,
- pod 3): znanje, ki ga daje dveletna administrativna šola ali dokončana dva letnika ustrezne štiritletne srednje šole in do enega leta ustreznih delovnih izkušenj,
- pod 4): končana ESŠ ali gimnazija, pripravnik bomo usposobili za dela in naloge referenta za poslovanje z občani, delo je v izmenah.
- Kandidati naj prijavijo s kratkim življenjepisom priložijo dokazilo o šolski izobrazbi. Prijave sprejemamo 15 dni po objavi. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po zaključku objave. Nepopolnih in po objavnem roku prispelih prijav ne bomo upoštevali. Prijave pošljite na naslov: Ljubljanska banka Temeljna dolenjska banka Novo mesto 68001 Novo mesto

EMONA — POSAVJE BREŽICE

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD Trg. na malo in določil Pravilnika o delovnih razmerjih in varstvu pravic delavcev objavljamo

RAZPIS
za opravljanje naslednjih del in nalog

VODENJE POSLOVNE ENOTE 17 „MARKET“ V BREŽICAH

Za objavljena dela in naloge se zahtevajo poleg splošnih še naslednji pogoji:
VK trgovski delavci z 8-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega najmanj 5 let samostojnega opravljanja del in nalog ali da imajo izpit za visokokvalificiranega delavca, opravljen po predpisih, ki so veljali pred uveljavitvijo zakona o srednjem šolstvu;
Poleg strokovne usposobljenosti in delovnih izkušenj morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
— da so državljani SFRJ
— da imajo moralnopolitične vrline in organizacijske sposobnosti
— da niso kaznovani in niso v kazenskem postopku za kazniva dejanja zoper družbeno premoženje, ljudstvo in državo in zoper samoupravljanje.
Kandidati naj svoje vloge z dokazili, da izpolnjujejo splošne in posebne pogoje, pošljejo v 15 dneh po dnevu objave na gornji naslov.
O rešitvi vlog bomo kandidate obvestili v 30 dneh po poteku razpisa.

Bogata revolucionarna tradicija na Dolenjskem

Piše: Franček Saje

14

Časovno so se vrstile brez večje prekinitve od prava do poletja 1919, čeprav je meščanski oblastni uspeval, da je osamljene uporniške nastope enega za drugim zaдушila, ker so bila uporniška žarišča nepovezana in niso usklajevala svojih akcij. Kljub temu ni moglo posameznih uporov razbiti niti okrepljeno orožništvo, temveč je meščanska oblast morala klicati na pomoč tudi večje vojaške oddelke. Zaradi nezanesljivosti slovenskega vojaštva in šibkosti orožništva je meščanska oblast za boj proti revolucionarnim akcijam uporabljala izključno srbske vojake, kar je v ljudeh le še okreplilo republikansko prepričanje v nekaterih krajih pa celo sovraštvo do Srbov. V času, ko je bila najbolj kritična situacija in potrebna vojaška okrepitev na Koronem, je narodna vlada Slovenije ves bataljon srbske vojske, ki je prvi prišel v Slovenijo konec decembra 1918, uporabila za policijsko službo proti revolucionarnemu kmečkemu in delavskemu gibanju.

Revolucionarno kmečko gibanje se je z redkimi izjemami razvijalo brez povezave z revolucionarnim delavskim gibanjem, čeprav je težilo k tej povezavi. Povezati bi ga mogla edina JSDS, če bi bila sama revolu-

cionarna. Toda v svoji oportunistični politiki je celo sama dušila revolucionarno delavsko gibanje, dolgo zanemarjala kmečko gibanje in ga puščala osamljenega, da so ga meščanski oblastniki laže dušili. Prvi stiki s kmečkimi revolucionarji je vodstvo socialnodemokratske stranke dobilo šele konec januarja 1919 — po treh mesecih burnega uporniškega gibanja na podeželju. In še do tega stika je prišlo le po naključju, ne pa, da bi stranka iskala povezavo z revolucionarnimi kmeti.

Po zaдушitvi kmečkega upora v Kandiji so orožniki aretirali voditelja upora Jožeta Pirnarja, 17. januarja 1919 pa so ga izpustili iz preiskovalnega zaporja. Potlej se je Pirnar odpeljal v Ljubljano in obiskal vodstvo socialnodemokratske stranke, ki mu je obljubilo pomoč. Strankin tajnik dr. Milan Kren je 24. januarja podpisal pooblastilo, da bo Pirnarjev zagovornik pred sodiščem. Hkrati se je s Pirnarjem pogovoril o političnem delu in organiziranju strankine podružnice med kmeti.

Pirnar je 27. januarja pisal Korunu, da je „ljudem vse povedal, kako da namenavamo storiti v odstaviti župana.“ Sporčil mu je, da so ljudje

proti gerentu, češ da je predrag. „Zato pravijo, naj bi se vaj provizično nastavilo drugega župana, ki je namreč že bil, in ta je g. Alojz Vovk iz Gotne vasi, v katerega narod zaupa.“ Čudil se je, na kak način je odstavljeno župan Zuro zopet postal župan. Prosil je navodil za organiziranje JSDS in strankino pooblastilo, da ga ne bi „prišli ali zaprli, kar se tudi rado zgodi“, in sploh da mu „ne bi mogli do živga“.

Na koncu pa je sporočil, da je „za shod tudi že vse preskrbljeno“. Naslednji dan so bile v Novem mestu volitve klerikalnega poslanca v deželni zbor. Udeležili so se jih tudi Pirnarjevi pristaši, ki so se razburjali zaradi trditve, da klerikalna stranka „zastopa samo kmetijske interese“, socialnodemokratska pa meščanske. O tem je Jože Pirnar 28. januarja pisal dr. Korunu in ga prosil za pojasnilo, kako to, da „ena stranka lahko voli in druga pa ne“, ker se je na shodu po Pirnarjevem poročilu zgodilo naslednje:

„Tu so namreč ljudje bili mnenja, da bi volili enega drugega, dotičnik pa namreč ni zgoraj navedene stranke, nato je vse zarahnelo na ljudstvo, seveda kar je v črnih suknah, da tega ne marajo, ker ni pri tej stranki. Jaz sem namreč takega mnenja, da če ljudstvo hoče tega ali onega, pa naj pripada k tej stranki ali k oni: če ga ta stranka ne prevzame, ga prevzame pa kaka druga. Ali ni res tako?“

Na obe pismi je dr. Milan Korun 1. februarja 1919 poslal Jožetu Pirnarju naslednji odgovor: „Vaši pismi z dne 27. in 28. t. m. sem prejel in Vam sledeče odgovorjam: Če delate in agitirate za stran-

ko, se Vam ni treba ničesar bati. Kot sloboden državljan lahko politično pristo, delujete, treba se Vam je varovati le tega, da bi hoteli s silo kaj doseči.“

Pooblastila za politično delovanje ne rabite nobenega, pač pa nam lahko takoj javite, ako bi Vas kdo pri tem delu oviral ali Vam zaradi tega kaj grozil.

Kar se tiče župana pa je stvar ta: Župan je odstopil, ker ste to zahtevali, a vlada je brčes mnenja, da ta prisiljen odstop ni veljaven, zato ga je zopet postavila na to mesto.

Naš zastopnik v vladi Kristan se bo potrudil, da doseže, da dobite

Jože Pirnar (1894 — 1954), sedlarski pomočnik, organizator revolucionarnega nastopa v Šmihelu — Stopičah.

mesto župana gerenta, ki ne stane več, kakor pa župan. Volitve v teh časih niso mogoče. A nekaj drugega je v vsakem slučaju mogoče: da dobiti v občinski svet nekaj Vaših pristašev. Domentite se med seboj in sporočite mi imena kakih 4 ali petih mož (tudi njihove naslove!), mi bomo zahtevali od vlade, da jih do prihodnjih občinskih volitev imenuje v občinski svet. Tako boste imeli vpogled in vpliv v občinski upravi.

Tista volitev poslanca od klerikalcev (V. L. S.), o kateri pišete, je stvar tiste stranke same. Ker so sedaj tako neurejene razmere, zato vsaka stranka sama za sebe izvoli nekaj svojih pristašev v deželni zbor. To se je tudi 28. jan. pri Vas godilo.

Mi smo iz svoje stranke že imeli takšno volitev, a od Vašega kraja nismo nobenega izvolili, ker takrat še nismo imeli zveze z Vami. Zato bo prav, ako ustanovite politično društvo tamkaj, o katerem sem Vam zadnjič govoril; tako boste lahko povod zastopali Vaše koristi in spravili Vaše somišljenke do besede.

Dne 16. t. m. popoldan bomo priredili pri Vas shod, na katerega prideta 2 govornika iz Ljubljane. V katerem kraju naj bo shod in uro, določite sami ter nam kraj in uro takoj naznanite. . .

Te plakate Vam bom poslal, da nalepite po vaseh.

Naši govorniki, ki bodo prišli shod, bodo zborovalcem pojasnili naš program, posebno zahteve, ki mi zastopamo za malega kmetarja. Agitiranje za shod, da bo v častni Takrat bosta naša govornika tudi pravila za društvo, ki naj ustanovi, s seboj prinesla in se lahko društvo takoj ustanovilo. Če bo mogoče, bo prišel Kristan in pa jaz.

V Vaši sodnijski stvari sem Vam pooblastilo že v Novo mesto napisal, odgovor je nisem prejel. V nedeljo, 16. februarja, je Jože Pirnar v šoli v Šmihelu tožbo mož in fantov na shod socialnodemokratske stranke, da niti niso mogli v prostorne šolske prostore. Shod je vodil Pirnar. Albin Prepelica iz Ljubljane je govoril o gospodarskem položaju in pojasnjeval politiko socializma za kmečko ljudstvo. Njim je Josip Kopač, rojak iz Kamenice, šibal slovenski klerikalizem in liberalizem, dr. Milan Korun pa razpravljal o perečih vprašanjih v občini.

Zborovalci so izbrali zastopnike raznih vasi za snujajočo se organizacijo JSDS. Zatem so soglasno sprejeli resolucijo, da mora deželna vlada nemudoma razpustiti občinski svet, ki je zgubil vsako zaupanje ljudstva, in veliko občino razdeliti na manjše. Predlagali so imenovanje novega župana in natečaj kmetijske šole na Grmovni ohanitev sejmov, kot so bili v vojni. Predlagali so tudi ustanovitev socialističnega časopisa za kmečko ljudstvo. O shodu je „Napredek“ vilo dolgo poročilo pod naslovom „Kmečki shod v Šmihelu“.

Še o ustavitvi gradnje

Mnenje projektanta Karla Filipčiča

Projektivni biro Region iz Brežic nam je poslal pismo, v katerem želi prikazati še drugo plat medalje v zvezi z nespornostjo med investitorjem in Pionirjem kot izvajalcem pri gradnji v Cateških Toplicah. Pionir se namreč izgovarja na zamujanje in nepopolnost projektne dokumentacije. V naslednjih vrsticah pričobujmo mnenje projektanta Karla Filipčiča.

Izvajalec del SGP Pionir je bil pred začetkom gradnje temeljito seznanjen s projektno dokumentacijo, saj je del dokumentacije tudi sam izdelal s svojimi projektanti. V pogodbi o prevzemu del je potrdil, da je projektna dokumentacija popolna, potem ko mu je investitor priznal dodatno 9 milijonov dinarjev za dela, ki menda niso bila zajeta v projektihi. Med gradnjo izdelane dopolnitve so bile v smislu osnovnega projekta in popisa. Vse spremembe, ki so jih zahtevale inšpekcije, investitor ali projektant, so bile posebej obdelane in izvajalcu naročene z doplačilom. Ne gre pa zanemariti tudi obsežnih sprememb, za katere odgovarja izvajalec sam, ker ni vgradil „dragih“ materialov. Zanje se je pogodbeno vezal s prenikalnimi cenami, verjetno iz konkurenčnih razlogov.

Če bi dela potekala po pogodbi, bi morala biti vsaj 80 odst. objektov gotovih že v preteklem letu – tu mislimo na objekte s popolno dokumentacijo in objekte, pri katerih so bile le manjše spremembe. Koristno bi bilo, da bi izvajalec pri sebi skušal odkriti vzroke za prepočasno gradnjo objektov. Zakaj so dela ponekod napočeno, površno in pomanjkljivo izvedena?

Vzroki, ki so pripeljali do ustavitve gradnje, pa so naslednji: nestvarjen rok gradnje za tako obsežna in zahtevna dela, nekatere preizkuso

pogojene cene, počasna gradnja, premajhna finančna rezerva in ne v celoti strogo namensko usmerjena sredstva; pri investitorju pa nekatera neresna vprašanja infrastrukture, ki so vezana na primarne objekte: pitna voda, termalna voda in ogrevanje, težave s čistilno napravo, trafo 2, sprememba zmogljivosti plinske postaje, sprememba cest in parkirišča, sprememba pralnice, razne spremembe na zahtevo inšpekcij ter dopolnitve in spremembe projektne dokumentacije iz različnih vzrokov.

Prepričani smo, da si bo arbitražna komisija temeljito ogledala objekte in projektno dokumentacijo, poiskala vse vzroke za ustavitve gradnje in našla primerno rešitev za vse prizadete.

VINICA: SREČANJE MLADIH

Osnovna organizacija ZSMS Vinica je pripravila v počastitev dneva borca srečanje z udeleženci mladinskega raziskovalnega tabora Slovenije. Sportnemu tekmovanju je sledil kulturni program, v katerem so sodelovali mladi recitatorji, harmonikar Janko Belkovec, viniška folklorna skupina, kot gost prireditve pa najboljša pevka amaterka Bele krajine Dragica Pečaver. Po programu je bil ples.

JOŽE STEGNE
Vinica

NAŠ MATURANTSKI IZLET

Dijaki 3. a in b razreda splošne čnomaljske gimnazije ter poklicne kovinarske šole smo v začetku julija preživeli čudovito enotedensko bivanje v Šibeniku. Ogledali smo si slavope Krke ter Meštrovitvo galerijo in Dioklecijanovo palačo v Splitu.

MARINA VRANEŠIČ

pisma in odmevi

Franc Ivanež

9. julija 1979 smo se potrti poslednji poslovili od Franca Ivaneža. Kruta bolezen mu je v 64. letu starosti pretregala nit življenja.

Rodil se je leta 1915 kot sin malega kmeta v Gaberju pod Gorjanci.

Že v zgodnji mladosti je spoznal vse tegobe življenja. Takoj po šoli je delal v takratni toyami na Gorjancih. Po odsluženi vojaškega roka se je zaposlil v železarni Jesenice. Tam se je vključil v delavsko organizacijo. Zaradi tega delovanja ga je začela zasledovati policija. Zaradi nevarnosti je pribežal nazaj v svoj rodni kraj Gaberje.

Takoj po prihodu domov se je že 1. aprila 1942 vključil v NOB. Kot partizan v Gorjanskem bataljonu je bil v letu 1943 hudo ranjen. Zdravil se je v centralni slovenski vojaški partizanski bolnici v Kočevskem Rogu. Čeprav težak invalid, saj je moral hoditi z berglami, je opravljal dolžnost vodje čevljarke in krojaške delavnice.

Po osvoboditvi leta 1945 se je vrnil kot 70-odst. vojni invalid domov. Ker je bil nadvse prizadeven v NOV, je tak hotel biti tudi v svobodi. Kot kolonist je odšel na Štajersko. Ker zaradi invalidnosti ni mogel opravljati težjih del na kmetiji, se je vrnil v rodni kraj ter delal nekaj časa kot oskrbnik doma na Gorjancih, do upokojitve pa je služboval v Kočevju.

Z veliko ljubeznijo do dela in svoje družine je vse svoje moči usmeril uredjanju lastnega doma na Trški gori. In ravno, ko bi lahko začel uživati svoj zasluženi pokoj, se je moral za vedno posloviti.

Draga Franca Ivaneža bomo vsi zelo pogrešali. Zveza borcev kot zavednega člana, vaščani kot nadvse priljubljenega soseda, najbolj pa seveda njegova družina, ki je izgubila nenadomestljivega moža in očeta.

F. JERAJ

Zavarovana dediščina?

V Novem mestu snujejo lastno spomeniškovarstveno službo

Dolenjska regija je poleg pomurske v Sloveniji edina, ki nima organizirane službe za varstvo naravne in kulturne dediščine. Zadevna dela na tem območju opravlja ljubljanski zavod za spomeniško varstvo, slednji pa ima premalo delavcev in tako obilico nalog, da Dolenjcem ne more biti vselej pri roki za vsa vprašanja. To se kajpak pozna, saj zavod ta čas sodeluje, denimo, v novomeški občini zdj pri izdajanju soglasij za posege v prostor.

Ljubljanski zavod se je žedel Dolenjcem že pred leti „približati“ tako, da je predlagal ustanovitev svoje enote (ali oddelka) v Novem mestu. Na pobudo republiškega zavoda za spomeniško varstvo pa so Novomeščani v zadnjem času sklenili poiskati rešitev v domačem logu: enoto spomeniškega varstva organizirati v okviru domačega zavoda za družbeno planiranje.

Nova, pri omenjenem novomeškem zavodu snujoča se služba za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki naj bi jo že na začetku zasnovali kot medobčinsko oziroma regijsko (za čnomaljsko, metliško, novomeško in metliško občino) ali celo medregijsko (bila naj bi še za vse tri posavske občine), bo razreševala vrsto pomembnih nalog, kakor jih omenja tudi osnutek novega slovenskega zakona o naravnih in kulturni dediščini. Poglejmo nekatere najpomembnejše.

Služba bo morala ugotovljati, vrednotiti in dokumentirati naravno in kulturno dediščino, predlagati ukrepe za zavarovanje naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov, sodelovati pri sestavljanju družbenih načrtov, programov in drugih dokumentov, nanašajočih se na to področje, dajati strokovna mnenja in predlagati najrazličnejše ukrepe, kakor tudi opravljati strokovno nadzorstvo pri posegu v naravno in kulturno dediščino na Dolenjskem. V pristojnost te službe bodo štela restavratska in konservatorska dela na spomenikih, arheološka izkopavanja in raziskave.

Novomeški izvršni svet se je že odločil, da bo občinski skupščini predlagal, naj ustanovi spomeniškovarstveno službo pri Zavodu za družbeno planiranje v Novem mestu. Glede na razmere, v kakršnih ta zavod deluje, menijo, da je moč novo službo organizirati postopoma. Zavod naj bi najprej predvsem poskrbel za strokovnjake oziroma se z drugimi strokovno usposobljenimi zavodi pogodbeno dogovoril, kateri njihovi delavci bi lahko pomagali uredničevati naloge spomeniškovarstvene službe. Kasneje naj bi zavod za potrebe te službe pridobil stalni kader. Kakor zdaj kaže, bodo morali iskati te strokovnjake: geografa, biologa, gozdarja, geologa za varstvo narave, in arhitekta, zgodovinarja, arheologa, etnografa, restavradorja in umetnostnega zgodovinarja za varstvo kulturne dediščine.

I. Z.

kultura in izobraževanje

KRŠKI LIKOVNIKI ZA DAN VSTAJE

Člani Likovnega kluba v Krškem so pripravili v počastitev 22. julija samostojno razstavo v Galeriji samorastnikov na brestaniškem gradu. Zanj so izbrali motive s Kozjanskega in vasi izpod Bohorja, — kmečke hiše, hrame, kurirske javke, ter prizorišča partizanskih spopadov s sovražnikom. S čopičem in svinčnikom so že od lanske jeseni stopali po poteh borcev narodnoosvobodilnega boja v teh krajih, da so za praznik vstaje slovenskega naroda pripravili občinstvu prijetno presenečenje. Razstavo bodo odprli v soboto, 21. julija, ob 18. uri.

SEVNICA: RAZSTAVA DEL DOMAČINOV

V galeriji na sevnškem gradu bo vsaj še do konca meseca odprta razstava del članov sevnškega kluba likovnikov. Poudariti velja, da je bil klub ustanovljen že minuli mesec. Za začetek razstavlja razveseljivo število avtorjev, kar 21 po številu. Pred otvoritvijo razstave 3. julija so se javljali še novi avtorji. Zaradi tolikšnega odziva so posamezni avtorji predstavljeni le s po nekaj deli.

I. Z.

Pomnik—odraz kulture OZD

Spomenik viniški republiki „začel“ kulturno akcijo v čnomaljskih organizacijah združenega dela — Avtor, akademski kipar Jože Vrščaj, snuje tudi spomenik, ki bo posvečen padlim borcem v Črnomlju

Spomenik, ki ga bodo v soboto, 21. julija, odkrili na trgu v Vinici, so zavrili v delavnici čnomaljskega Kovinarja. Idejno in likovno zasnovano zanj je naredil akademski kipar Jože Vrščaj. O tem, kaj predstavlja spomenik, je kipar prejšnji teden povedal:

„Izhajati je bilo treba iz tega, da gre za pomnik viniški republiki. Preden sem se lotil zasnovanja, sem temeljito preuhtal, kaj je pravzaprav pomenila ta republika. Znano je, da se je vsa stvar zgodila pred šestdesetimi leti. Bil je dogodek, ki je za nekaj časa spremenil razmere. Sodelovalo je malo ljudi. Pred menoj je bilo, kako to preliti v likovno govorico. Odločil sem se za naslednjo rešitev: skupinico, ki je naredila veliko stvar, naj simbolizirajo tri figure, razgaljene do pasu. S tem, da sem sleherni figuri dal silhuetni videz, sem dosegel stopnjevanje prepričljivosti.“

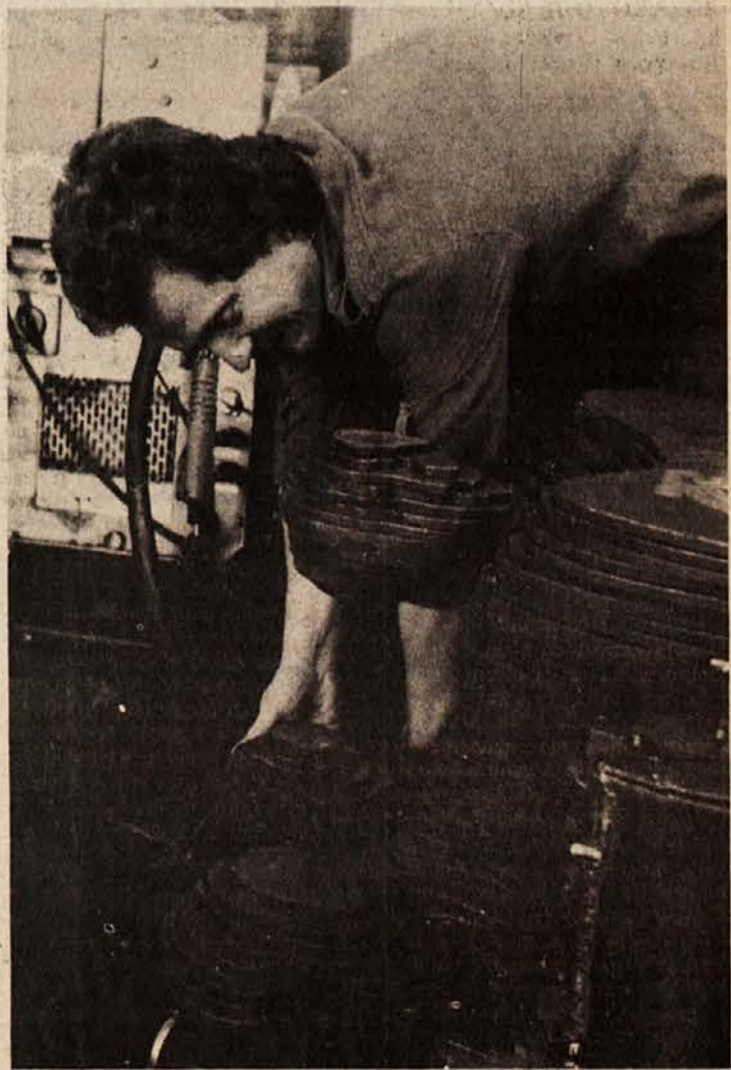
Izdelavo spomenika so omogočile štiri delovne organizacije — poleg Kovinarja še Belt, Viator in Begrad. Na voljo so dale material, sredstva, delavce in drugo. Mnogi so prepričani, da bo ta skupna akcija vplivala na to, da bodo v teh in drugih podjetjih na kulturo gledali drugače kot do zdaj.

„Kulturnega življenja v naših organizacijah z združenega dela do zdaj tako rekoč ni bilo,“ so soglasno ugotovili na krajskem sestanku v Kovinarju. Udeleženci so tudi poudarili, da v delovnih organizacijah niso izrabili niti možnosti, ki so jim bile ponudene. Najbrž zato, ker so zatajile komisije za kulturo pri sindikalnih organizacijah. Če bi imeli organizatorje kulturnega življenja, bi bilo narejenega več.

Pri Beltu se je že začelo svitati. Usposobili so knjižnico, jeseni naj bi se jim porodil pevski zbor, radi bi pod tovarniško streho videli kakšno monodramo in gostili razstave umetniških del. „Razmišljamo, kako bi kulturo še bolj približali delavcem, ki jim je sindikat že zdaj omogočil obisk abonmajskih gledaliških in glasbenih prireditve v Črnomlju,“ pravijo.

JUBILEJNA RAZSTAVA

V Likovnem razstavišču Riharda Jakopiča v Ljubljani bodo odprli danes ob 18. uri jubilejno razstavo del Božidarja Jakca ob njegovi osemdesetletnici. To počastitev slovenskega likovnega umetnika in akademika pripravlja ljubljanska Moderna galerija.

PRVI VRŠČAJEV SPOMENIK — Akademski kipar Jože Vrščaj je zadnje tedne prebil največ časa v delavnici čnomaljskega Kovinarja, kjer so delavci po njegovih načrtih rezali jaskene plošče in jih vgrajevali v skulpturo za spomenik viniški republiki. Mlademu čnomaljskemu kiparju, ki ga na posnetku vidimo ob delu spomenika, pomeni to prvo kiparsko stvaritev za spomenik.

Brez strahu pred resnico

Zgrešen povod za razmišljanje o natakarskem poklicu

Nihče ne more Darku Žibertu z Otočca braniti, da ne bi razmišljal o tegobah natakarskega poklica, vprašljivo pa je, če to lahko počne na tak način, kot je storil v zapisu „Tudi natakar je človek“.

Nedvomno drži, kar je naštel o prezaposlenosti natakarjev, tudi o (ne)ustojanosti gostovih muh in podobnem običajno ni sporno, pri vsem tem pa je pozabil, da mu je bil povod za pisanje neveden doživljaj treh Novomeščank v „Pizzeriji“ sredi dolenjske metropole.

Žibert kajpak ni bil prisoten, zato ne ve, da se je vse dogodilo samo na tak način, kot je bilo opisano, glavni krivec pa je bil in (molče) ostaja natakar, ki se je izkazal z vrhano metroobjestnosti. Seveda se taki

nesporazumi lahko odvijajo še kako drugače, povzroči jih lahko tudi sitnost gostov, toda v opisanem primeru je natakarski poklic grobo žalil zgolj — natakar.

Ne da bi se prereale z malomarnim in nevzgojenim natakarjem, so Novomeščanke pustile lokal, takšno natakarsko nadutost osvrkniti v časopisu pa najbrž ni nekulturno in kaznivo dejanje. Novomeščanke ni kajno nikakršnega strahu pred resnico, tisti, ki je moral vedeti za njihova imena, je vedel, sicer pa: v imenu svoje žene in njenih prijateljic, ki si brez vzroka ne izmišljajo natakarske svojeglavosti, sem dogodek opisal in tole pojasnilo sestavil

DRAGO RUSTJA
Novo mesto

Zakaj Preločani niso jurjevali

„Ne moremo peti in plesati ob krivicah, ki se nam gode.“

Preločani se čutimo dolžne, da pojasnimo, zakaj nismo prijeli za tamburice in oblekli narodnih noš za nastop na zadnjem jurjevanju v Črnomlju, čeprav bi zelo radi nastopili. Ne gre, kot piše v poročilu z jurjevanja, za „nekatera komunalna dela v vasi“, pač pa je jabolko spora za nas nadvse pomembna republiška

cesta, ki pelje skozi Preloko in je še edina žia, za katero smo upali, da bo obdržala vas pri življenju. Kdor ne živi tukaj, si ne more predstavljati, kaj pomeni asfalt za oddaljeno vas, kot je Preloka.

Pred časom nam je republiški sekretariat za ceste dal novo upanje, ko so delavci začeli pripravljati dela na tej naši cesti. A kaj, ko so se naši ljudje, ki so to delo preprečili in hočejo asfalt speljati drugam. Kako naj se ob tem počutijo vaščani Preloke? Kako bi mogel kdo ob taki krivici iz srca zapeti, zaigrati in zaplesati?

Preločani se z žaljivimi rokami trudimo, da bi vas obdržali pri življenju, da bi mladim preskrbeli najpotrebnejše za življenje v oddalje-

ni vasi, da bi jim vcepili ljubezen do dela in življenja v rodni vasi. Oprimljemo se te ceste, kot se utaplja-joči grabi za zadnjo bilko. Brez nje bo vas propadla. Dovolj pove podatke, da bodo letos uknili šolo, ki je obstajala celih 113 let.

Koliko prostovoljnih delovnih ur je bilo potrebno, da smo postavili lep, a le na pol zgrajen dom, koliko napora, da smo dobili trgovino, in to v prostore, ki smo jih sami zgradili! Trudimo se in veliko žrtvu jemo, da bi vas olepšali, jo kulturno in gospodarsko obogatili, a, žal, čutimo, da za vse to dobivamo le nezaslužene klofute.

CLANI FOLKLORNE SKUPINE IN OSTALI VAŠČANI

Metliški boj z nesnago

Ponekod premalo zainteresiranosti — Osnovnošolci za vzor

Da bi se znebili „nemarnih spomenikov civilizacije“, torej odpadkov, so v metliški občini 2. junija organizirali očistevalno akcijo. Komisija, ki so jo sestavljali medobčinski sanitarni inšpektor, komandir milice in zdravnik, je skrbela za nemoten potek akcije.

Uspeh akcije v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in v mestu je bil le delno zadovoljiv. Res je, da so nekateri pokazali vediko pripravljenost za odstranjevanje odpadkov, vendar ne vsi. Ljudje so pač delali, kakor jim je bilo naročeno, da so zadostili formalnosti.

V glavnem so reševali čast odraslih osnovnošolci. Takšen odnos odraslih pa je vreden premisleka. Očitno je, da so se odnosi med odraslimi in otroci spremenili, saj lahko v tem primeru postavljamo za zgled le slednje, ne pa odraslih, kakor je bilo to doslej v navadi.

Po končanem lovu na smeti se je znašlo na kupu kar 75 m³ odpadkov. Kljub nekaterim spodrsiljam je bila komisija za varstvo okolja z uspehi zadovoljna, zato bo naslednjo pomlad nadaljevala z akcijo.

KOMISIJA ZA VARSTVO OKOLJA

BOLNIKOM KRATKO SPANEC

Bolnik je po operaciji zelo potreben počitek, saj ta zdravniški poseg ne prizadene le njegovo telo, ampak tudi duševnost. O tem nihče ne dvomi, zato so operiranci deležni skrbne nege. V novomeškem kirurškem oddelku ni nič drugače, če seveda izkazujemo neprijetno stvar: ponoči bolniki nimajo pravega mira. Čvljenje in laje psov iz bližnje stanovanjske soseske lebavne ulice, ki se sliši v bolniške sobe, moti nočni počitek operirank.

Bolnice prosimo, da bi lastniški psov v omenjeni soseski poskusili pomiriti svoje živali, oziroma naredili karkoli že, da bi celonočni koncerti prenehali. Če pa živali ni mogoče utišati, potem bi morda le lahko pomislili, ali je ljubezen do psa več kot poštovanje človekove stiske in bolnosti.

JOŽICA ŠMID
in ostale operiranke
Novo mesto

emonin kotiček

Že sam naslov današnjega Emoninega kotička pove, v katerem „grmu tiči zajec“. Tako kot povsod po svetu je tudi pri nas navada, da je v posameznih sezonah na trgovskih policah tudi sezonsko blago. Morda se boste jezili, ker to poudarjam, češ saj vemo, da je tako. Pa le ni vedno tako. Često se jezite na trgovce, da jim blaga zmanjka prav takrat, ko ste se spomnili, da ga boste kupili. Emonin kotiček pa vas sproti obvešča o sezonskih prodajah, razprodajah in o novostih, da se lahko pravočasno oskrbite s potrebnim, če le pravočasno pohodite v Maximarket.

Do pričetka novega šolskega leta je še nekaj tednov. Ne bo odveč, če boste svojim šolarjem oskrbeli šolske potrebščine že sedaj, ko je izbira velika in ko še ni dolgih vrst čakajočih. V pritličju trgovske hiše Maximarket v Ljubljani je izbira šolskih potrebščin resnično pestra. Preveč prostora bi porabil, če bi vse našteval. Vendar moram posebej omeniti lične šolske torbe

od 290 din dalje. Če hoste kupili šolsko torbo Jugoplastike iz Splita, boste za darilo prejeli gramofonsko ploščo Oliverja Dragojevića.

V Maximarketu ne morete kupiti šolskih knjig, ker so za prodajo slednjih pooblaščen druge trgovske hiše.

Priporočam, da se z nakupom šolskih potrebščin podvzate. Pametneje je stroške deli-

ti, da ne bo očitkov na račun „brezplačne šole“, ko starši ostanejo septembra brez plač, če hočejo kupiti šole septembra vse za šolo.

Drugi izdelek, ki ga velja tudi pravočasno kupiti, je termoakumulacijska peč Magnohrom iz Kraljeva po sistemu AEG. V drugem nadstropju trgovske hiše Maximarket imajo zalogo teh peči v jakosti 2, 3, 4, 5 in 6 KW. Strokovno montažo zagotavljajo brezplačno naslednji servisi Ei Niš:

– servis Ljubljana: za območje občin Kočevje, Ribnica, Grosuplje in Trebnje;

– servis Karlovac: območje občin Črnomelj, Metlika in Novo mesto;

– servis Zagreb: območje občin Brežice, Krško in Sevnica. Naj še dodam, da stroške priključnega materiala plača naročnik.

Pri nakupu peči boste prejeli natančna navodila za uporabo. Ne bo odveč, če vas opozorim na nekatere prednosti termoakumulacijskih peči. Najbolj ekonomično polnjenje peči je z nočnim tokom, če seveda imate dvotarifni števec. Peči so konstruirane tako, da lahko ogrevajo prostore tudi med polnjenjem in po njem bodisi s statičnim oddajanjem toplote zunanji površini bodisi z izpihavanjem toplote s pomočjo ventilatorja.

Pri izračunu zmogljivosti peči naj vam bo vodilo, da jakost 1 KW segreva približno 15 kubičnih metrov prostornine stanovanja.

Če boste peč kupili pred zimo, vam ne bo potrebno predolgo čakati na priključek, saj v tem času servisi niso pretirano obremenjeni.

Pravočasen nakup je dober nakup

Novi bife „Emonec“

Človekova kultura in ljubezen do glasbe se poraja že v ranih letih. Prav gotovo ni malo novih učencev glasbenih šol, ki se bodo letos prvič srečali z lepoto glasbenega izražanja. Posamezni učenci imajo nagnjenje kar do različnih glasbenih instrumentov. Svojim otrokom boste pripravili kar največje veselje, če jim boste kupili njim najljubši instrument, da bodo lahko vadili doma. V začetku vas bodo malce bolela ušesa, pa nič zato. Vaja dela mojstra, in tako bo vaš malček sčasoma izvajal iz instrumenta vabljive zvoke. Vse lepo in prav, boste rekli. Toda kje instrumente kupiti? Nič lažjega, kot je to. V drugem nadstropju trgovske hiše Maximarket lahko kupite pianine priznanih znamk, kot so Petrof, August Foerster, Alexander Herrmann in Legnica. Poleg tega imajo v Maximarketu še violine, kitare, harmoni-

ke, bobne in pihala. S tem pa ni rečeno, da so naštetih instrumenti namenjeni samo začetnikom.

Za tokrat naj bo novic s trgovskih polic dovolj. V sredini prihodnjega meseca, točneje 16. avgusta, vam bom postregel z novicami, ki vas bodo prav gotovo zanimale in privabile v Maximarket.

Na koncu še novica, da je Maximarket odprl nov bife z imenom „Emonec“ na Plečnikovem trgu (v podhodu od Titove ceste do Maximarketa). Od ponedeljka do petka je odprto od 6. do 21. ure, ob sobotah pa od 7. do 14. ure. Ko sem zvedel za „Emonca“, sem si sprva mislil: Bife gor ali dol, saj jih je dovolj za vsakim vogalom. Reš jih je, toda takšnih, kot je „Emonec“, jih ni veliko. Maximarket namreč skuša pripomoči k odpravljanju nezdravih zajtrkov „kava in cigareta“ z

zdavim in sodobnejšim jutranjim obrokom. V „Emoncu“ boste v zgodnjih jutranjih urah lahko použili osvežilne brezalkoholne pijače in prigrizke posebne sendviče.

Za okrepcilo so dobrodošli tudi soljenci s šunko ali vroči kranjsko klobaso ter kava, čaj in mleko.

„Emonec“ ni točilnica, kjer bi se lahko brezmejno nalivali alkoholom, ampak bi mu lahko rekli okrepcevalnica, kjer se dolgovni človek lahko okrepi s manjšim prigrizkom in manjšo količino pijače.

Po nakupih v Maximarketu vam bo kratek počitek in prigrizek dobrodošel.

Do prihodnjič nasvidenje, vaš JANEZ DOLENJSKI

Prodaja termoakumulacijskih peči Magnohrom po sistemu AEG

DELAVSKE SVET DELOVNE SKUPNOSTI ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV, DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST NOVO MESTO

objavlja
prosta dela in naloge:

1. SPECIALNEGA PRODUCENTA,
2. ZAVAROVALNEGA ZASTOPNIKA ZA ZASTOP DRAGATUŠ
3. EKONOMI-ARHIVARJA.

Pogoji:

- pod 1.: srednja šolska izobrazba ali poklicna šola in dve leti delovnih izkušenj
- pod 2.: poklicna šola ali končana osemletka in dve leti delovnih izkušenj;
- pod 3.: šola za prodajalce in dve leti delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo pod 1. tri mesece, pod 2. in 3. pa dva meseca.

Sklep o izbiri kandidata bo vročen v 30 dneh po objavi oglasa. Kandidati za objavljena prosta dela in naloge naj ponudbe s kratkim življenjepisom in zadnjim šolskim spričevalom v roku 15 dni pošljejo na naslov Zavarovalna skupnost Triglav, Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Glavni trg 24.

DELAVSKE SVET DELOVNE SKUPNOSTI ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV, DOLENJSKE OBMOČNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

Objavlja
za šolsko leto 1979–1980 kadrovske štipendije:

- štipendijo za šolanje na ekonomsko-administrativnem šolskem centru, ekonomska smer;
- štipendijo za šolanje na ekonomsko-administrativnem šolskem centru, upravno-administrativna smer;
- štipendijo za šolanje na visoki komercialni šoli v Mariboru, I. stopnja;
- štipendijo za šolanje na Višji upravni šoli v Ljubljani.

Kandidati za razpisane štipendije naj pošljejo pravilno izpolnjen obrazec 1,65 DZS, prošnjo s kratkim življenjepisom in zadnje spričevalo do 10. avgusta na naslov Zavarovalna skupnost Triglav, Dolenjska območna skupnost, Novo mesto, Glavni trg 24.

DOLENJSKI VETERINARSKI ZAVOD p. o. NOVO MESTO

razpisuje prosta dela in naloge

1. FINANČNEGA KNJIGOVODJE s sedežem v Novem mestu;
2. ADMINISTRATORJA delovne enote Trebnje s sedežem v Trebnjem.

Pogoji pod 1. – srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri, 3 leta delovnih izkušenj v stroki.

Pogoji pod 2. – končana srednja šola, samostojnost dela v administrativno finančnem poslovanju.

Prijave pod 1. pošljite na naslov: Dolenjski veterinarski zavod Novo mesto, Cesta herojev 38 – razpisna komisija, 10 dni po objavi.

Prijave pod 2. pošljite na naslov: Veterinarska postaja Trebnje, 10 dni po objavi.

DELAVSKE SVET KIT – KZ „KRKA“ NOVO MESTO TOZD „Hmeljnik“

razpisuje dela oziroma naloge individualnega poslovnega organa

– UPRAVNIKA TOZD „HMELJNIK“ za štiriletni mandat.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. končana visoka, višja, izjemoma srednješolska izobrazba ter tri, štiri oziroma petletne delovne izkušnje v stroki (zaželeno izkušnje v vinogradništvu oz. kletarstvu);
2. moralnopolitične vrline, ki se izražajo v odnosu do samoupravne družbene ureditve ter sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov, v razvitem čutu odgovornosti do dela, do delovnih ljudi in v osebni poštenosti.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov v zaprti kuverti z oznako „za razpisno komisijo“:

Kmetijska zadruga „KRKA“ 68000 Novo mesto, Komandanta Staneta 10. Razpis velja 15 dni po objavi.

PROIZVODNO PODJETJE „OPREMA“ KOČEVJE

Na podlagi 67. člena statuta in sklepov samoupravnih organov TOZD in delovne organizacije zaradi reelekcije

RAZPISUJEMO
vodilna prosta dela in naloge:

1. VODJE TOZD TEŽKA KONFEKCIJA „SINTEP“;
2. VODJE TOZD „LESNA PREDELAVA“;
3. VODJE TOZD „USLUGA“;
4. VODENJE GOSPODARSKO-RAČUNOVODSKE SLUŽBE.

Za zasedbo navedenih del se zahteva pod:

1. srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ali VKV izobrazba težke konfekcijske stroke;
2. višja ali srednja izobrazba lesnopredelovalno ali ekonomske smeri;
3. srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri ali VKV izobrazba pleskarsko-steklarske stroke;
4. višja ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri.

Za vsa navedena dela se zahteva še, da imajo kandidati najmanj 4 leta uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih, da so moralno in politično neoporečni in imajo pravičen odnos do samoupravljanja ter da niso bili nepogojno obsojeni na zaporno kazen za naklepno kaznivo dejanje zoper temelje socialistične samoupravne družbene ureditve. Rok prijave je 15 dni od dneva objave.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili na naslov: Proizvodno podjetje „OPREMA“ Kočevje, Tomšičeva cesta 13, KOČEVJE – KADROVSKA SLUŽBA.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERA PRI TREBANJSKEM GRADBENEM PODJETJU „TREGRAD“ TREBNJE

objavlja prosta dela in naloge

– MATERIALNEGA KNJIGOVODJE

POGOJI: dokončana srednja ekonomska šola in 2 leti delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Rok nastopa dela je 1. september 1979. Rok prijave je 15 dni od dneva razpisa.

Izgubili niti niza

Mladinci Žužemberka zmagovalci turnirja — Brulec spet v državni reprezentanci

Pet dolenjskih odbojarskih moštev, največ doslej, se je v soboto udeležilo tradicionalnega turnirja, posvečenega prazniku KS Žužemberk. Z lepo, moderno igro je zanesljivo spet slavila mladinska vrsta Žužemberka, ki ni izgubila nobenega niza. Drugi je bil TRIMO iz Trebnjega, tretji Mokronog, četrti Žužemberk II. in peti Pionir iz Novega mesta, ki je zaradi dopustniškega časa nastopil v zelo okrnjeni postavi.

V mladinski vrsti Žužemberka je nastopil domačin Bojan Brulec, ki bo kot edini tekmovalac iz Slovenije nastopil na bližnjem evropskem mladinskem odbojarskem prvenstvu. V državno reprezentanco sta ga spet povabila zvezna trenerja Kalajžič in Cijev, ki z daj v Prilepu v Makedoniji že vodita priprave mladinske reprezentance za ta pomemben nastop.

M. L.

SAH: TURNIR V SEVNICI

Na rednem hitropoteznem šahovskem turnirju SK Milan Majcen iz Sevnice za julij sta osvojila prva mesta Toni Kranjec iz Brežic in Rudi Blas iz Sevnice, ki sta zbrala vsak po 7 točk. Tretje mesto je osvojil Rudi Šoper iz Zidanega mosta s 6 točkami, mesta od četrtega do šestega pa si delijo Jože Maver, Franc Derstvenšek in Jože Blas s po 4 točkami. V skupnem seštevku 7 turnirjev letošnjega leta vodi Toni Kranjec z 58 točkami, 2. in 3. mesto pa si delita Franc Derstvenšek in Rudi Blas, ki imata vsak po 48 točk.

J. B.

NAJBOLJ OBETAVNE — Pred dnevi so v novomeški športni dvorani vadile najboljše mladince iz osemih slovenskih rokometnih klubov. Med njimi so tudi Dolenjke: Štrukljeva, Bonova (Novo mesto) in Jeričeva (RK Kočevje). Na sliki: slovenska reprezentanca s trenerjem Bašičem (levo) in domačinom Štrukljem (desno). (Foto: J. Pezelj)

Pojasnilo in zahvala

Ob nedavnem speedway tekmovanju v Krškem

Da bi ljubiteljem speedway tekmovanja pripravili čimveč športnih srečanj tudi z udeležbo evropsko znanih tekmovalcev, je AMD Krško skupaj z AMD Maribor in AMD Gorjence-Vastroj iz Lendave 8. julija na stadionu „Matije Gubca“ v Krškem organiziralo zaključno tekmovanje za „Posebno nagrado Jugoslavije“, ki bo postalo tradicionalno. Ze dopoldanski uradni trening je pokazal, da bo boj za najvišjo lovorico izredno oster, saj so se z brali zelo kvalitetni tekmovalci. Žal je močno neurje preprečilo pričetek tekme, saj je bila tekmovalna steza tako razmočena, da bi bila v vsakem trenutku ogrožena varnost tekmovalcev. Zaradi vztrajnosti občinstva, ki je več kot tri ure čakalo, ali se bo tekma vseeno začela, se je vodstvo tekmovanja in društva skupaj s tekmovalci in njihovimi vodji odločilo, da se tekmovanje kljub nemogočim razmeram pojavi na črni stezi. Dogovorili pa so se, da se za proglasitev zmagovalca „Posebne nagrade Jugoslavije“ seštevajo le točke, ki so jih tekmovalci dosegli na dirkah v Mariboru in Lendavi. Število priročajenih točk na dirki v Krškem pa na skupni seštevek točk ne bo vplivalo. Sklenili so tudi, da dnevnega zmagovalca ne bo. Tako se je tekmovanje z veliko zamudo vseeno pričelo, ker so se

Oslabljen odpor Bratislavi

V Novem mestu je bil tradicionalni gimnastični troboj — Novomeška vrsta je nastopila brez Jasne Dokl

V soboto je bil v novomeški športni dvorani Marof tradicionalni gimnastični troboj pionirskih in mladinskih reprezentanc Bratislave, Maribora in Novega mesta. Najbolje so bili pripravljeni gostje iz Čehoslovaške, ki so osvojili vsa prva mesta v ekipnem in posameznem tekmovalju.

Med pionirkami so telovadke iz Bratislave osvojile prva štiri mesta, šele peta pa je bila domačinka Urška Papež. Najboljša je bila Slovakinja Šoltysova, ki je na gredi prejela najvišjo oceno tekmovanja 9,75, za nastop v parterju pa so ji sodnice prisodile 9,65 točke.

Novomeške mladinke so nastopile oslABLJENE, saj je manjkala reprezentantka Jasna Dokl, vendar so se kljub temu dobro upirale močni reprezentanci Bratislave. Dvojno zmago čehoslovaških kandidatki za OI 1980, Tomazkove in Gajdošove, je med posameznicami preprečila

naša mladinska državna prvakinja Mateja Kavšek, ki je prijetno presenetila s svojo uvistivjo na drugo mesto. Pri fantih smo videli le dvoboj med mladinskima reprezentancama Maribora in Bratislave, pri pionirjih pa so nastopili telovadci iz Bratislave, kajti mariborski trener Drago Šostarič je zaradi nesporazuma pripeljal v Novo mesto le mladinsko vrsto. Mladinci iz Bratislave so imeli pred nami kar 12 točk prednosti, med posamezniki pa je bil najboljši Šnobl; naš najboljši Škoberne je bil tretji.

Rezultati: pionirke-ekipno: 1. Bratislava 147,50, 2. Novo mesto 140,50; posamezno: 1. Šoltysova 37,55, 2. Smekalova 27,20, 3. Prva 36,70 (vse Brat.), 5. Papež (Nm). Mladinke-ekipno: 1. Bratislava 147,25, 2. Novo mesto 146,05; posamezno: 1. Tomazkova 38,40 (Br), 2. Kavšek 37,45 (Nm), 3. Gajdošova 37,05 (Br). Pionirji-ekipno: 1. Bratislava 285,45; posamezno: 1. Mrkaj 47,15, 2. Burgar 46,45, 3. Halaz 45,95 (vsi Br). Mladinci-ekipno: 1. Bratislava 228,35, 2. Maribor 215,60; posamezno: 1. Šnobl 46,45, 2. Hianik 46,00 (oba Br), 3. Škoberne 45,45 (Mb).

Kolesarji v Dolu

Mednarodna kolesarska dirka v Dolu — Med najmlajšimi prvi Novomeščan Smole

V soboto dopoldne je bila v Dolu 14. mednarodna kolesarska krožna dirka za „Veliko nagrado Dola-79“. Sodelovalo je okrog 100 kolesarjev iz Slovenije, Hrvaške in Avstrije, ki so tekmovali v osemih kategorijah na 16 km dolgi krožni poti.

Med starejšimi pionirji je zmagal Prekmurčan Sreš, med mlajšimi pionirji, ki so vozili 8 km, pa je bil prvi Novomeščan Jože Smole, Franci Ljubi pa je bil šesti. Med mlajšimi mladinci (32 km) je zmagal Kranjčan Tunič, Novomeščan Ivan Zagorc je bil deseti, med starejšimi pa je zmagal (48 km) Varaždinec Moravec. Novomeščan Bojan Štih je zasedel 8. mesto. Največ zanimanja je bilo za dirko članov, ki so vozili na 96 km dolgi progi. Največ moči je imel Beograjec Marinković, drugo mesto je osvojil Zavra (Rog), tretji je bil domačin Novak in četrti Mijajlovič (Novoteks). Med člani C (vozili 32 km) je zmagal Kunaver pred Hemingmanom (oba Dol), tretji pa je bil Miran Štih (Novoteks). Med veterani so bili najboljši Celovčani. Ekipno je bil prvi Rog s 56 točkami, 2. Dol 54, 3. Celovec 42 in 4. Novoteks 34.

ŠTIRI DNI POD ŠOTORI

Ob koncu šolskega leta smo taborniki OSH iz Šentjermeja tabornili štiri dneve na jasi blizu Vrhovega. Bilo nas je 56, razdeljeni pa smo bili v 4 vode. Na taborjenju smo se naučili veliko koristnega, obiskali precej okoliških krajev in znamenitosti, tekmovali med seboj, za konec pa pripravili taborni ogenj s kulturnim programom. Tabornega ognja so se udeležili povabljeni borci in starši taborečih.

KATJA KUHELJ
Šentjermej

UTONIL V JAŠKU

V nedeljo se je 37-letni Jože Jelen iz Mokronoga razburjal, zakaj ni vode. Odpravil se je v garažo, vzd klešč papagajke in odšel. Našli so ga utopljenega, z glavo navzdol v jašku vodovodnega zajetja nad hišo. Domnevajo, da je Jelen skušal odpreti ventil, pri tem pa omahnil in utonil v vodi 51 cm globokega jaška.

VLOMILSKODOPOLDNE

11. julija dopoldne je bilo v Dobovi vlomljeno v več hiš. Vlomilec je vdrl v stanovanje Vinka Zupančiča, vse razmetal in odnesel 13.000 din, tri moške srajce in srebrno žensko verigo. Pri sosedih Ani Korbar je na oknu razbil šipo in zlezal čez verando v hišo. Odnesel je tri verige. Skozi podstrešje je neopredravljen zlezal tudi v hišo Dragice Kopic. Vse je razmetal, odšel pa je brez plena.

DESKE ZASULE CESTO

Anton Jauševc iz Podvina pri Zalu je 10. julija zjutraj vozil tovornjak, na katerem so bile deske, od Radeč proti Sevnici. Pri Kompoljah ga je v ovinku zaneslo, zapeljal je v jarek in se prekuščil, deske pa so se razsule po cesti. Jauševc je moral v bolnišnico, škode pa je za 70.000 din.

KOLESA NI BILO VEČ — Medtem ko je Josip Tadič iz Ragovega 10. julija kupoval v samopostrežbi na Ragovski v Novem mestu, se je nekdo odpeljal v neznan smer z njegovim ponyjem.

TUDI V MESTU — Številnim traktorskim na poljih in travnikih se je v petek pridružila tudi „mestna“ traktorska nesreča na Cesti herojev v Novem mestu. (Foto: Saša Fujs)

Vinjen preveč po sredi

France Staniša obsojen na 6.000 din kazni — V Stopičah trčil v osebni avto Angela Blatnika — Bolniška

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je obsodil 30-letnega Franca Staniša z Vrha pri Ljubnu na 6.000 din denarne kazni. Razen tega se 6 mesecev ne sme voziti z avtom.

Staniša so dokazali, da je 10. junija lani vozil z osebnim avtom po krajevni cesti od Stopič proti Novemu mestu vinjen in preveč po sredi. Zato je okoli 50 metrov od prve hiše v Stopičah v ostrem nepreglednem desnem ovinku trčil v osebni avto Angela Blatnika iz Stopič, pri čemer je bil Blatnikov sopotnik Franc Obrč hudo ranjen. Obrč je bil po nesreči dva meseca nezmožen za delo.

Senat je menil, da je Staniša tako ravnal v nezavestni malomarnosti, kot poklicni voznik, pa bi se moral zavedati, kakšne posledice ima lahko njegov način vožnje. V olajšavo je sodišče Staniša štelo odkrito priznanje in obžalovanje.

PEŠCA PO DESNI, AVTO PO LEVI

V nedeljo ob 5.30 sta šla 29-letni Šaban Strelja in 27-letni Pero Miljevič v Pogancih od Koburjevega mlina peš po desni proti Novemu mestu. Takrat je iz nasprotne smeri po levi pripeljal z osebnim avtom 28-letni Anton Lah in zadell v pešca, da ju je vrglo na prednji del avta. Strelja je obležal mrtev na bregu potoka Težka voda, Miljevič pa so odpeljali v novomeško bolnišnico.

SMRT POD TRAKTORJEM

11. julija dopoldne je 49-letni Jože Pajk iz Hudej pri Trebnjem s traktorjem oral njivo. Ko je okoli polnoči obračal, je traktor na strmini zdrknil in se skotalil navzdol. Med prevačanjem je Pajka tako hudo stisnilo, da je bil takoj mrtev.

POGOREL KOZOLEC

Minuli četrtek je zgorel kozolec Franca Jeniča v Vel. Brusnicah. S poslopjem se je spremenilo v pepel tudi 7 ton sena, 600 kg detelje in kmečko orodje. Gmotne škode je za 200.000 din. Gasili so vlačani ter člani brusniškega ter sosednjih prostovoljnih gasilskih društev. Vzroke požara še raziskujejo.

ski cesti v Sevnici za nekim tovornjakom. Ko je tovornjak zmanjkal hitrost, je to storil tudi Jerše. Za njim se je na kolesu z motorjem peljal v prekratki varnostni razdalji Ivan Podlogar iz Jablanice. Trčil je v zadnji del osebnega avtomobila in si zlomil nogo. V mavec so mu jo dali Ce ljani.

ZBIL KOLESARJA

12. julija je Leon Recer iz Kanizariče vozil osebni avto po Viniški cesti v Crnomlju. Dohitel je 8-letnega kolesarja Nenada Ša kiča iz Crnomlja in ga prehiteval. Pri tem ga je zbil na tla. Laže ranjenemu dečku so nudili pomoč v črnomljskem zdravstvenem domu.

V ZIVO MEJO — Marjan Hribar iz Križa pri Tržišču se je minuli četrtek peljal na motorju od Blance v Sevnico. Na Glavnem trgu je zaradi prehitre vožnje zapeljal v živo mejo in se laže ranil. Na motorju je bilo za tisočak škode.

Posledice te nesreče je občutil tudi Angela Blatnik, sodnik za prekrške ga je kaznoval zaradi vožnje v vinjenem stanju.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Občan, ki je pri železniški postaji v Velikem Gabru zjutraj parkiral fička in se odpeljal na delo v Ljubljano, je popoldne zgrožen ugotovil, da so mu zilkovci z avta sneli vsa štiri kolesa, iz prtljavnika pa vzeli rezervno kolo in akumulator. Doslej je med dolejnjskimi avtomobilskimi tatovi veljalo nenapisano pravilo, da je z enega avta primerno ukrasti največ dve kolesi.

• Pred dnevi je bilo vlomljeno v barako lovške družine Gradac na Tropineku. Ne pridripav je odnesel 5 vreč pšenice ter dva kolata žice za ograjo. V baraki so člani zelene bratovščine redili fazane, ki so vlomilčev obisk dodobra izkoristili. Odfrleli so v svobodo.

• V nekem stanovanju v Kettejevem drevoredu v Novem mestu je pozvonil možak in otroka, ki mu je odprl, vprašal, ali je kdo doma. Otrok je po pravici povedal, da je očka v mestu. Neznanec je to upošteval, si ogledal stanovanje in odnesel harmoniko, vredno 17.000 din. Kje igra, še ugotavljajo.

Nenadoma zavil na levo pred gostilno

Senat novomeške enote temeljnega sodišča Novo mesto je izrekel 25-letnemu Bojanu Budji iz Novega mesta pogojno kazen mesec zapora, ki pa ne bo izvršena če Budja v enem letu ne bo storil novega kaznivega dejanja.

Bojan Budja je leta 1977 z osebnim avtom v vasi Potok nenadoma in brez smerokaza zavil na levo proti gostilni „Pod smrekom“. Pri tem je zaprl pot Francu Krašovcu iz Gor. Straže, ki je pripeljal nasproti. Kraševčev avto je odbilo še v pred gostilno stoječi avto Vida Šmajdka. Hudo ranjena je bila Tončka Krašovec, Franc Krašovec — starejši in Anica Krašovec pa laže. Budja je dejanje v celoti priznal in obžaloval.

NAŠLI SO GA NA TIRIH

V ponedeljek okoli druge ure je patrulja milice našla na peronu železniške postaje Krško mrvega 27-letnega Alojza Škerbeca iz Leskova pri Krškem. Domnevajo, da je Škerbec umrl zato, ker je skočil z vlaka in treščil v drog električne napeljave.

OB ZLATO URO

11. julija dopoldne je nekdo vkrahal v hišo Franca Škvarca v Mihačevu. Doma je bila Škvarčeva mati, dolgoprstnež je odnesel 520 zahodnonemških mark in zlato žepno uro, vredno najmanj 10.000 din. Tativno povezujejo s serijo tatvin v okolici Dobove.

POTA IN STRAŠNIPOTA

dežurni poročajo

OB GLASBO — V noči na 10. julij je nekdo iz avta Rudija Glihe iz Smihela pred avtomehanično delavnico Milana Znidarja na Otočcu odnesel radio, ki ga cenijo na 3.000 din.

PRETEPAL SE JE — 10. julija zvečer so kostanjeviški miličniki pridržali do izteznitve 41-letnega Jožeta Veglja s Kočarije, ker je razgrajal in se pretepal v Zupanovi gostilni na Ržišču. Vegelj bo moral k sodniku za prekrške.

TRIKOTNO OKENCE — V noči na 11. julij je bilo vlomljeno v fička Ma rije Fabjan s Prevol. Lastnika je vozilo parkirala na Smihelski cesti v Novem mestu. Vlomilec je vdrl skozi trikotno okence in se hotel odpeljati. Zaradi neznanja mu ni uspelo prav stakniti žic, moral se je zadovoljiti z ročno svetilko.

USODEN PRETEP NA GOSTILNIŠKEM VRTU

V nedeljo okoli polnoči sta se na dvorišču gostilne Novljan v Mirni peči zgrabila 28-letni Franc Vidmar iz Šentjošta pri Stopičah in 25-letni Ivan Bečaj iz Jezera pri Trebnjem. Vidmar je udaril Bečaja, ki se je umaknil in udaril Vidmarja po glavi. Vidmar je padel vznak na asfalt in obležal. Bečaj je Vidmarja s svojim avtom odpeljal v novomeško bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima resne poškodbe možgan. V ponedeljek ob 5.30 je Vidmar umrl.

Marjančka našli po desetih dneh

Potrjena domneva, da je fantiček zdrsnil v naraslo Radeško

V petek popoldne so potapljači novomeškega kluba za podvodne aktivnosti našli v Krki pri Gomjem Polju trupelce 20-mesečnega Marjančka Skubiča iz Meniške vasi, ki so ga pogrešali od 3. julija.

Marjančka je iskalo, dokler je bilo še kaj upanja, več kot 120 ljudi. V petek se je potrdila najverjetnejša domneva — otroka so našli v vodi. Fantek se je usodnega dne znašel od narasli Radešci, ki teče mimo njihove domačije, in padel vanjo. Voda, ki je zaradi dežja precej narasla, ga je zanesla v Krko. Trupelce je potovalo 2 kilometra. Preiskovalni sodnik je odredil obdukcijo.

KRONIKA NESREČ

NEPRIMERNA HITROST — Miroslav Pucelj iz Martinjeh vasi se je 9. julija zvečer peljal z osebnim avtom od Mokronoga proti Bistrici. Na mostu v Bistrici je avto zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati, zdrknil je s ceste in treščil v drevo. Pucelj in sopotnik Drago Miklič iz Mokronoga sta bila ranjena, odpeljali so ju v novomeško bolnišnico. Gmotne škode je bilo za 25.000 din.

PREKRATKA RAZDALJA — 11. julija popoldne je Danijel Jerše z Padne vozil osebni avto po Šmartin-

ČEZ NOČ UMRL

11. julija, okoli sedme zvečer, je 37-letni Janez Koba z Uršnih sel padel v stanovanju tako nesrečno, da je z glavo udaril v okvir vrat. Koba, ki je epileptik, je tako padel že večkrat. Domači so ga dali v posteljo, drugega dne zjutraj je bil mrtev.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL

NOVO MESTO

Kolektiv, ki si je zastavil svoj ambiciozen proizvodni program, s srednjeročnim načrtom uresničuje del zastavljenih nalog.

Močno povečujemo proizvodnjo osebnih vozil ter stanovanjskih prikolic. Dograjene so nove proizvodne zmogljivosti in osvajamo zahteven proizvodni program v sodelovanju s francosko firmo RE-NAULT. Odpiramo nova dela in naloge, ki nudijo široke možnosti za zaposlitev tako strokovnemu kadru, kakor tudi drugim delavcem s poklicno šolo in nekvalificiranim delavcem.

Za povečano proizvodnjo in prodajo naših izdelkov iščemo nove sodelavce, ki jim nudimo zanimivo delo in možnost nadaljnega izpopolnjevanja ter možnosti stikov s strokovnjaki jugoslovanskih in tujih tovarn, možnosti teamskega dela in dela na razvojnem področju.

Veliko pričakujemo od strokovnega kadra. Sleherni bo lahko uporabil svoje znanje, ki bo ustrezno cenjeno in vrednoteno, zato vabimo strokovnjake z različnih področij dela, ki bodo s svojimi izkušnjami prizadevno in zavzeto prispevali svoj delež k uresničevanju zastavljenih nalog in k razvoju slovenske avtomobilske industrije.

Našteli bomo samo nekaj področij dela, primer-
nih za zaposlitev

KVALIFICIRANIH DELAVCEV

NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

IN DELAVCEV ZA PRIUČITEV

- MONTAŽA OSEBNIH VOZIL RE-NAULT 4 in montaža dostavnih vozil;
- MEHANSKA OBDELAVA: delo na obdelovalnih strojih, strožnicah, na avtomatih, polavtomatih, rezkalnih strojih, vrtalnih strojih in ročna obdelava;
- KAROSERNICA: kleparska, ključavničarska dela, električno varjenje, točkovno in plamensko varjenje, enostavna kleparska dela v pripravah za obdelavo in sestavo karoserij;
- LAKIRNICA: kvalificirana avtoličarska opravila; za nekvalificirane delavce in priučene delavce: priprava za lakiranje, brizganje, kitanje, tesnenje, brušenje;
- PRESERNICA: ključavničarska dela in delo orodjarjev za vzdrževanje in nastavitve; za nekvalificirane delavce in priučene delavce: delo na stiskalnicah in na liniji kolesnih obrobočev;
- NA PODROČJU MATERIALNEGA POSLOVANJA: transport materiala, skladiščenje in priprava materiala;
- TOVARNA PRIKOLIC: kvalificirana dela pohištenih mizarjev in ličarjev; za nekvalificirane in priučene delavce: delo pri sestavi, obijanju in montaži prikolic.

VABIMO

nove sodelavce za opravljanje
del in nalog:

- DIPLOMIRANE STROJNE INŽENIRJE
- DIPLOMIRANE EKONOMISTE
- DIPLOMIRANE INŽENIRJE KEMIJE

- DIPLOMIRANE INŽENIRJE LESARSTVA
- DIPLOMIRANE ELEKTROINŽENIRJE

za delo v razvojnem inštitutu, tovarni avtomobilov, tehnični kontroli, zunanjetrgovinskem sektorju, tehnološkem oddelku, konstrukciji, prodajno-servisni organizaciji in na področju investicijske izgradnje.

- STROJNE TEHNIKE
- EKONOMSKE TEHNIKE
- ELEKTRO TEHNIKE
- KEMIJSKE TEHNIKE
- LESARSKÉ TEHNIKE

s prakso in brez prakse za delo v tovarni avtomobilov, tehnični kontroli, vzdrževanju, lakirnici, proizvodnji prikolic, planskem oddelku, na področju tehnologije, zunanje trgovine in prodaje gotovih izdelkov

- KVALIFICIRANE KLJUČAVNIČARJE
- KVALIFICIRANE AVTOLIČARJE
- KVALIFICIRANE MIZARJE
- KVALIFICIRANE KLEPARJE
- KVALIFICIRANE ELEKTRIČARJE
- KVALIFICIRANE TRGOVCE
- KVALIFICIRANE SKLADIŠČNIKE

za delo v proizvodnji tovarne avtomobilov in prikolic ter v vzdrževanju.

Na celotnem področju Dolenjske, Bele krajine in spodnjega Posavja je našim delavcem omogočen avtobusni prevoz na delo in z dela. Po potrebi bomo tudi v bodoče odpirali nove avtobusne linije. Kandidate za zaposlitev vabimo, naj se zgledajo v kadrovskem oddelku, kjer jih bomo seznanili z delovnimi pogoji. Nastop dela je možen takoj.

Ocean bo poražal

Gozdovi, reke, rudna bogastva kopnega, vse to bo v nekem času s pridom izkoriščeno. Padle so celo bolj trdovratne meje divjega amazonskih in afriških gozdov, meje v življenjski komaj primernih polarnih predelih Sibirije in Kanade. Ena meja pa je še čvrsta: je ocean. Do silnih bogastv, ki se skrivajo na njegovem dnu, človek še ne more oziroma pobira šele prve drobtinice.

Zaloge bakra, zlata, mangan, nafte, plina, uporabnih mineralov in drugih surovin na oceanskem dnu so neizmerno. Razvite države tega dobro zavedajo, zato svojo tehnično premočnost z ačenjajo izkoriščati na oceanu manj razvitih, le-ti pa branijo tako, da poskušajo doseči čim širši zaščitni morski pas, da bi naravno bogastva prihranili za svoje deželo. Nedavna konferenca o morske tehnologije, ki je bila v Houstonu, je pokazala, da imajo razvite države vse bolj razvito tehnologijo za izkoriščanje bogastv velikih morskih globin. Tako živahen razvoj, kolikor je slutiti, bo pripeljal prejšnji slej do tega, da človek morskemu dnu ne bo več pobiral le drobtinice.

Najbolj razvita je trenutno tehnologija črpanja nafte. Konstruktorji so izdelali črpalne ploščadi, katere je mogoče potopiti na oceansko dno, nato vrtnje in črpanje poteka samodejno, načrtano na pa tankajo na površje. Močno so izpopolnili tudi plavajoče vrtnalne ploščadi pridobivanje nafte in zemeljskega plina.

Napredovala je tudi potapljaška tehnika. Tu, kjer je človek nepogrešljiv, ga ne more zamenjati nobena samodejna naprava, mogoče priti v najnovejših potapljaških napravah. Na katere med njimi, zlasti prave za velike globine, so kar male podmornice.

Naprava za potapljanje v velike globine.

ST

Indijancem ni uspelo vkrcali so se v čolne. le po eno veslo na vsak odveslali mimo grozode so le kapetan Sanglier. Poveljstvo nad otokom več seržanta, prevzel prvo dejanje je bilo.

ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE

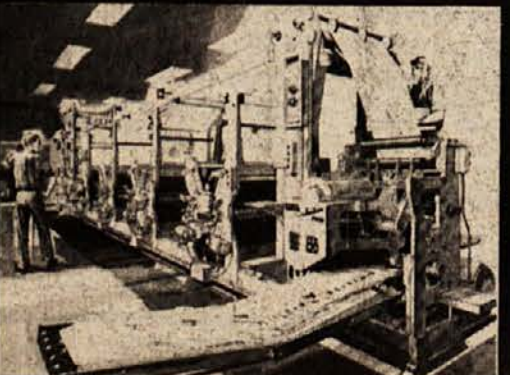
DOLENJSKI LIST

Novo mesto, Glavni trg 3

Na novo združeni delovni organizaciji v DOLENJSKI INFORMATIVNI IN TISKARSKI CENTER NOVO MESTO razpisujeta na podlagi skupnega razvojnega programa v šolskem letu 1979/80 naslednja prosta učna mesta:

ZA POTREBE ČZP „DOLENJSKI LIST“ NOVO MESTO, GLAVNI TRG 3:

1. ročni stavec	2 štipendiji
2. montažer - kopiralec	2 štipendiji
3. tiskar s ploskve (ofset tiskar)	2 štipendiji

Pogoji za pridobitev štipendije:
1. dokončana osnovna šola, prednost bodo imeli kandidati z boljšim učenim uspehom.

Prejemanje pošiljk do 1. avgusta na gornje naslove, kjer lahko dobite ustne informacije.

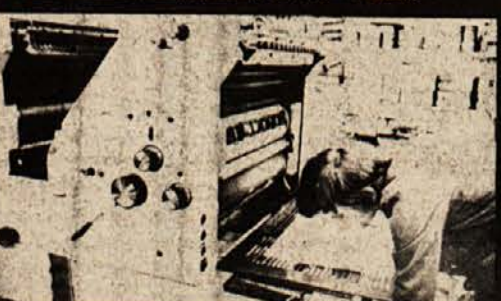
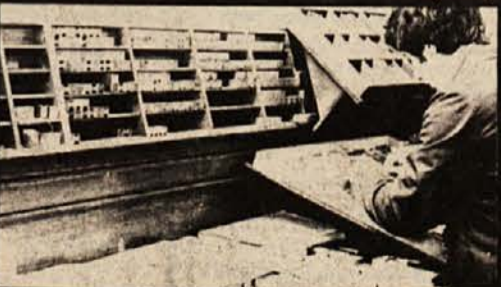
KNJIGOTISK

tiskarna - knjigovoznica - kartonaža
Novo mesto, glavni trg 14

ZA POTREBE KNJIGOTISK NOVO MESTO, GLAVNI TRG 14:

1. reprodukcijski fotograf	1 štipendija
2. montažer kopiralec	1 štipendija
3. tiskar s ploskve (ofset tiskar)	1 štipendija
4. ročni stavec	1 štipendija
5. tiskar z izbokline (knjigotiskar)	1 štipendija
6. knjigovez	1 štipendija
7. kartonažer	1 štipendija

Združeni delovni organizaciji sta si zastavili v srednjeročnem programu razvoja izgradnjo novih poslovnih prostorov ter osvajanje najsoodnejše grafične tehnologije, kjer bodo štipendisti smotno lahko uporabili svoje pridobljeno znanje in imeli možnost za poznejša napredovanja v svoji stroki na srednjih in višjih šolah.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR“ NOVO MESTO,

Delovna skupnost skupnih služb, objavlja naslednja prosta dela in opravila:

1. VARSTVENIK I
2. SAMOSTOJNI SVETOVALEC ZA SISTEM DELITVE OD
3. TEHNOLOG I (za razvojni oddelek)

POGOJI za sprejem:

1. - varnostni inženir, opravljen strokovni izpit s 5 leti delovnih izkušenj;
 - diplomirani gradbeni ali strojni inženir, opravljen strokovni izpit iz varstva pri delu ter 3 leta delovnih izkušenj;
 - gradbeni ali strojni inženir, opravljen strokovni izpit iz varstva pri delu ter 5 let delovnih izkušenj;
2. - diplomirani ekonomist, opravljena II. stopnja Visoke šole za organizacijo dela ter 4 leta delovnih izkušenj;
 - ekonomist, opravljena I. stopnja Visoke šole za organizacijo dela ter 6 let delovnih izkušenj;
3. diplomirani inženir strojništva, inženir strojništva, strojni tehnik. V vseh primerih opravljen strokovni izpit ter 4, 5 oziroma 7 let delovnih izkušenj.

TOZD LESNI OBRAT

objavlja naslednje proste naloge in opravila:

1. TRAKTORIST

POGOJI za sprejem:

1. KV voznik z izpitom C in D kategorije ter 3 leta delovnih izkušenj.
- Kandidati bodo pridobili lastnost delavca v združenem delu za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in pogojem 3-mesečnega poskusnega dela. Ponudbe z dokazili o izobrazbi, opisom dosedanjega dela ter življenjepisom sprejema 15 dni po objavi SGP „Pionir“, kadrovski oddelek, Kettejev drevored 37, Novo mesto. Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v 30 dneh po zaključku oglasa.

obiščite
DOLENJKO

Rešitev prejšnje križanke

P	R	V	E	N	S	T	V	O	
A	I	T	I	O	L	O	G	I	
R	E	A	T	A	D	U	T		
A	T	P	S	K	A	L	A		
P	A	R	M	A	D	N	O	I	K
S	L	O	K	A	N	I	O	V	E
K	O	M	A	R	I	B	A	R	I
B	R	O	N	T	E	R	P	I	P
A	R	A	V	S	A	N	A	M	

prgišče misli

Preveč demokracije se spre-
vrže v domišljavo anarhijo.
S. VUGA

Zivljenja ni moč zamenjati z
njegovimi posameznimi tren-
nutki, pa če so še tako pomem-
bni.
A. ZARRI

Samo delo vodi k zmagi.
S. KOSOVEL

d l	Sportnica	vrsta jabolk	spevoigra	bavarski vojvoda	d l	fr. skladatelj (jacques)	nagib. osnovna zamisel	vrtlavank	d l
skotitev					novomeška avtomob. industr.				spis
pokrivalo					sahist ikvov				
sredstvo za omrtvičenje					potrdilo				
stremuh									
festenica									
d l	sloj	slavni šved, naravoslovec	njorka spojina-al-koholas kistina	okker tom termin		hry. igralec	vili vodo-pivec stanje ne-zavešti		duri
kdor pleska					Simfonia rimska-Lor sakova strup				
seznam				kisarna					
pisatelj kovačič				reševalni čoln Einsteinij			sodček leskovac		
vrsta ribe									
polica v rebri					odstavek				
					škot jezera (loch ... pošast)				d l d l

Naj bo ljubezen bolezen?

Pogosta in močna zaljubljenost ni zgolj hrepenenje občutljivih duš, ampak je bolezen – Tako meni psihiater

Samo v romantičnih ljubezenskih romanih mladeniči in mladenke obolevajo od ljubezni, pa še ljudska pesem pozna pojem ljubezni – bolezn, ki se ne da ozdraviti. A da bi kdo zaljubljenost imel za bolezen, res ni, da bi govorili, saj farmacevska industrija ne izeluje nobenega zdravila proti zaljubljenosti ali ljubezenskim bolečinam, čeprav proizvaja zdravila za vse, kar so si ljudje doslej bolezn domislili in izmislili.

Temu vsemu navkljub ameriški psihiater Donald Klein nad vse resno govori o zaljubljenosti kot bolezni. Strokovno jo imenuje hysteroidna disforija.

Tako o njenem strokovnem nazivu so lani razpravljali na ameriški psihiatrični zvezi, vendar so predlog Kleina, naj bi bolezen uradno uvrstili med duševne bolezni, zavrnili zaradi pomanjkanja dovolj trdnih in prepričljivih dokazov o dejanskem obstoju bolezni. Zaljubljenost je pač normalen pojav, so menili, čeprav je manhattanski zdravnik duš z atrjeval, da so ljudje, ki se kar naprej zaljublja-jo, bolni.

Se več, Klein celo zatrjuje, da pozna edino uspešno zdravi- lo za zdravljenje hysteroidne

disforije. Navadna zdravila proti depresiji se niso izkazala, zato je Klein uporabo teh zdravil povezal s priljubljeno pogovorno terapijo – tako je potem šlo. Doslej je ozdravil že 18 od ljubezni kar naprej strtih src, med njimi pa, za čuda, ni bilo nobeno moško. Kleinovim ugotovitvam bi torej lahko dodali še to, da je hysteroidna disforija najbrž izrazito ženska bolezen.

PO SVETU OKOLI

NIC OROZJA – Švedi se že pripravljajo na letošnje nakupe. Zaenkrat le s tem, da so sprejeli predlog, po katerem bo v švedskih trgovinah prepovedano prodajati igrače, tako ali drugače podobne orožju. Le s čim se bodo ubogi očetje igrali?

TOKRAT DRUGACE – Pred sodišče v De troitu je stopila 32-letna ženska, obtožena posilstev in izkoriščanja 18-letnega mladeniča. Obtožnica jo bremeni, da je mladeniča z orožjem prisilila k spolnemu občevanju, da ga je držala ujeta v svojem stanovanju in da ga je mučila z opravljanjem gospodinjstkih del.

NOVO ZLO – Ameriška mladina je začela uživati novo strupeno mamilno rastlino „daturo“, ki raste v južnejših predelih Texasa in v Mehiki. Zvečenje zrn povzroča privide, hkrati pa za nekaj časa svojo žrtev oslepi. V zadnjih treh letih je mamilo povzročilo že 29 smrti. Prav tipična je bila smrt mladeniča, ki se je utopil v plavalnem bazenu, ko se je „šel pogovarjat z delfini z rdečimi očmi“.

IZBIRCNEŽ – Stirje roparji so napadli malo pizzerijo v San Diegu ter lastnika prisilili, da je izročil dnevni izkupiček, okroglih 30 dolarjev, nato pa so vzeli še dve pizzi. Čez čas, ko je možakar za poklical policijo, so mu roparji jezni telefonirali, da ni samo nesposoben trgovec s prazno blagajno, ampak da tudi pizzi nista bili nič vredni. Policija ima vsaj to sled; roparji se spoznajo na pizze.

NAVODILA – V poplavi revij vseh mogočih sort je vzniknila še ena; v ZDA je začela izhajati revija Pick-up Times, kar bi prevedli kot Časnik za poznanstva. Re vija je polna nasvetov, kako se na ulici in drugod seznaniti z lepimi (seveda!) dekleti. In če se ne veste, izdajamo vsaj to ugotovitev s strani nove revije: dekleta, ki se rade oblačijo v oblačila rdečih barv, raje migajo z jezikom, kot pa so pripravljena čustva preliti v dejanja, medtem ko so dekleta, oblečena v hladne barve (modra, zelena) prepolna želja seznaniti se s slučajnimi znanci in seveda tudi dejavno uresničevati znanstvo.

Debelost drugače

Okrogli trebuščki prevedeni v številke – Nazorno

Bolj ko se razviti svet resneje sooča z boleznimi, katerih vzrok je predvsem življenje v obilju, več je poskusov, kako bi spravili v kolesnico zdravega načina življenja čimveč ljudi. Zanimiv je izračun, ki so ga opravili ameriški statistiki. Ugotovili so namreč, da je v ZDA prebivalstvo predebelo za poldrugo milijardo kilogramov. Če bi se vsi predebeli Američani podvrgli zdravi prehrani in shujša li za odvečne kilograme, bi na leto prihranili šest trilijonov kalorij, kar je približno enakovredno 12 milijardam sendvičev z 21 milijardami skodelic čokolade.

Statistiki so kalonije prevedli tudi v aktualnejše številke in izračunali, da bi bil prihranek podoben, kot če bi pokurili za milijardo litrov bencina manj. Z enako količino fosilnega goriva je mogoče pridobiti dovolj električne energije za napajanje petih velenest.

Podatki so vsekakor presenetljivi. Kljub temu pa ljudi okroglejšje postavbe ne smete poslej gledati kot velike energetske požeruhe, saj končno uničujejo le tiste kalorije, ki ne ženo generatorjev. Teh naprav za mesne izdelke pač še ni.

Ljudska povest o rakarjih, tihotapcih in zatiralcih trtne uši

januš golec

PROPAST IN DVIG

6

Zlobni jeziki so trdili, da se je oklepala samotarskega vdovstva iz skoposti, da ji ne bi bilo treba deliti sklade z možem. Resnica je, da je bila Kata stiskave narave in je štedila ter si pritrgovala za bogznaj koga. Skopi ljudje so navadno brez pravih ciljev in tako je moralo biti tudi z Domitrovičevo.

Babnici sta mleli le za bližnje sosede, v glavnem sta se bolj ubijali z obdelovanjem posestva nego z mlinom. Kata se je zavedala, kako ji ljudje očitajo škrtljivost ter zavidajo premoženje, pa se je kljub temu pehala, pridobivala in kopičila prihranke. Sosedje so jo svarili pred tolovaji. Kata se ni strašila ne tatov in ne roparjev in je držala pri sebi kot edino pomočnico pri čuvanju daleč naokrog razbobnane imetja staro Lenko. Nikdar ni bilo čuti, da bi bil kdo v noči vogljaril krog Katrinega mlina, kaj šele, da bi bil poskusil krasti.

Bizeljčani so poštene duše in malokdaj je čuti iz te župnije kaj takega, kar bi bilo vredno posebne obsodbe. Skoki preko božjih zapovedi so znani iz onih starih časov iz Bojsnega ter Globokega, Bizeljsko je ostalo pred krvavimi zločini nekako obvarovano.

Kakor bi v noči močno potkal po polnem panju, je zašumelo po Bizeljskem in po miroljubnih spodnjih krajih, ko se je razširila vest, da premožne skuplje Domitrovičeve Katre ni nikjer! Dekla Lenka je bila nekaj dni iz mlina pri svojih sorodnikih v Podgorju. Ob njenem povratku je živira mukala pri praznih jasilih, svinje so krulile ter cville od gladu. Vsi ti znaki so ožnanili stari Lenki, da je gospodinja obolela, sicer bi ne zanemarjala preskrbe živega blaga pri hiši. Vrata v mlino, ki je bil obenem stanovanjsko poslopje, so bila zaprta. Voda je šumela preko polnega jeza, gospodinjje od nikoder na spregled...

Dekla se je komaj upala pokukati skozi polodprta vežna vrata, že ji je postalo jasno, da se je v njeni odsotnosti moralo odigrati nekaj groznega. Po izbi je bilo vse razmetano, na omarah ni držala nobena ključavnica, postelja obrnjena narobe... Gospodinjje Katre nikjer. Lenka je klicala, iskala, vendar nikjer niti najmanjše sledi za izginulo.

Orožniška patrulja in preiskava ni dognala niti za las več nego Lenka. Denar je zginil do zadnjega krajcarja s Katro vred. Nikjer ni bilo krvavih madežev, iz katerih bi se dalo sklepati, da so roparji starko ubili in ji ugrabili denar.

Mlin je bil na samoti. Nikdo ni znal povedati, da bi se bile klatile po grapi kake sumljive postavbe. Lenka je bila zdoma štiri dni in niti čas zločina se ni dal natanko določiti kakor v podobnih primerih.

Ljudje so marsikaj ugibali ter govorili o tolovajski uganki. Orožniki so vlekli na ušesa ljudski glas, zbirali gradivo, da bi vendarle posvetili v temno zadevo, ki ni obetala po prvih ter temeljitih preiskavah niti sence razvozanja.

Sklep ljudskih ugibanj o roparskem umoru je bil: zločin imajo gotovo na vesti potepuški rakarji. Ti lenuhi so imeli dovolj časa, da so odstranili ter zabrisali vse, kar bi jih zamoglo izdati.

Gospodarji, katerim je bila rakarska nadloga zaradi mandranja trave trn v peti, so odločno trdili, da so zakrivali krvavo dejanje rakarji. Tej svojati bo težko do živega, ker so vsi za enega, eden za vse in Judeža, ki ve za zločin, ki je najbrž denarno podprl celotno organizacijo, ne bo med njimi.

Edina opora za razmotanje stoterih in stoterih trditev je bilo dejstvo: med odkritjem roparskega umora je kupil vodja obsoletskih rakarjev Vinko Lapuh Lipsinetovo posest in jo tudi izplačal. Odkod bi naj imel kolovodja vseh potepuhov ter lenuhov naenkrat stotake pri rokah?

Krog mladega Lapuha se je od dne do dne zoževal sum, da je na ta ali oni način zapleten v različno dejanje, ki mu je vrglo bogat plen.

Za to obdolžitve so zvedeli tudi orožniki. Povpraševati so začeli o osumljencu na njegovem rojstnem domu, kjer so zvedeli iz ust očeta le najslabše o sinu: zapustil je dom iz delamrznosti in pohlepa po lahkem ter naglem bogatengu in je zmožen sodelovanja pri umoru.

Vse po spodnjih krajih je že vedelo, kdo je umoril in izropal bogato Domitrovičevo Katro, le Vinku se še sanjalo ni, česa dolžijo njega in njegovo rakarsko družbo. Imel je toliko opravka z načrti za preureditev kupljene posesti, da niti utegnil ni poslušati, kdo in kaj govori svet o njegovi osebi.

Kar pri belem dnevu sta ga na posesti zagrabila dva orožnika in mu napovedala aretacijo. Uklenjen je šele zvedel, da bo moral slediti orožnikom pri hišni preiskavi ter odgovarjati na vprašanja, kako in s kom je zagrešil ostudni zločin in kje ima skrit preostanek denarja, s katerim si je kupil kar cel grunt.

Nenadna aretacija, verige, očitke umora, rop denarja – vse to je Vinka tolikanj zmedlo, da ni iztisnil nobenega pravega odgovora. Jecljal je in utrjeval z zmedenostjo ter preplašenostjo še bolj sum v svojo krivdo.

Zandarja nista našla ničesar, kar bi podprlo sum. Vse zandarske grožnje, da mora pojasniti, kje je denar, kdaj je izvršil umor in kam je skrtil truplo, so bile zastoj. Obdolženec se je že zavedel, da mu grozi popolna propast, če ne bo pazil, kaj bo odgovarjal in kako se bo obnašal. Na strašne očitke je molčal in trdil, da mu o zagonetnem umoru ni znanega nič.

Zandarja nista odnehala. Prepričana sta bila, da imata v verigi zakrknjeno zlobo, ki bo pod težo dokazov le klonila.

Z Bizeljskega sta ga gnala po cesti preko Sotle v Kraljevec. Njegovo zadnje stalnejše bivališče je bilo treba prebrskati in zaslišati vse, katerim so znane njegove denarne razmere.

Kmalu je bila na mestu še madžarska žandarska patrulja, ki je dala avstrijskima tovarišem dovoljenje za zasliševanje o najtežjem zločinu na hrvaških tleh. Preiskava Vinkovega bivališča in ležišča je bila brezuspešna. Izpovedi Katičevih so kazale na obdolženčevo nedolžnost.

EZOSLEDEC

nobena izbira in jim je pustil tudi in tako so počasi vsake cevi. Ostali seca in Junitau. zda ko ni bilo k Muir. Njegovo zvezati Jaspera.

110.

»Kaj pa naj to pomeni!« je jezno zaklicial Stezosledec in odrinil vojake, ki so vezali Jaspera. »Jaz sem tako ukazal,« je zavpil Muir, »in rad bi videl tistega, ki bi se upiral poveljem kraljevega častnika. Imam dokaze, da je ta človek izdajalec...« Tedaj pa je stopil k njemu Puščica in ga prijel za rame: »Bedni lažnivec, kje so obljubljeni skalpi, kje moji ljudje?«

111.

Rekoč je potegnil skrit nož in ga z besnim zamahom zasadil poročniku v prsi do ročaja. Z zmagočnim krikom na ustih se je nato pognal v beg. Vojaki naokoli so bili tako presenečeni, da se jim je izmuznil, toda Velika Kača mu je že bil za petami. Kapetan Sanglier je medtem navzočim povedal, da je umorjeni zaslužil svojo usodo, ker je izdal svojo domovino.

BRIGADIRSKI ZNOJ NA SUHOKRANJSKIH KAMNIH

„Včeraj smo končali dela na cesti proti Korinju. Po mnogih urah dela in potenja. Strašno veliko truda in volje smo vgradili v to cesto. Nimalokrat smo se v naselje vrnili na smrt utrujeni. Toda domačini so nam zaupali, in to nam je vsak dan vrnilo moči. Ljudem v teh krajih ni vseeno, kaj bo. Cesta jim pomeni korak bliže k razvitosti. Upajo, da se izseljevanje ne bo nadaljevalo. Cesta zagotavlja, da kraj ne bo izumrl. V naš bo vedno tlela zavest, da smo pomagali pri razvoju Suhe krajine in da smo krepili bratstvo in enotnost v naši samoupravni socialistični družbi.“

Tako je zapisal brigadir Branko v glasilu, ki ga je izdajala mladinska delovna brigada „17. oktober“ iz Murske Sobotice, ena od petih, ki so sestavljale prvo izmeno na zvezni mladinski delovni akciji „Suha krajina 79“. Podobne aktivnosti bi lahko napaberkovali tudi v drugih mestih, saj so svoja glasila izdajale vse brigade. Poleg resnih sestavkov so vsebinsko teh glasil, ki

so jih posamezne brigade izdajale celo vsak teden, napolnjevali prispevki lahkotnejše vsebine od humornih opisov brigadirskega življenja in dela na deloviščih in v naselju do šal, bodice in anekdot iz brigadirskih logov. Seveda tudi Pagaz ni počival in pesniške duše so bile nenavadno poudne.

V prvi izmeni, ki se je začela 10. junija in končala 7. julija, se je po Suhi krajini razlegala pesem petih brigad z okoli 200 brigadirji. To so bile: „Angel Vinički“ iz Vinice v Makedoniji, „Ivica Gašparović-Gošo“ iz Zadnjice-Rijeke na Hrvaškem, „17. oktober“ iz Murske Sobotice, „Stane Kosec“ iz Ljubljane-Siške in „Pohorski bataljon“ iz Slovenske Bistrice. Makedonci, Ljubljaničani in Murskosobočani so odhajali na delo iz prikolničarskega naselja na Prevolah, Rečani in Bistričani pa so imeli domovanje kakih 40 km stran — v Dobriču.

Vsaka brigada je imela svoje delovišče. Makedonci so se zakopali v skoraj meter globok jarek, po katerem bo stekla pitna voda med krajema Lazar in Smuka. Ljubljaničani so se s krampi in lopatami zarili v kamenja rodoviten kraški svet pri delih za vodovod, ki bo povezal kraje Lazar, Sela in Vrh. Podobno opravilo je zmagovala slovenskobistriška brigada, ki je utvarala pot novemu vodovodu od Zagorice do Dobrave. Murskosobočani in Rečani so se zagrizli v hrib in dol za nove ceste: prvim so odmerili „normo“ na cesti, ki bo s svetom

povezala Mali Korinj, drugi pa so gradili širše in varnejše okno v svet med Gradencem in Prevolami.

Katera od teh brigad je premagovala večje napore, prebila več znoj in naštela več žuljev, je težko reči. Vsi brigadirji so imeli skupen smoter: prebiti se vsak na svojem delu trase skoz kamniti in tako izpraznjeni suhokranjski svet in uglasiti pot napredku do sleherne vasi in sleherne hise. Poročila kažejo, da so bile brigade uspešne, saj so, kadar jih ni motil dež, presegale delovno normo povprečno za 30 do 40 odstotkov. Priznanja niso izostala: vse brigade so postale udarne. Naziv udarnika pa si je iz vsake brigade prisluzilo še večje število posameznikov.

Ko je beseda že o priznanjih, povejmo, da so pri tem poleg uspehov na delovišču stele še druge stvari: življenje v naselju, družbenopolitično, kulturno, športno in ostalo delo. Člani ZK so delovali v aktivih, ena od njihovih nalog pa je bila spremljati najboljše mladince in jih predlagati za sprejem v Zvezo komunistov. Družbenemu in družabnemu življenju so ves čas namenjali veliko pozornost, zavedajoč se, da je brigada kot oblika dela in življenja mladih pomembna šola za oblikovanje osebnosti in utrjevanje pristnih medsebojnih človeških odnosov.

Janjo Lah, namestnik komandanta MDA Suha krajina 79 za interesne dejavnosti, je dejal,

da so se pokazale dobre pa tudi slabe strani v organiziranju najrazličnejših dejavnosti. Dobre bodo obdržali in jih razvijali, slabe pa čimprej pozabili. Oba z Lojzeto in Sevskom, komandan tovo desno roko za delovišča, sta ugotovila, da je bilo odločno premalo tečajev, za katere so bili zainteresirani brigadirji, da so mladi zlasti pogrešali ples in druge oblike zabavnega življenja. „Navzven ni si želeli še več stikov s krajani, saj bi bilo potem prenekateri akcije — denimo udarniške dneve — še lažje uresničiti,“ sta poudarila.

Najodgovornejši v štabu MDA Suha krajina 79 želijo, da bi bilo poslej sploh kar najmanj razpok in kratkih stikov med organizatorji in izvajalci te akcije, še zlasti, ker je slednja tam, kjer bi se ne smelo: pri vožnji brigadirjev na delovišča, telefonskih zvezah in podobnem. Za marsikoga bi bile to malenkosti, komandant MDA Suha krajina 79 Bojan Božič pa meni, da take „malenkosti“ vse prevečkrat bodoče načelnjajo sicer dobro vpeljan sistem življenja in dela v mladinskih delovnih brigadah. In tudi s tem se vodstvo letošnje akcije ne more pomiriti: da vsaka od občin vidi predvsem brigadirje, ki delajo na njenem območju, ni pa čutiti, da bi pri razreševanju skupnih pereh problemov govorile v vsem razumljivem jeziku.

Besedilo in slike: I. ZORAN

KO SE JE ROJEVALA VSTAJA

22. julija se bo, kot smo že poročali, ob 14. uri v Gornjem Podšumberku v trebanjski občini začela osrednja dolenjska počastitev slovenskega dneva vstaje. Slavnostni govornik bo dr. Jože Brilej. Na slovesnosti pa bodo podelili tudi domicilne listine XV. diviziji in II. grupi odredov.

Del dolenjske zemlje, kjer bo nedeljska proslava, ima zelo bogato zgodovino. Porušeni grajski zidovi še danes kažejo na to. Dobro so še vidne tudi vrtače, v katerih so kopali železno rudo za dvorsko livarno. Nad vesjo Sela-Šumberk se razprostira obširen gozd Kremenjek, kamor so se že poleti 1941. leta zatekale prve partizanske skupine. Pozimi leta 1941 do 1942 so se tam utaborile večje partizanske enote, iz katerih je bil ustanovljen II. štajerski bataljon. Vanj je bila vključena tudi Mokronoška četa. Na Kremenjeku je bila 2. aprila 1942. leta ustanovljena I. slovenska partizanska brigada (tretja v Jugoslaviji) s tremi bataljoni, od katerih sta se Ristov in Marokov utaborila na Kremenjeku, en bataljon pa je bil na Štajerskem.

Komandant brigade je bil Franc Rozman-Stane, komisar pa Dušan Kveder-Tomaž. Ker pa glavni štab slovenskih partizanskih enot ni soglašal s tako organizacijo brigade, je izdal odredbo, naj se I. slovenska partizanska brigada s 1. majem 1942 preimenuje v II. grupo odredov. Na mestu, kjer je bila ustanovljena brigada, bo urejen spominski park s spominskimi obeležji. Ob praznovanju bo ustanovljena mladinska pohodna četa, ki se bo poimenovala po mokronoški četi „Milan Majcen“.

O POMENU IN DELOVANJU MOKRONOŠKE ČETE

Po italijanski ofenzivi na Mokrško četo, ki je taborila pod Mokrcem v času od 14. do 16. septembra 1941. leta, so se borci te čete razdelili v tri skupine. Prva je odšla na Primorsko, druga v Zalo, tretja pa na območje Mokronoga in Mirne kot jedro nastajajoče Mokronoške čete. V tem delu Dolenjske še ni bilo partizanskih akcij, četudi se je že razmahnilo narodno-osvobodilno gibanje. Z Mokrca je prišlo pet partizanov, komandir čete je bil Milan Majcen iz Šentjanža, politkomisar pa Jože Nose-Špan iz Kopolja pri Dobrem polju. V Mokronogu so se povezali z domači-

ma aktivistoma, Nacetom Majcnom-Tarasom in Jožetom Boršnom iz Gubrovke, ki sta pripravila taborišče ob Stajniškem potoku, ki namaka mokronoško dolino. Tam je prve borce Mokronoške čete našel tudi Miha Marinko z nalogo, naj pomagajo preprečiti Ne mcm izseljevanje Slovencev z mejnega območja, kamor so naseljevali kočevske Nemce. Da bi Nemcem preprečili raznarodovalno nameru, so razne partizanske čete (Belokranjska, Mokronoška, Brožiška) po nalogu glavnega poveljstva napadale nemške postojanke in nudile okupatorju oborožen odpor. Pri znanem napadu na Bučko sta sodelovali le Novomeška in Mokronoška četa, medtem ko druge niso prišle na cilj.

Preden se je pričel pohod borcev Mokronoške in Novomeške čete na Bučko, je bila v Mokronoški četi izvedena reorganizacija. Komandant Milan Majcen je dobil nalogo, da z manjšo skupino partizanov odide v nemško okupacijsko obmejno ozemlje v okolici Šentjanža, kjer naj bi partizani pomagali ljudem reševati njihovo premoženje na italijansko stran in jih pripravili za vstop v partizane. Toda Nemci so Majcnovo skupino razbili in medtem ko so se drugi borci razšli, sta prišla Milan Majcen in Janči Mevželj v Murence, kjer se je odigralo znano junaško dejanje, nad katerim je celo okupator izkazal vojaško čast in spoštovanje. Neenak boj med partizanoma v Vodenikovi hiši in okrepljeno četo Nemcev je trajal od 16. ure 28. oktobra do 10. ure naslednjega dne. Padla partizana so pokopali za šentjanjskim pokopališčem, vendar je njun junaški boj Nemce tako prevel, da so po nekaj dneh ukazali grobarju, naj ju izkoplje, nakar so ju Nemci pokopali na pokopališču z vsemi vojaškimi častmi.

Organizaciji KPS in OF iz Mokronoga in okolice sta organizirali med prebivalstvom zbiranje hrane, ki so jo hranili sprva pri Majcnu v Mokronogu in v mlinu pri Žagarjevih v zaseku Dolina nad Mokronogom. V partizansko taborišče, ki je takrat šlo približno 30 borcev, so hrano prinašali Majcnovi in Žagarjevi. Po dogovoru z organizacijo OF je Mokronoško četo oskrbovala s hrano tudi Devova družina iz Mokronoga, hrano pa je donajal dr. Milan Dolenc, kasneje organizator živinozdravstva partizanov.

Več o pomenu in delovanju Mokronoške čete je napisano v knjigi „Narodna junaka Milan Majcen in Janči Mevželj“ ter v knjigi „Občina Trebnje v NOV“.

SPOMENIK TREM NARODNIM HEROJEM

V praznovanju ob letošnjem dnevu vstaje je vključeno tudi odkritje spomenika v Gornjem Podšumberku, posvečenem trem narodnim herojem Milovanu Šaranoviču, Predragu Je vtiču - Draganu in Ivanu Kaučiču - Nandetu, ki so padli 30. julija 1943. v tem kraju. Takrat so načrtovali napad partizanskih enot na utrjeno italijansko - belogardistično postojanko na Selih-Šumberku. Spomenik ima okvirni zid s tremi grobo obdelanimi kamni - obeliski, ki predstavljajo tri narodne heroje. Spomenik je delo akademskega slikarja in kiparja Borisa Kobeta. Da je pobuda za postavitve dostojnega spomenika padlim narodnim herojem uresničena v tako kratkem času, je vsaj malo gotovo pripomogel tudi zapis „Strahoten udarec ene same granate“, objavljen v Dolenjskem listu 13. julija lani.

PAVLE MIKLIČ

VOJAŠKI KOTIČEK

BO AMERIŠKI HELIKOPTER KOS SOVJetskemu TANKU?

Ko je ameriški general G. Brown nedavno tega v kongresu analiziral predlog vojaškega proračuna za letos, je med drugim rekel:

„Ne glede na uporabljena merila ugotavljamo premoč sovjetskih kopenskih sil v primerjavi z ameriškimi kopenskimi silami tako v skupnih kopenskih učinkih oziroma številu divizij kot pri raznih orožjih. Pri tankih 5 : 1, pri oklepnih transporterjih 2,5 : 1, pri artileriji 4 : 1 in pri težkih minometih 2,5 : 1. Združene države Amerike so z razmerjem 3 : 1 občutno močnejše le pri helikopterjih.“

Po besedah ameriškega generala imajo danes sovjetske oklepne sile 45.000 do 50.000 srednjih in težkih tankov. Razlika med ameriškimi in sovjetskimi kopenskimi silami se čedalje bolj veča, po letu 1981 bodo menda Sovjeti letno izdelovali po 4500 novih tankov T-72 ali petkrat več kot ZDA. Američani poleg tega priznavajo, da so sovjetski tanki boljši od

ameriških oziroma od tankov armad pakta NATO. Sovjetske oklepne enote so pred napadi iz zraka dobro zavarovane s protiletalskimi raketami SA-7, SA-8 in SA-9, predvsem pa z odličnimi štiricevnimi topovi na lahkih oklepnih transporterjih.

Po drugi strani se lahko Američani pohvalijo, da imajo boljše protitankovske projekte, vendar se obnemem sprašujejo, kdaj jih bodo Sovjeti na tem področju dohiteli. Za to posebno pozornost posvečajo protitankovskim helikopterjem, ki bodo po predvidevanjih zelo učinkovito orožje. Tanke lahko namreč napadajo z razdalj, kjer jih tankovska protiletalska sredstva ne morejo doseči.

Doslej so Američani imeli in še imajo 230 helikopterjev „cobra“, oboroženih s protitankovskimi raketami TOW. Njihovo število nameravajo povečati na 370. Po letu 1984 pa naj bi „cobra“ začeli nadomeščati protitankovski helikopterji tipa AH-64, ki bodo od sedanjih neprimerno boljši. Tako se bo AH-64 lahko v minuti dvignil 250 metrov visoko, največja hitrost bo več kot 200 milj na uro, imel bo enkrat več (16) raket kot „cobra“ ter skoraj dvainpolkrat več nabojev za top kalibra 30 mm.

Prvi prototipi novega helikopterja že letijo. Ko so se konstruktorji odločili za novi helikopter, so imeli pred očmi predvsem zahtevo, da mora biti novi helikopter tak, da se bo ciljem

približal v čim nižjem letu, obenem pa mora imeti orožje, ki je na čim večje razdalje učinkovito proti raznim vrstam ciljev.

Ker zadeva prvo zahtevo, bo imel helikopter AH-64 takšne elektronske naprave, da mu bodo omogočale varen let komaj dva metra nad tlemi in avtomatično izmikanje vsem oviram. Helikopter ne bo učinkovit samo podnevi in ob lepem vremenu, ampak tudi v neugodnih vremenskih okoliščinah in ponoči.

Novi helikopter bo imel tri vrste orožja: avtomatski top kalibra 30 mm in 76 raket kalibra 70 mm za obstreljevanje in uničevanje tako imenovanih drugotnih ciljev (tovornjaki, džipi itd.) oziroma 16 protitankovskih raket „hellfire“ za uničevanje primarnih ciljev (tanki, oklepni transporterji, protiletalski topovi, gnezda raket).

Z raketami kalibra 70 mm je mogoče uspešno obstreljevati do 6 km oddaljene cilje. Ze lo zanesljive bodo baje tudi nove protitankovske rakete „hellfire“. Njihov doseg bo večji od znanih raket TOW (3750 m) in bodo bolj natančne. Helikopter bo imel med drugim tudi televizijske naprave za iskanje cilja in laserski daljinomer. Američani trdijo, da bo od stotih raket 90 zanesljivo zadelo cilj. Verjetnost, da bo cilj tudi uničen, je 96-odstotna.

Elektronska oprema, ki jo bo imel helikopter AH-64, omogoča hkratno manipuliranje s tremi

raketami. Hkrati torej lahko strelja na tri tanke ali oklepne transporterje. Rakete imajo laserske samousmerjevalne naprave, zdaj pa delajo, da bi jim dodali še infra-rdečo in radarsko usmerjevalno napravo. Radarsko bi uporabljale v prvem delu, infra-rdečo pa v končnem delu uničevalne poti. Vsaka raketa „hellfire“ je težka po 68 kg.

Novi helikopter ima tudi najrazličnejšo elektronsko opremo za protielektronsko delovanje. Torej za motenje nasprotnikovih opazovalnih in namerilnih radarjev, za motenje usmerjevalnih naprav v nasprotnikovih protiletalskih raketah itd.

Kljub obilici elektronske opreme in orožja in kljub zelo zahtevnim okoliščinam glede poleta in obstreljevanja nasprotnikovih ciljev pa bo novi helikopter imel le dva člana posadke, ki bosta lahko nadzorovala vso elektronsko opremo in učinkovito streljala z orožjem.

Helikopter AH-64 je izdelan tako, da ga je moč prevažati tudi s transportnimi letali. V C-141 lahko vkrcajo dva, v velenosača C-5 pa celo šest helikopterjev. In to ob dejstvu, da ni helikopter AH-64 niti majhen niti lahek. Dolg je 14, z rotorjem pa več kot 17 metrov, medtem ko tehta prazen 4662 kg, polno oborožen pa blizu 8500 kg.

Treba pa je seveda povedati, da bo novi „čudež“ ameriške protioklepne tehnike tudi zelo drago.

N. O.

ZA UPORNI BILO MEJ

Miran vsakdanjik Franca Dragana ob knjigah, časnikih in zapiskih iz medvojnih dni so za njegovo 70-letnico julija letos prekinjali številni obiski, telefonski kljči in brzojavke prijateljev, nekdanjih sodelavcev in tovarišev z

dobrimi željami za njegov življenjski jubilej, s čestitkami za odličja in priznanja, ki jih je prejel za svoje revolucionarno delo. Srečanja in pogovori so priklicali v sedanost skupna doživljanja, lepe in hude trenutke iz uporniških časov v podgorjanskih vaseh, kjer so se že spomladi 1942 ponašali s „partizansko republiko“.

Mali hribovski kmet Franc Dragan je bil že od prvih dni okupacije povezan z Osvobodilno fronto. Vse ima natančno zapisano, toda ostala sva rajne pri živi besedi, pri podoživljanju dogodkov, kot mu jih je narekoval spomin.

„Sredi maja je bilo“, je pripovedoval, „ko me je Lojze Colarič vključil v Osvobodilno fronto. Kot pismonoša je redno prihajal k nam in prinašal tudi literaturo. Zveze sem imel še z Martinom Bajcem iz Kostanjevice. Njegova čevljarska delavnica je bila že leta 1941 priključena shajališču mladincev in drugih aktivistov. Leta 1942 sem postal član rajonskega odbora Sveti križ (današnje Podbočje) in od decembra istega leta tudi njegov sekretar. Odbor se je po kapitulaciji Italije preimenoval v rajonski odbor Kostanjevice. Dolžnost sekretarja sem opravljal do pozne jeseni 1944, ko sem vstopil v partizanske enote Štirinajste brigade. Februarja 1945 sem postal pomočnik komisarja za zveze pri glavnem štabu Slovenije.“

Dragan je bil od nekdaj poštenjak, zato so mu ljudje veliko zaupali. Izvolili so ga tudi za kočevskega odposlanca. Poti na ta veličastni zbor se dobro spominja. Čez Gorjance do Dvora pri Žužemberku so jo prehodili peš, od tam pa so jih do Kočevja prepeljali s tovornjaki.

Kot aktivist in partizan je preživel veliko nevarnosti in v italijanski ofenzivi je s tovarišem le za las ušel sovražnikovim puškam. Italijani so tedaj prečesali hrib in dol, da bi iz gorjanskih gozdov za vedno pregnali vse, ki so pozivali ljudstvo k upor.

„Bili smo v svojem rajonu, in nameravali smo po gorjanskih vrhovih preiti na hrvaško stran, pa smo se morali umakniti nazaj, ker je bilo tam vse okupirano.“

Potem smo se potaknili po skrivališčih, kot smo vedeli in znali. Nekateri so si poiskali zatočišče v podzemskih jamah, drugi so se skrili v bližino nemške meje ob Krki, jaz pa sem se s Srečkom Pečarjem, Nacetom Staničem in Dušanom Kambičem spravil pod skalovje v hosti pri Dolu. Bilo je v začetku novembra 1943. Na srečo je bilo vreme toplo, da smo noč kar dobro prebili na prostem.

Kambič (komandant belokranjskega odreda) se v tem skrivališču ni počutil varnega, zato sva si iskala drugo zatočišče. Nič boljšega nisva našla in ni veliko manjkalo, pa bi naju odkrili že med potjo. Imela sva srečo, da so prašiči, ki so jih Italijani pokrađali in gnali s seboj, pobegnili na sosednji hrib in jih tako speljali stran od naju. Novo skrivališče sva našla nekako sredi med Dolom in Zavodami. Slišala sva strele na Starem gradu, kjer so odkrili Tončeta Gerdoviča iz Krške vasi in njegovega tovariša iz Pristave. Na našem območju niso nikogar dobili. V največji nevarnosti sva bila midva s Kambičem. Bočna patrolja je šla ravno vrh kostanjevega šopa mimo moje glave, tako blizu, da bi naju izdal že najmanjši kašelj. Tedaj sem zatisnil oči z eno samo mislijo: „Kar bo, pa bo!“ Ko je bila nevarnost mimo, mi je Kambič ves srečen rekel s solzami v očeh: „No Franci, zaenkrat sva se rešila!“ Bila sva kakšen kilometer stran od prvotnega skrivališča v skalovju, ki je bilo tedaj še najbolj varno. Vnaprej tega seveda ni nihče vedel.

Gorjanski aktivisti in borci smo med vojno veliko sodelovali s Hrvati. Že konec leta 1941 so prihajali k nam Zagrebčani prek Samobora. Potem so se menjala obdobja, ko smo mi pomagali njim in oni nam. Dokler so bile na hrvaški strani močne ustaške postojanke, so imeli Hrvati ranjence in bolnice na naši strani Gorjancev, od leta 1943 do osvoboditve pa so nam oni dajali zatočišče v Žumberku. Ustaške postojanke na Hrvaškem so bile tedaj uničene, v Kostanjevici in Podbočju pa je še razsajala bela garda. Hrvatje so sodelovali z nami tudi v bojih. Spopad pri Pleterjah je bil že taka skupna akcija. Gorjanci so nas torej vedno družili, zato je prav, da

danes povezujemo te kraje z novimi cestami, da jih odpiramo turizmu in vsesplošnemu napredku.“ je glasno razmišljal Dragan.

Njegov rod je bil tudi v preteklosti povezan z Žumberkom. Tam je bil rojen, čeprav je po dedu Slovenec iz Stare Bučke. Starega očeta je pot pripeljala na Hrvaško, kjer se je ustavil in si postavil mlin. Sina je redno pošiljal v šolo v Kalje, ki je bila tedaj zelo dobra. Njegov vnuk, moj sogovornik Franc se še danes ne more načuditi, da mu je toliko dala. Zna je odlično nemško in veliko je bral, čeprav je bil le kmet in kovač. Kovaštva se je Draganovo oče izučil v Samoboru, potem pa si je kupil nekaj zemlje v Mladju, kjer si je služil dodatni kruh s kovačijo.

„Od očeta sem se navzel naprednih idej, od matere pa človekoljubja“, je dejal. Mati je bila prava Žumberčanka, Delišimunovičeva iz Petrič koga sela. V šolo ni nikoli hodila. Bila je dobra ženska, ki ljudem v stiski ni nikoli odrekla pomoči. Očetu pa je veselo do branja širilo obzorje in ga utrjevalo v prepričanju, da bi bil svet lahko boljši. V Draganovo hišo je redno prihajala Domovina in še neko kmetijsko glasilo, in tako tudi meni ni ušla nobena tiskana beseda.“

O Draganovi revolucionarni dejavnosti je bil predvojni župnik v Podbočju, Andrej Zupanc, dobro poučen. Kmalu po okupaciji je zanj v dnevniku zapisal: „Dragan hodi h Goršetu na posvete“. Gorše je bil tamkajšnji kaplan in je bil ves čas na strani OF. „Imel je maše na Gradcu in na Ferlugi, po maši smo imeli pa mitinge“, je razlagal Dragan. Letos na spomlad je Goršeta tudi obiskal. Zdaj je upokojen in živi v Starem Logu ob Kolpi.

Isti župnik je zapisal za Dragana, da ni pokvarjen, čeprav ni bil prista OF, vendar tudi z ravnanjem belih ni soglašal. Za škofa je napisal, da nastopa proti lastnemu narodu in tudi proti duhu krščanstva, ko govori v „prilog“ bele garde.

JOŽICA TEPPEY

PO SLEDI ZA TANKISTOM

Novo mesto je imelo pred vojno svojega odličnega slaščičarskega mojstra. To je bil Ivan Murn iz Šukdjetove ceste šte. 6. Na kratko so ga imenovali lectar, izdeloval pa je srčke, ki so vsebovali gesla z ljubezenskim navdihom. Prodajali so jih po sejnih in božjih poteh. Toda Ivan Murn ni bil samo mojster svojega poklica, marveč tudi zelo napreden in revolucionarno usmerjen mož. Za izpovedovanje naprednih idej je uporabljal tudi svoje slaščice. Namesto ljubezenskih je na srčke izpisoval razna komunistična gesla kot „Živela SSSR“ in podobno. Zaradi takšne prevratniške propagande je bil obsojen na tri mesece in petnajst dni strogega zapora, kar pa ni zlomilo niti njega niti članov njegove družine in tako je Murnova hiša postala eno izmed žarišč oboroženega odpora proti okupatorju.

Pri Murnu se je izučil lectarske obrti tudi Franc Grebenc iz Ptujja in se potem tej mali umetnosti tudi posvetil v domačem kraju. Toda prišlo je leto 1941, Ptuj so zasedle nemške čete, začelo se je izganjanje zavednih Slovencev in ropanje njihovega premoženja. Veliko ljudi je moralo bežati, med njimi tudi Franc Grebenc. Zatekel je v Novo mesto k svojemu nekdanjemu mojstru.

Jeseni leta 1941 je v Novo mesto pribežalo več beguncev s Štajerskega. Med njimi sta bila tudi dva mlajša človeka, ki sta se v Murnovi gostilni na Bregu pogosto družila s Francem Grebencem. Očitno je bilo, da se s tem človekom dobro poznata. Kaj kmalu je bilo jasno tudi to, da se oba mlada štajerska ubežnika pripravljata k partizanom. Ljubo Murn ju je odpeljal k Hrenu v Smoljeno vas šte. 1, kjer sta čakala na nadaljnjo zvezo. Ni minilo dolgo in 6. februarja 1942 ju

je Tone Hren odpeljal k partizanom. Kako in kje sta se borila, ni natančno znano, vse pa kaže, da sta bila spomladi v Krškem odredu, nato pa sta kot prostovoljca prišla v Tomšičevo brigado. Razvrščena sta bila v 2. četo 1. bataljona, kjer so se o enem izmed njih ohranili naslednji pisani podatki: Džordže, roj. 12. februarja 1914, iz Velenja, v NOV od 6. februarja 1942, vodnik voda, 2. četa, 1. bataljon. Za tem človekom smo poizvedovali pri matični službi in ZZB NOV v Velenju, vendar nismo mogli ugotoviti pravega imena in priimka.

Jože Oblak-Sime, ki se obeh borcev iz 2. čete 1. bataljona Tomšičeve brigade in po rodu Štajercev dobro spominja, je povedal, da je bil Džordže po poklicu šofer ali avtomehanik. Pred vojno je bil ali taksist ali pa šofer nekega bogataša. Tudi pri partizanih je bil vedno čist, z lepo urejenimi kodrastimi lasmi svetle barve in z začetkom rahle čelne pleše. Rad je poudarjal, da mu je še za časa predvojne službe prešlo v kri, biti vedno čist in urejen. Njegov tovariš pa je bil mlajši od Džordžeta, zelo miren, čokate postave in svetlih las. Džordže se je veliko družil tudi z Romanom Žabkarjem-Kranjcem iz Ločne 16 pri Novem mestu. Ta se je rodil 17. februarja 1922, k partizanom je prišel 26. februarja 1942, padel pa je 10. oktobra 1943. Tudi ta je bil vodnik voda.

Jože Oblak-Sime je povedal še to, da je Džordže ob kapitulaciji Italije v Ribnici postal komandir tankovskega voda Tomšičeve brigade, nazadnje ga je kot tankista srečal v Kočevju septembra 1943. Meni, da je kot tankist tudi padel med nemško ofenzivo nekje v Loški dolini alina Mašunu.

Na podlagi teh podatkov smo poizvedovali za padlimi tankisti v Cerkljici in na Rakeku. Pri tem smo ugotovili nekatere do nedavnega neznanе borce Tomšičeve brigade, vendar noben izmed njih ni istoveten z Džordžetom.

Džordže je bil zelo hraber borec, zelo priljubljen in znan. Iva Šubic ga je na Mokru 1942 portretiral, vendar se njegova skica ni ohranila, da bi jo lahko objavili. Tako že več kot dve leti tavamo po temi in zaman poizvedujemo o padlem tankistu. Nedavno nas je spet preblisknil

žarek upanja. Stanko Semič-Daki je namreč izjavil, da se Džordžeta dobro spominja in da ni padel pri Rakeku ali na Mašunu, marveč je zgorel v tanku v Drašči vasi pri Zagradcu spomladi 1944. Dobro poučeni domobranci so tedaj napadli partizanske tankiste, ki so počivali in čakali na nove boje. Iz partizanskih in nemških virov je razvidno, da se je to zgodilo v noči na 5. julij 1944, ko je v Draščo vas prodrla udarna skupina domobrancev. „Z eksplozivom sta bila uničenadva sovražnikova tanka, njihove posadke so bile pobite v boju. Sovražnikove izgube 14 mrtvih (prešteto)...“ — tako so se pobahali hlapi Hitlerjeve Nemčije. Izgubo obeh tankov potrjujejo tudi partizanski viri. Iz njih izhaja, da sta bili tankovski posadki presenečeni in uničeni...

Sprašujemo se, ali smo naposled le prišli tako daleč, da bomo izvedeli za pravo ime in priimek partizanskega prvoborca in tankista Džordžeta. Vsekakor je tu zbranih že toliko podatkov, da ga bo lahko prepoznal marsikdo in nam tako pomagal rešiti še eno vprašanje iz našega velikega osvobodilnega boja. Predvsem bi radi izvedeli za pravo ime in priimek, za kraj, odkoder je bil doma, in za naslove njegovih najbližjih sorodnikov. Dobrodošel bi nam bil tudi vsak drug podatek, ki bi nas pripeljal k temu cilju.

Podatke sporočajte na naslov: Franci Strle, novinar, Sattnerjeva 15/E, 61000 Ljubljana ali na telefon 266-682 Ljubljana (karakteristična 061)!

FRANCI STRLE

revolucija v Sovjetski zvezi, poleg tega so te ideje živele še od prej, izražene skozi razne upore (Judenburg, Radgona), kjer si je iskalo ljudstvo svoj izhod. Tako so ljudje v tistih časih pričakovali in zahtevali republikansko ureditev družbe.

Prvi izraz tega je bil že 1. 11. 1918, ko se je zbrala na viniški občini večja množica ljudi, ki so zahtevali republikansko družbeno ureditev. Ker se te njihove želje niso uresničile in je bila proti njihovi volji ustanovljena kraljevina oz. monarhija, je med ljudmi završalo. Prišlo se je oster spopad med množicami, ki so hotele republiko, in nazadnjaki.

21. aprila 1919. leta se je zbralo na viniškem trgu več sto ljudi. Zborovanje se je sprevrglo v velike demonstracije političnega pomena. Ljudje so zahtevali republikansko ureditev z gesli: „Namesto Dunaja smo dobili Beograd, samo drugo monarhijo!“ Svojo nejevoljo so izražali proti raznim vaškim mogotcem, ki so izkoriščali beden položaj prebivalstva, ki so ga zapustile vojne razmere. Ta revolt se je izražal proti raznim špekulantom, ki so posedovali žig za žigosanje denarja, s čimer so bili ljudje znatno oškodovani. Zaživele so parole: „Živeli boljševiki! Dol z izkoriščevalci!“ in podobno. Sivolasi kmet Ivan Kobe iz Vukovcev je spregovoril ljudem, da je slabo, ker je neka gospoda prevzela oblast, a mi hočemo republiko. Za tem je razburjena množica vdrila v prostore občine in zahtevala žig za žigosanje denarja, imenovan „čapac“. Med tem so se razvijale demonstracije in vse ljudstvo, ne oziraje se na morebitne posebne namene, se je združilo v enem geslu: „Živela republika! Živeli boljševiki!“

Popoldne, ob eni, so se glavni voditelji tega upora zbrali k svoji prvi seji v viniški osnovni šoli. Na tej seji so s prvim sklepom uknili občinski odbor in izvolili svoje novo občinsko vodstvo. Vinico so proglasili za republiko in na tej seji je prisostvoval najstarejši mož v kraju, 87-letni kmet Jure Pavlešič iz Perudine, pred katerim so zapri-segli republiko. Potem se je razvilo splošno rajanje, mladi so plesali svoja kola, pokali so možnarji in ljudje so se veselili ter se zgrinjali v Vinico tudi iz sosednjih krajev.

Viniški dogodki, ki spadajo v okvir široko razpredenih hotenj po republikli in novi družbeni ureditvi v Evropi, so globoko odjeknili zlasti na Dolenjskem, kjer so iste pravice terjali tudi tu. Tako ni ta republika slučajna epizoda takratnih razmer in izključno viniška zadeva, temveč spada po svojem obsegu in hotenju v mnogo širši okvir. Res je, da so takratni oblastniki s svojo vojsko kaj hitro zatrli to mlado republiko, toda njen duh je navkljub ostrim ukrepom živel ves čas stare Jugoslavije, ko so bili kmetje v tem predelu v stalni opoziciji proti vsem vladajočim režimom.

Ne oziraje se na to, da so v tej viniški buni, kot jo tudi imenujejo, sodelovali ljudje z različnimi pogledi, so takratne oblasti to dejanje na splošno označile kot boljševiško in tudi v tem smislu uprizorile sodni proces v Ljubljani. Tako so pisali tudi vsi časopisi o senzacionalni novici „Viniški boljševiki pred sodiščem!“ Na tem procesu je bilo obsojenih enajst kmetov na tri mesece do treh let strogega zapora.

Tako je telo v Vinici in okolici politično vzdruže vse do nekako 1938. leta, ko je prišel na vodstvo KPJ tov. Tito in nakazal novo smer združevanja širokih ljudskih množic v enotni odpor in boj za pravice. V tem pogledu je zaživela tudi Vinica z okolico, kjer so se ljudje takoj združili v OF, saj so v tem videli edini izhod.

Vinica je bila okupirana. Temu kraju je okupator glede na njegove revolucionarne tradicije pripisal večji pomen in ga zasedel s številnimi posadkami. Tako so se med prvimi znesli nad znanim kmetom, kmečkim puntarjem Francem Špeharjem iz Gorice, katerega so skupno z njegovim tovarišem Mihom Mukavcem 28. 10. 1941 zverinsko umorili. Toda tudi to ni zavrlo dogodkov. Osvobodilni boj se je širil in Vinica s svojimi okoliškimi kraji je postala zelo pomemben kraj v naši narodnoosvobodilni borbi. Iz tega območja je padlo 139 žrtev v NOB.

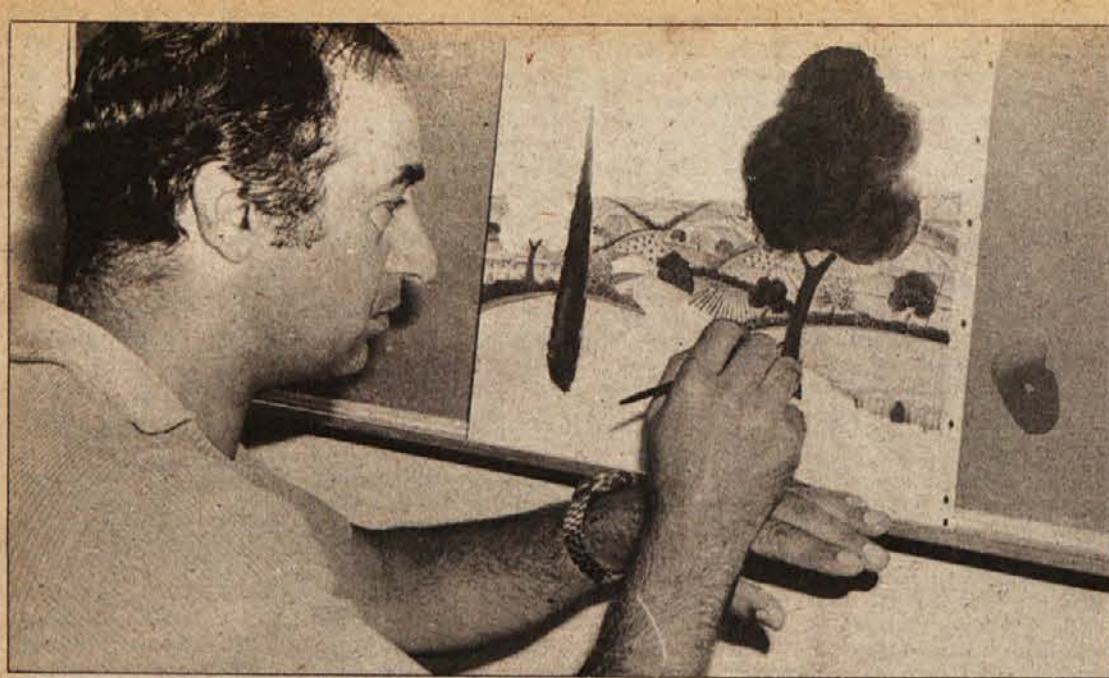
V spomin na revolucionarne dogodke izpred 60 let bo 21. 7. 1979 v Vinici odkrit spomenik, delo akademskega kiparja Jožeta Vrščaja iz Črnomlja.

JANEZ VITKOVIČ

DAN VINIŠKE REPUBLIKE

Vinica ima izrazito kulturno, zgodovinsko in prirodno obeležje. V vsej svoji zgodovini se je borila proti raznim težavam. V naši novejši zgodovini je znana že v marčni revoluciji 1849, ko so ob padcu fevdalizma kmetje požgali tamšnemu župniku in graščakom skladišča žita, ker niso hoteli javno proglasiti cesarjevega dekreta o zemljiški odvezi, to pa je pomenilo tudi padec fevdalizma.

Razmere so revne množice poganjale v svet za zaslužkom. Tako sproletarizirane je objel duh nove miselnosti in so razmišljali tudi o spremembah doma. Veliko je k temu pripomogla prva svetovna vojna, ki je popolnoma izčrpala prebivalstvo. Ob prevratnih dneh in padcu stare Avstrije so kmetje dobivali upanje, da se bo njihov položaj izboljšal. K temu jih je spodbudila

Naiva. Kaj je že to? Pravimo, da je slog, način likovnega izražanja. Preprost in vendar zapleten, človeku tako blizu in vendar tako daleč. Je v tem moč živopisanih slik, ki se zdijo, kot bi zalital za vekami lastnega otroštva? Je v tem neponovljivi čar tega sanjskega in hkrati tako resničnega sveta?

Pogledala sva v delavnico tradicionalnega tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem, ki je bil letos že dvanajstič. Veselo je bilo opazovati poplesavanje v barvo pomočenih čopičev po papirju, platnu in steklu, slediti udarcem kladiv po dletih in jeklenih klinih, slediti težaškim zamahom sekire po kamnu.

Za nekaj časa sva bila priči rojstvu novega. Še nikoli videni slike in plastiki. Stvarjenju nečesa, kar se je presnovilo v srcu in možganih, se odslikalo ali odklesalo. Komu, kdo so pravzaprav ti ljudje dobre volje in zanosa, sva se spraševala.

Spet so se v Trebnjem zbrali: kmetje, gospodinjice, obrtniki, sobopleskarji, mizarji, kovači, poštarji, čevljarji, učitelji, šoferji, upokojeni oficirji. Kdo bi vedel, kaj vse so ti dobri in velikodušni ljudje, kadar ne sedijo za slikarskim stojalom in ne klešejo lesa ali kamna. V Trebnje pa so spet prišli, da bi ustvarili za galerijo nekaj iz samo njihovega sveta. Nekaj, kar so morali narediti, brez česar bi bil njihov vsakdanjik žalosten in prazen. Brez česar ne morejo.

Nebo se je ves čas kisalo in curki dežja so bobnali po strehah in okenskem steklu. Deževni dnevi, ki jih je bilo med letošnjim taborom več kot sončnih, pa kot da so šli mimo ustvarjalne radosti in je pretakala iz učilnice v učilnico trebanjskega izobraževalnega centra.

Srce je kljub čemernosti pokrajine ostalo srce. Veliko človeško srce. Samorastniki, s katerimi sva se pogovarjala, tega velikega srca niso skrivali. Skoraj na dlan so si jih vzeli...

„IŠČEM VREDNOTE“

Sevniški kipar Rudi Stopar je najprej zvaril novo čeljust za tistega Krjavlja s kozo, ki secer stražari pred trebanjsko galerijo, naredil nekaj miniaturnih mask, pa se mu je misel razvezala v takole izpoved:

„Delo, trdo delo me je oblikovalo, naredilo iz mene to, kar sem. Je zadovoljstvo in še več: ob delu sem se razvil v osebnost, z njim sem si pridobil samozavest. Šele s samozavestjo sem lahko stopil pred svet, kot tak pa sem lahko začel ta svet tudi kritično motriti. Prepričan sem, da tak način gledanja na svet človeku omogoči odkrit in pošten odnos do svojega dela. Če tega ni, je lahko samo varanje samega sebe, goljufija.“

Vsega tega se zavedam. Še posebno takrat, ko ustvarjam. To je trenutek, ko vsakdanja resničnost nekoliko ponikne, vendar nikoli na škodo mojega odnosa do sveta, kakor sem ga omenil. V tem smislu nastajajo v mojih zamislih Krjavlj, Deseti bratje, Zeleni Juriji in drugi junaki ljudskega sveta. „Slikam šumadijske vasi, kakršne so bile nekoč, polne življenja, radosti in sreče, in kakršnih danes ni več. Žal mi je za te vasi, ker z njimi izgineva nenadomestljiva toplina. Življenjska raven je vse višja, življenje je čedalje lažje, vse to pa vrednot, ki so bile, ne more nadomestiti.“

ZIVLJENJE, KOT JE BIL NEKOČ

Vrednote, kot so vera v človeka, v boljši svet in lepši jutri, izpovedujejo malone vsi, ki so se letos zbrali v Trebnjem. Za Dobrosava Milojevića, 30-letnega poljedelca iz Svetozareva, je posebna vrednota odkrivanje in upodabljanje odmrlega sveta. „Slikam šumadijske vasi, kakršne so bile nekoč, polne življenja, radosti in sreče, in kakršnih danes ni več. Žal mi je za te vasi, ker z njimi izgineva nenadomestljiva toplina. Življenjska raven je vse višja, življenje je čedalje lažje, vse to pa vrednot, ki so bile, ne more nadomestiti.“

Dušana Jevtovića iz Beograda pretresajo tragedije iz vsakdanjega življenja. V Trebnjem, kamor je prišel že osmič, se je odločil na slikah upodobiti poplave, potrese in druge nezgode, kakor so se odtisnile v njegovi domišljiji. „V Trebnje prihajam neznansko rad. Ne samo zato, ker tu vidim in doživim vsakokrat kaj novega. Mislim, da bolj zaradi prijateljstva. Prijatelje imam med slikarji in kiparji in domačini. Sem se bom še vračal, prišel na vsako vabilo. Trebnjemu dolgujem pravzaprav vse, kar sem dosegel. Letos sem dobil priznanje za sliko, ki je razstavljena na 5. salonu. Nagrade sem vesel, hkrati pa se je tudi

nekoliko bojim. Tako obvezujoča je. Zdi se mi, da bi bil zame pravi polom, ko bi poslej naredil kaj manj kvalitetnega.“

NAJPREJ JE BIL MOZAIK

V Ljubljani živeči Hamdija Hadžić uporablja svet iz svoje mladosti v okolici Cazina, kjer je doma. „Najprej sem to, kar sem hotel povedati, sestavil iz barvstih kamenčkov. Slikal bi z barvami, pa sem bil prepričan, da srčajo tako delati samo tisti, ki so šolani slikarji. Ko pa sem videl na razstavah, da tudi samorastniki slikajo z barvami, sem se opogumil. Nastalo je nekaj akvarelov, vendar sem to tehniko hitro opustil, ker ni ustrezala mojemu načinu izražanja. Nadaljeval sem s slikanjem na steklo. V Trebnjem bi rad naslikal nekaj iz mojih domačih krajev — folklorne motivsstaro ljudsko ornamentiko, kar sem nekoč videl kot otrok.“

Bratje Ismet, Rifet in Sejfo Bajramović delajo reliefe na bakreno pločevino. S tem nadaljujejo staro romsko tradicijo svojih prednikov iz Kaknja. Njihovi izdelki se od prejšnjih razlikujejo v tem, da niso več namenjeni vsakdanji rabi, marveč imajo likovno sporočilo. Sejfo, ki prenaša na relief motive kakanjske krajine z orači, žanjicami, kopači, živinskimi vpregami, se rad pohvali, da so bratje s svojim točnim bakrom zasloveli že širom po Jugoslaviji. Lani bi se bili morali predstaviti na skupni razstavi v Trebnjem, pa je ta dogodek odpadel, ker so popravljali galerijo. „Upam in želim, da nam bo to uspelo vsaj letos.“

TRDI KAMEN NEŽNO POJE

Miroslav Zupančić iz Kosovca je kot kipar predsedal z lesa na kamen. Tudi v Trebnjem je s sekiro obdeloval kake pol tone težak kos skale, ki so jo zanj pripeljali iz Bosne. „Kamen je mnogo težji za obdelavo kot les, če hočeš kaj napraviti, se moraš vanj zagristi prav trmasto. Se da pa iz kamna napraviti vse kaj drugega kot iz lesa. Pri lesu moraš upoštevati in vgraditi v kompozicijo sleherni grč, ki ti pride pod dleto. Pri kamnu je drugače: če ti ni kaj všeč, enostavno odbiješ. Potem vse nežno zaoblješ.“ Tako je nastala sedeča

ženska. Podobno delo je poslal na salon in prejel za kip častno priznanje umetniškega sveta salona na XII. taboru imeli za tujce. Tujce samo po pričakoval, saj se imam še za začetnika, pa čeprav v zadnjih dveh letih delam kot črna živina. Zakaj sem opustil slikanje in začel kipariti? Najbrž zaradi tega, ker se čutim za skulpturo bolj sposobnega. Že kot otrok sem se srečal s tem. Delal sem si igrače, saj nam jih oče, težaški delavec, ni mogel kupiti.“

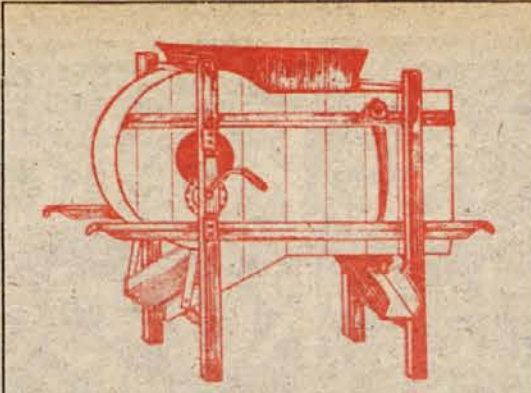
ZA DOBRO SLIKO LETO DELA

Francesco Maiolo iz Piosasce v Italiji je bil v Trebnjem med tisto šesterico slikarjev, ki so jih na XII. taboru imeli za tujce. Tujce samo po poreklu, ker so bili pač iz drugih držav, nikače pa ne po počutju in ustvarjalni radosti. Njegove slike kažejo, da avtor med ustvarjanjem pred seboj nima živega, stvarnega sveta, marveč svet, ki se mu je oblikoval v domišljiji. „V Italiji sem dokaj osamljen, to pa zaradi tega, ker jemljem slikanje za resno in trdo delo. S tistimi, ki ne mislijo tako, sem se razšel že zdavnaj. Moral sem tako storiti, saj me je motilo in me še, če kdo dela samo za denar. Kasnejši čas je pokazal, da sem naredil prav.“

Maiolo sodi med štiri najboljše in najbolj znane slikarje samorastnike na Apeninskem polotoku. Toda zaradi čudnih (komercialnih!) kriterijev, ki jih imajo nekatere galerije, razstavlja svoja dela samo v treh krajih. „Veseli sem, če lahko ugotovim, da se mi je slika posrečila. Ni mi žal truda. Celo več: mislim, da za resno delo — zame pa je slikanje še kako resna zadeva — čas ni zapravljen, četudi sedi ob eni sami sliki dolgo leto dni,“ je povedal.

XII. tabor je ponovno v celoti uspel. Če uporabimo besede samorastnikov, je to predvsem zasługa sposobnih organizatorjev. Trebnje je sicer majhen kraj, ima pa, kot je že lani poudaril romunski slikar Emil Pavalescu, veliko srce. To srce pa bije prav za vsakogar, ki se vsaj za hip ustavi v tem kraju ob magistrali — v veliki svet speljani cesti.

IVAN ZORAN
JOŽE SIMČIČ

ŽETVENI OBRED IZGINJA

Vsakega dela pri spravlju pridelkov se drži nekaj prazničnega. Prav zato so vsa kmečka poletna opravila kljub znoju vedno bila praznik. Do nedavnega jih je spremljala tudi obrednost, ki je segala v pradavnino, novi čas pa je običaje neusmiljeno presekala. Romantični okvir preteklosti je z enim zamahom strl stroj. Tako pri košnji, ko po travnikih namesto vriska in pesmi koscev brne motome kosilnice kakor tudi pri žetvi, ko kornajni v nekaj urah opravijo delo, ki so zanj žanjice in mlatiči potrebovali dneve in dneve. Življenje teče dalje, čeprav nekateri trdijo, da tehnika in romantika ne gresta vkup, je zanesljivo, da se bodo sčasoma ljudske šege spletle tudi okoli spravlju s stroji. Saj drugače tudi ne more biti. Danes pa pogledimo, kako je bilo nekdanje Dolenjskem ob žetvi, opravilu, ki so ga ne še tako dolgo imeli bolj za praznik kot delo.

Žanjice so bile praznično oblečene, vsaka je imela vsaj praznični predpasnik da o živopisani rutini ne govorimo. Mesec žetve je julij, „veliki srpan“. Od nekdanje se je želo s srpom, okoli leta 1900 pa je k nam prišla novotarja. Želi so tudi s koso, ki je imela na kosišču pritrjeni lok. Ta je držal na kosišču prito napeto platno. Pokošeno žito se je zaradi tega lepo naslonilo na še stoječe žito in žanjice so ga zlahka s srpi uravnale v snope.

K žetvenim obredjem je sodila tudi pesem. Ko so se žanjice odpravljale na njivo v Beli krajini, so rekly, da bodo „žele in djačile“. Izraz „djačiti“ pomeni peti kresne in žetvene pesmi. Žetev se je pričela zgodaj, ob hladu. Z žanjicami je prišel na njivo tudi gospodar s fanti, da so vezali snopje in ga zlagali v vrste ali postavljali v razstave. Posebno nalogo je imel brusač. Ta je z voderjem in oslo stopal za žanjicami in zdaj tej, zdaj oni nabrusil srp. Najbolje je znal srpe nabrusiti fant ali možak, ki je bil znan kot prijatelj neresnice. Brusač je pogostoma nosil s seboj tudi vrč s pijačo. Po starem je moral vsak, ki je prišel mimo njive, na kateri so želi, pozdraviti „Bog daj srečo!“ Na to se je spodobil odgovor: „Bog daj!“

Kljub vročini ni šal ob žetvi nikoli zmanjkalo. Nabrušenim jezikom dobro razpoloženim žanjic je bil malokdo kos. Zato je delo teklo med smehom in v dobri volji ter nikomur ni bilo v breme. Trud in znoj veselja nista zadušila. Žanjice so bile urne delavke. Posebno hitre so vezači težko dohajali. Imeli pa so tudi „normo“. En vezač je navadno vezal za štiri žanjicami, če pa je bil posebno priden, se ni ustrašil jezikov in dela tudi sedmih ali devetih.

Žanjicam je bilo treba dobro postreči. Značilna žetvena jed so bili štruklji, v okolici Kostanje-

vice so dajale žanjice ob malici pod posodo srp, da bi bojda kobilice ne skakale vanjo.

Ob žetvi je bil posebej v časteh zadnji snop. Še ne tako dolgo tega je bil zadnji snop na Dolenjskem narejen na poseben način: zadnje žito je gospodinja spletla v venec, ga nesla domov in obesila k vratom na vhod. Žito je viselo, dokler se ni osulo. Zadnji snop je bil nekakšen žrtveni dar, ki je vezal sedanost za bodočnostjo. Torej pravkar končano žetev z žetvijo v prihodnjem letu. Človeka je ob pogledu na požeto polje prevzel strah. Kakšna bo prihodnja žetev?

Ko je bil zadnji snop požet in venec na svojem mestu, se je začel „likof“, gostija, na kateri se je zmeraj jedlo z veliko žlico. Na mizo je prišlo vse najboljše, kar sta premogli šramba in gospodinja. Miza se je šibila pod cvrtjem, mesom, klobasami, krofi, poticami. Gospodar ni skoparil s kapljico. V okolici Žužemberka so najraje postregli s svinjskim mesom, hrenom, kruhom in vinom. Ko so si žanjice in vezači telo privežali, so prišle na vrsto razne igre. Rihtarja biti, duše vagati, sosedo preganjati in podobne.

Skoraj povsod je bila navada, da so dobile žanjice od gospodinjke poleg plačila v dar še pecivo. V okolici Kostanjevice je bila to potica, dobila pa jo je samo tista žanjica, ki je pomagala

tudi mlatiti. Seveda so ji priboljšek izročili po končani mlačvi. V Žužemberškem kraju pa je vsaka žanjica takoj dobila opotvičen štrukelj, dolg je bil kakih 20 cm, in četr hlebca kruha. Oboje je odnesla domov. Na Raki pa je dobil vsak, ki je pomagal pri delu, ajdov kruh „prešec“ ki je bil opotvičen, če so orehi dobro obrodirli.

Z „likofom“ je žitno polje opustelo. Kruh pa je bil nekdanje tako dragocen, da se je na strnišče vezal še en običaj. V Beli krajini so po žetvi rekli: „Prokleta ženjica bila, ki me je pustila! Jaz tudi svoj tovorček nosim!“ Tako je klical žitni klas, ki je ob žetvi obležal na njivi. Zato so gospodarji pošiljali svoje otroke ali pa dovoljevali revežem in betežnim po žetvi pobirati odpadlo klasje. Prenekatera sključena ženička si je tako nabrala vrečo klasja, iz katerega so mlinski kamni namleli moko. Otroci, ki so pobirali klasje, pa so se učili varčevati, klasje so povezali v šopke in ga sušili pred hišo. Za plačilo in pridnost jim je mati spekla pogačko.

Kornajni so poželi tudi stare šege in navade. Današnji otroci ne pobirajo klasja, pač pa, če so pri volji, odnašajo kruh v posode za smeti. Življenje teče dalje, sicer pa tudi kornajni ne več. Za oboževanjem strojev bo prišla kakšna druga obrednost.

M. B.

VESELICA PO DOLENJSKO

Ko se zadnje aprilske deževje umakne ozelenelimi in cvetočim majskim tratam, napoči čas najbolj razširjenih in popularnih ljudskih zabav – veselice. Na dan, ko je veselica napovedana, se že popoldne začne zbirati staro in mlado, da je „za jedačo in pijačo vedno poskrbljeno“, da se bodo plesalci ob poskočnih polkah zavrteli po plesišču ter da bo priraditelj v ta ali oni namen poskušal izvleči čim večji zaslužek. Na veselicah je vedno veselo, živo, neredko zaradi močnih vinskih hlapov celo preveč. Na podeželju so že pred stoletji prirejali veselice, na katerih so igrali godci, godčevske skupine ali pa tudi večje godbe na pihala. Verjetno pa so za nadaljevanje veseliške tradicije na žegnanjih in ob semanjih dneh največ pripomogla gasilska društva, ki so različne dogodke, kot nakup nove opreme, obletnice ustanovitev društev ali odprtje novega gasilskega doma, vedno praznovali z veselico. In ravno veselice gasilcev so še danes na matstikaterem koncu Dolenjske in Bele krajine najpogostejše. Pred zadnjo vojno niso bile redke veselice, ki so jih prirejale telovadna društva „Sokolji“ in „Orli“, obrtna društva, društva kmečkih fantov in deklet ipd. V novejšem času pa imamo največ veselice, ki jim že v naslovu prepoznamo priraditelja: lovške, ribiške, mladinske, vrtno prirejajo navadno gostilničarji. Imamo tudi piknike, letalske ali take, ki jih za svoje delavce prirejajo

podjetja, ali društva. Veselice navadno zaključijo slavlja ob odprtjih cest, tovarn ali drugih važnih objektov za kraj.

Veselice in njim podobne prireditve so bile nekdanje skoraj izključno ob nedeljah, v novejšem času, odkar imamo proste sobote, pa so pogoste na ta dan. Največ jih je seveda v „vročih“ mesecih – junija, julija in avgusta. Ker so veselice vedno na prostem, je dež njihov največji sovražnik. Priraditelji uporabijo travnike ali vrtove ob gostilni. Ne redko veseliški prostor pripravijo celo na kakšni kmetiji, med kozolcem, hlevom in ostalimi gospodarskimi stavbami. Lovske veselice so navadno na jasih ob lovskih kočah, ribiške ob vodi, gasilska društva imajo največkrat stalni prostor za vsakoletno tovrstno prireditev.

Prizorišče veselice mora biti vsekakor dovolj veliko, da vanj postavijo oder za glasbenike. Če ni primernega plesišča, ga je potrebno narediti iz desk. Postaviti je treba plohe za mize in klopi. Tudi za pripravljanje in prodajo hrane in pijače je potrebno imeti primerne prostore. Tu je nepogrešljiv raženj, kjer se pečejo specialitete, v Beli krajini seveda ne gre brez odojkov in „jančkov“. Vsa ta „trgovska dejavnost“ na veselicah se ne omejuje le na prodajo hrane in pijače. Marsikje so še vedno v navadi tombole, vendar je srečelov dosti pogostejši in tudi lažje izvedljiv. Pogosti so tudi srčkovi plesi, prodaja „lestante“, to je torte ali pečene svinjske glave v obliki licitacije. Mlada dekleta tu in tam še vedno prodajajo šopke poljskega cvetja. Nekdanje je bila na veselicah nepogrešljiva šaljiva pošta, s pomočjo katere so fantje skušali vzbujati pozornost pri dekletih in obratno. Tudi „zapor“ je bil pogosten. Odkupnina je bila v vinu ali

denarju. Franc Gutman, ki je pri novomeški godbi preživel petdeset let, se spominja: „Kadar smo igrali na veselici v Šmihelu, so znali „zapreti“ kar vso godbo, potem smo pa čakali, da nas je kdo „odkupil“.“

Seveda pa veselice niso vedno le same sebi namen, zato jih znajo marsikje popestriti. Tako gasilsko društvo pivčič javno prikaže uporabnost nove opreme ali vozila. Lovci ali ribiči pred veselico izpeljejo različna tekmovalna, polharji se kosajo, kdo bo prinesel več repov. Letalci znajo svoj piknik izpeljati po letalskem ali padalskem mitingu. S tem v zvezi je različen čas začetkov veselice, najpogosteje se začnejo že v zgodnjih popoldanskih urah. Končajo pa se različno, skoraj vsak godec ali ansambel se spominja, kako je tu in tam „moral“ igrati do jutra.

Pred sto petdeset, dve sto leti je bila sestava godčevske skupine precej drugačna od današnje, saj je vsebovala nekatere instrumente, ki danes pri nas niso več priznani: dude, cimbele, gosli, v zasebni so imeli še bas. Pred vojno ni bila redkost slišati obligatni klarinet, dve krilovki „es-trobento“, dve pozavni, bas v F, vendar je bila to bolj „meščanska“ oblika, ki se je le včasih pojavila na podeželju. Za vse zasedbe, ki so igrale ob zabavnih prireditvah, je najbolj značilno to, da so se od kraja do kraja in iz časa v čas spreminjale. Edino, kar je bilo v zadnjih sto letih stalno v slovanski ljudski glasbi, je bil godec – harmonikar, ki je moral sam „držati pokonci“ tako ohceti kot veselice. Godec Valentin Dolinar iz Laz pri Uršnih selih pravi: „Pred vojno smo na veselicah vedno igrali le harmonikarji, danes pa jih je še zelo malo, ki bi znali sami odigrati to vlogo. Sedaj ima vsak harmonikar še kakšen „klepetec“ zraven.“

S tem „klepetcem“ je menil ostale glasbenike, s katerimi se danes harmonikarji obdajajo v narodnozabavnih ansamblih. Ti so se sprva pojavljali kot modna muha, danes pa so verjetno že del ljudskega izročila. Harmonikar je s harmoniko, „povečini“ „fajtonerco“, glavni nosilec glasbe, seveda pa v zasedbi ne manjkajo kitara in kontrabas in pevec ali pevka. To je osnova za tak ansambel, ki pa se mu pogosto pridružijo glasbeniki, ki igrajo klarinet, trobento, „bariton“, niso redke tudi manjše skupine pevcev. Predvsem mladi ansambli se radi obdajo z modnimi instrumenti, kot je električna kitara, bas kitara, bobni, harmonikar ima pred seboj čisto električne orgle.

Repertoar narodnozabavnih ansamblov je bil sprva v obliki priredb ljudskih skladb. Najboljši so kmalu začeli iz te tradicije pisati svoje skladbe, ki so jih posneli tudi na plošče in so bile predvajane po radiu. Ker se te zasedbe povsem prilagajajo poslušalcem oziroma plesalcem, niso redki ansambli, ki v svoj repertoar vključijo tudi popevke in druge „lajne“ z radija.

Kakšne plesne lahko danes ljudje (na veselicah) zaplešajo ob tej glasbi? Odgovor, ki skoraj gotovo velja za vse tovrstne ansamble, so povedali tudi člani ansambla Slavček: „Polko in valček, saj drugega ni.“ To pove vse o slogovni omejenosti narodnozabavne glasbe, izjeme so silno redke. Pozornost izvirnosti in kvalitetni izvedbi nudijo le redki ansambli, in neredko je prav glasba slaba stran veselice.

Zato pa so imele godbe, ki so pred vojno, pa tudi še v letih po njej, igrale po veselicah, precej raznovrstnejši spored, saj so poleg polk in valčkov znali odigrati tudi druge, tedaj moderne plesne, celo koračnice so bile dobrodošle.

Kaj ljudem pomenijo veselice, ni težko uganiti. Predvsem naj bi to bilo srečanje in sprostitve po delovnem tednu. Opaziti pa je, da prirejajo veselice v zadnjih letih le v manjših krajih in vaseh. Tu je mladincem ali gasilcem za njihovo dejavnost dobrodošel vsak dinar, vez povezanosti in odvisnosti je na podeželju še vedno trdna. V mestih pa, kot pravi Franc Gutman, le ni več tako: „V mestih ni več veselice, v glavnem zato, ker je potrebno veliko priprav, in le redki so pripravljeni poprijeti za delo, za katerega ne bodo plačani. Veselico bi še pripravili, težko pa bi bilo najti ljudi, ki bi se lotili pospravljanja.“

Seveda je veselica v največjo korist priraditelju, saj ga verjetno ni na vasi, ki bi odrekal zaslužek (pomoč) gasilcem, od katerih je odvisen vsak gospodar. Hkrati pomeni dodatni zaslužek ansamblom, ki tam igrajo, saj so vsaj na Dolenjskem in v Beli krajini verjetno prav vsi amaterji.

Na veselicah ne manjka priložnosti za ples in zabavo. Mladi se spoznavajo in hkrati je to priložnost, da se postavijo pred drugimi. To velja predvsem za fante, saj ni še tako dolgo, ko je še trdno držal rek, da je ni veselice, kjer se ne bi vsaj enkrat pošteno stepili. Starejši pa se tu srečajo z znanci, sorodniki, saj je veselica lepa priložnost za pomenke, dogovore, načrte, nasvete.

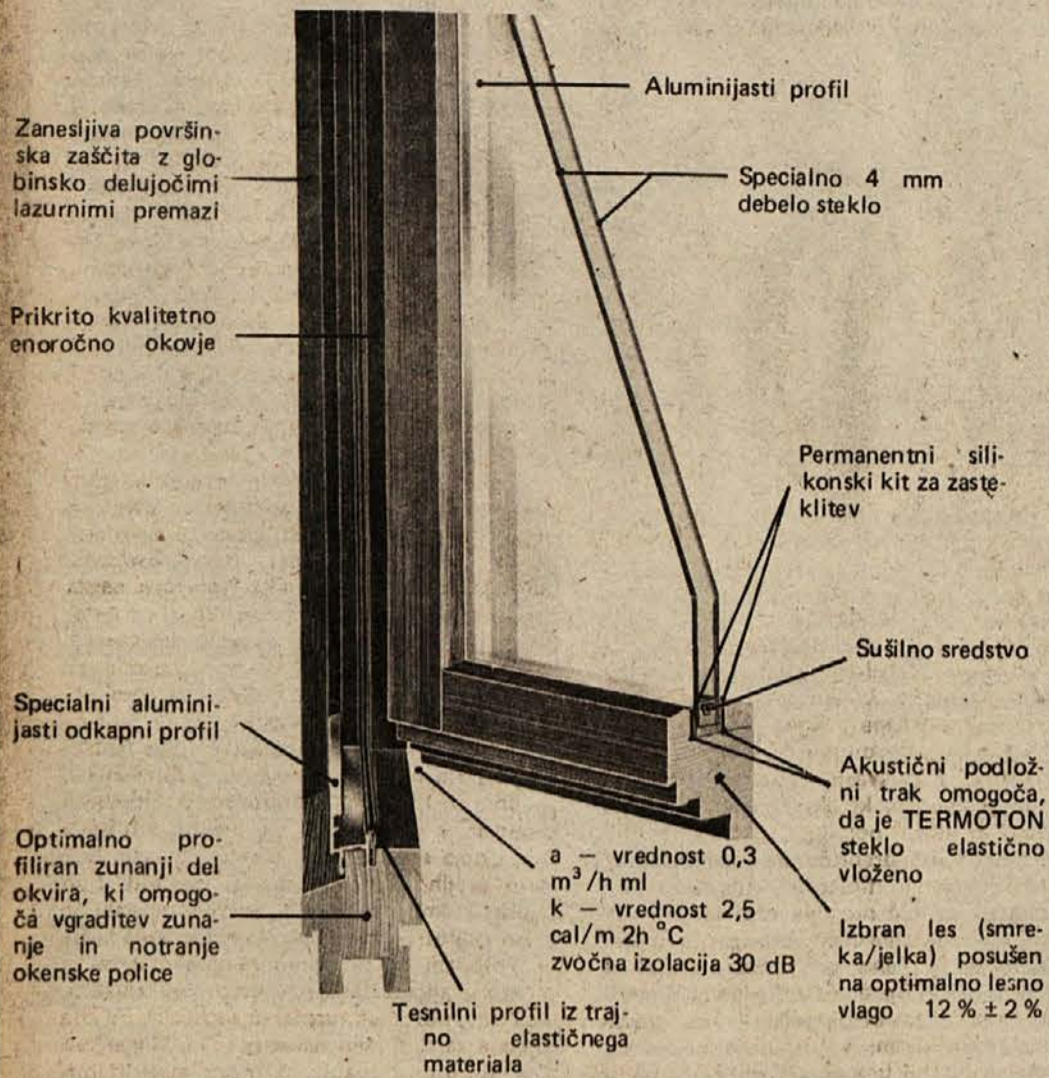
Čeprav se je prvotni pomen maja (mlaja, majskega drevesa) že davno zbrisal (šego so prevzeli mladeniči, ki so postavljali mlaj svojim izvoljenkam, kasneje so ga ljudje postavljali ob nekaterih slavnostnih dnevih kot ob birmi, žegnanju, kmalu pa je mlaj postal glasnik občestvenega veselja), ga bomo na Dolenjskem in v Beli krajini ob vhodih na veseliške prostore gotovo še dolgo videvali, saj je veselica gotovo naša najbolj razširjena oblika družabnega življenja.

DRAGO VOVK

NOVI PROGRAM OKEN IN BALKONSKIH VRAT

JELOBOR 78 S TERMOIZOLACIJSKIM STEKLOM

TERMOTON

PRODAJNA MESTA Z NOVIM PROGRAMOM:

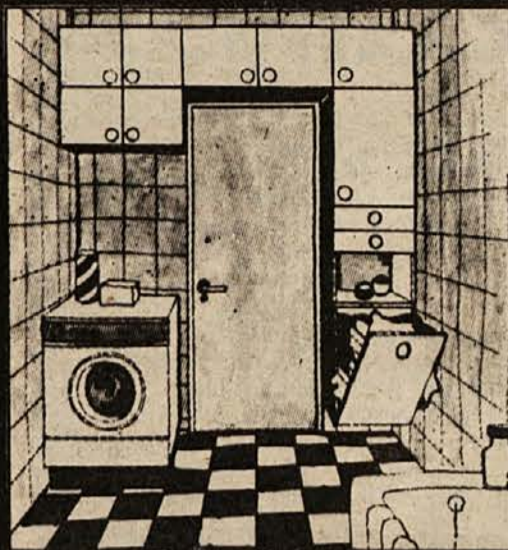
ŠKOFJA LOKA tel. (064) 61-361
ZAGREB – Sestvete tel. (041) 253-259

JELOVICA lesna industrija, ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel. (064) 61-361

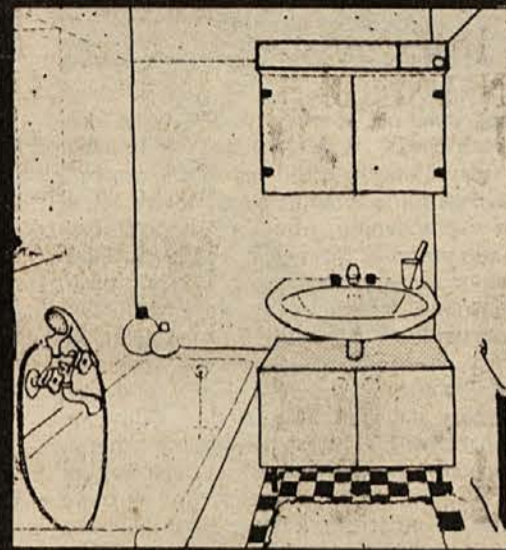
Vsako kopalnico lahko povečate

s kopalniškimi elementi MAJA VARIANT

Marlesovi kopalniški elementi bodo spremenili videz vaše kopalnice in olajšali delo pri čiščenju. Majhen prostor vaše kopalnice lahko enostavno povečate z dobro razporeditvijo praktičnih kopalniških elementov MAJA VARIANT.

Ob vratih in nad njimi je prostor ponavadi neizkoriščen. Z elementi MAJA VARIANT ga boste izkoristili.

Elementa z ogledalom in pod umivalnikom prijetno zaokrožita ta del kopalniškega prostora.

- hitra dobava v vseh prodajalnah s pohištvom
- serijska proizvodnja – individualno opremljanje
- prospekte zahtevajte v trgovini
- tri barvne variante

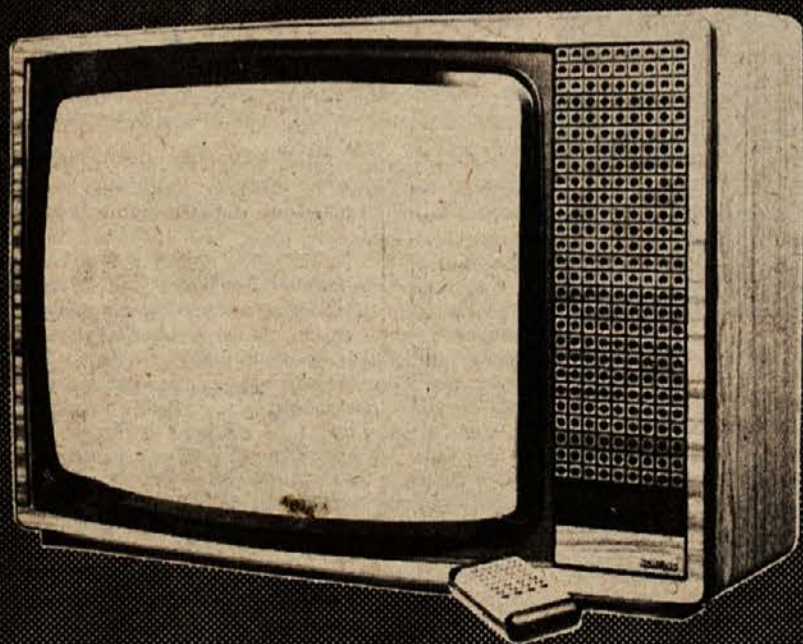
KOPALNICE
MAJA
VARIANT

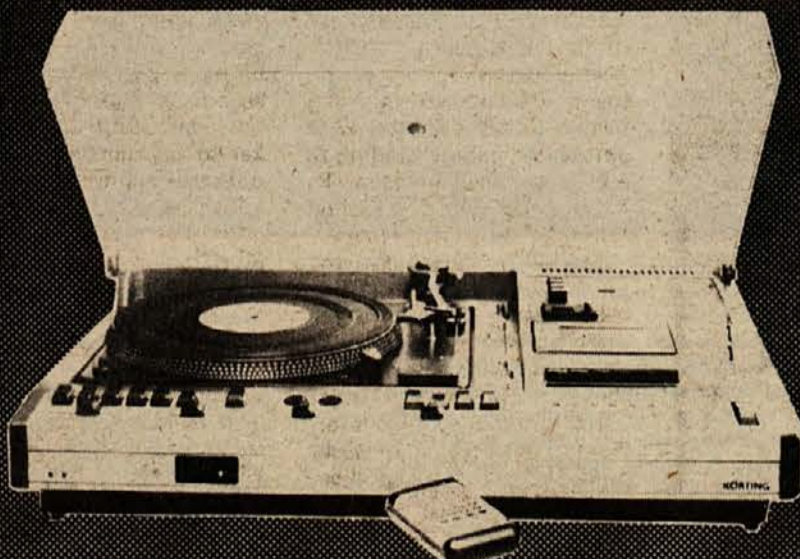
NOVO na tržišču!

körting

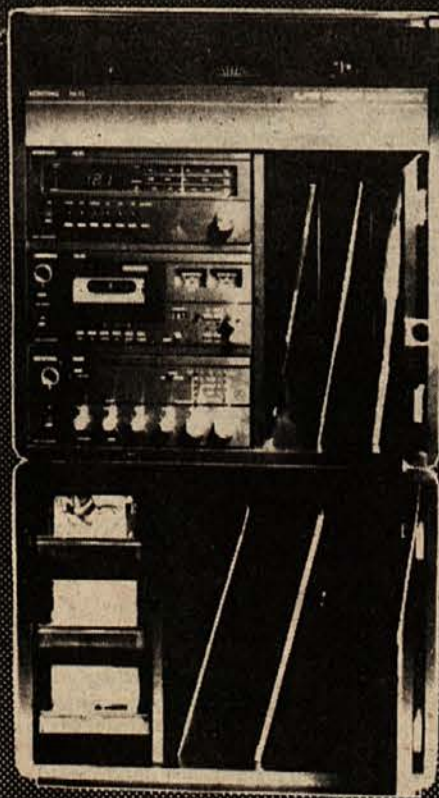
S Körtingom je tudi vaš dom koncertna dvorana

Barvni TV sprejemniki

Hi – Fi oprema

Glasbeni stolpi

KONSIGNACIJSKA PRODAJA

PRODAJA IN INFORMACIJE:

LJUBLJANA, Titova 36/40, telefon: 317-044
MARIBOR, Ljubljanska 9, telefon: 27-835
VELENJE, Celjska 5 a, telefon: 851-000

ORGANIZIRANA SERVISNA MREŽA

Ljubljana, Maribor, Velenje, Beograd, Novi Sad, Priština, Rijeka, Sarajevo, Skopje, Split, Titograd, Zagreb.

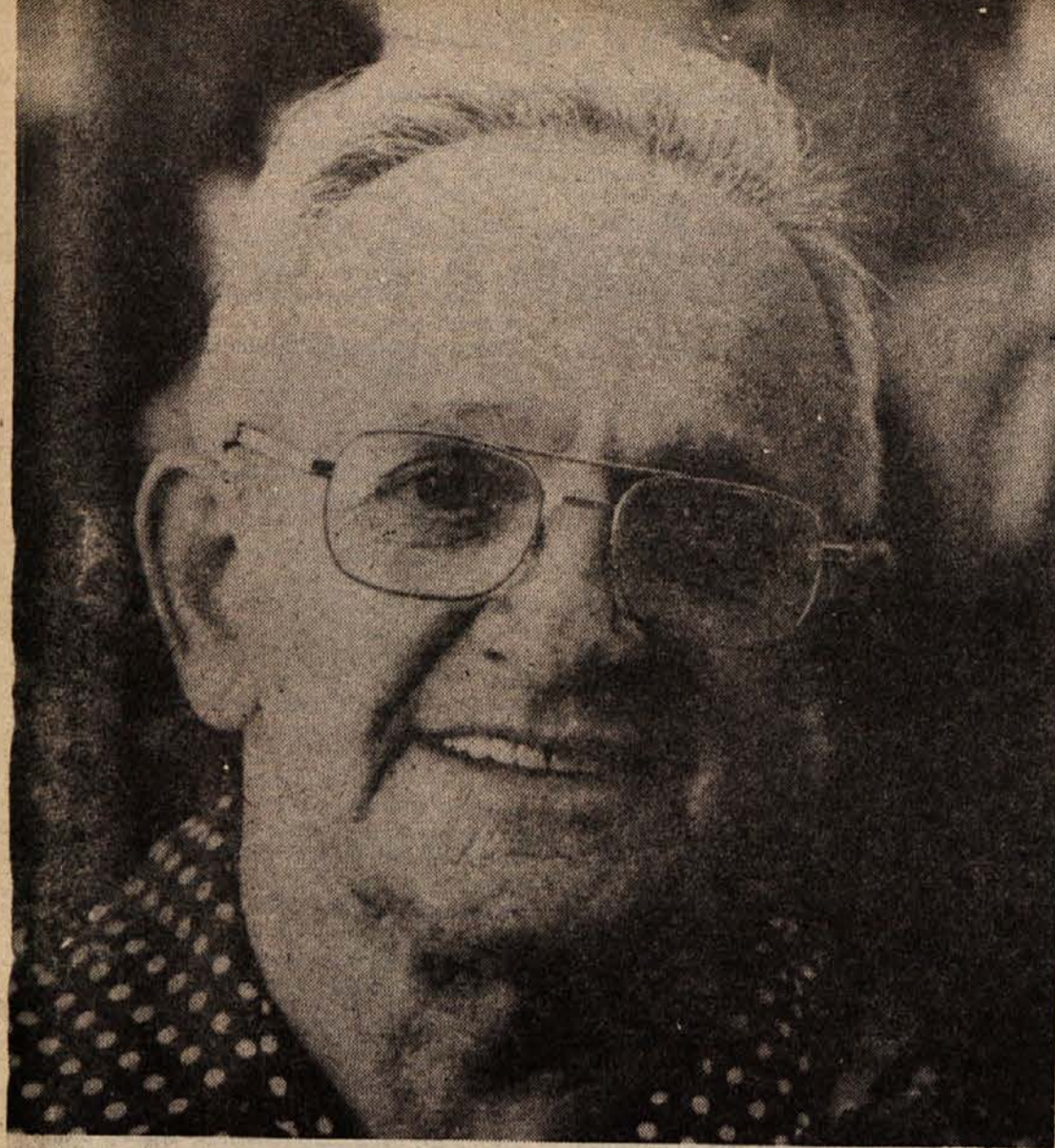

GENERALNI ZASTOPNIK ZA SFRJ

avtotehna

zastopanje, trgovina, izvoz-uvoz, servisi n. sol. o. LJUBLJANA

körting

LADISLAV LESAR
OBRAZI

**PRVIČ NA
RODNI GRUDI**

Letošnje štiriindvajseto srečanje na izseljeničnem pikniku v Škofji Loki je bilo po številu deležencev doslej najštevilnejše, poleg tega pa ihko zapišemo, da so se tega tradicionalnega rečanja udeležili naši rojaki z vseh kontinentov. Lajveč seveda, kot vedno, iz Amerike in Kanade. Iredno dobro pa so bile zastopane tudi evropske ležele.

Stane Kolman, novo izvoljeni predsednik Slovenske izseljeniške matice, je v svojem pozdravnem govoru omenil prav to dejstvo in med drugim dejal: „Pri tem mi je še posebej prijetno, da je med nami tudi mlajša generacija naših izseljencev, kar kaže, da se tradicija, povezana s lovenstvom, nadaljuje. Vse generacije, od najstarejših do najmlajših, zato pristrčno pozdravljam željo, da bi tako kot doslej negovali stike s staro domovino, obenem pa v državah, kjer živite, ostojno, kot vedno doslej, predstavljali tako sbo kot nas Slovence oziroma Titovo Jugoslavijo.“

Kot nam je vsem znano, so bila v naši godovini obdobja, ko so zaradi pomanjkanja ela doma Slovenci morali odhajati v tujino. lanes lahko ugotovimo, da so se razmere bistveno spremenile in je gospodarstvo naše republike osego tako stopnjo razvoja, da nam v Sloveniji alo primanjkuje delovnih rok.

Pri tem lahko ugotovimo, da so slovenska seljeniška društva po svetu bila čvrsta opora ojim članom zlasti ob težkih trenutkih, toda ljub temu niso zapostavljala svojih vezi s starimi raji ter ohranjala običaje, pesem in kulturno adiščino matične dežele in prednikov.

K šeboljšemu medsebojnemu spoznavanju prievajajo tudi sodobna sredstva javnega obveščaja. Tudi današnje srečanje je odraz odprtosti aše samoupravne socialistične družbe in tudi cer odprtost naše države do vsega sveta v skladu našo neodvisno, neuvrščeno politiko, ki z takim dnem bolj dobiva priznanje od vsepovsod pravilni naravnosti.“

Joe Umeck, ali po naše Jože Umeck, je star iriindeset let. Njegovi starši so se rodili blizu okronoga na Dolenjskem, sam pa domovine ojih staršev ni še nikoli videl.

„Rodil sem se v Ameriki. Veliko sem slišal o želi svojih staršev in strašno me je gnalo, da bi nekoč obiskal. V naši družini smo vseskozi ivorili po slovensko. Poslušal sem slovenske ismi in prebral veliko slovenskih knjig. Poznam ešerna, Jurčiča in druge slovenske pisatelje in odkrito povem, zelo rad prebiram našo težko ičakovano izseljeniško revijo Rodno grudo in ovenski izseljeniški koledar. V Ameriko dobiva-o tudi Nedeljski dnevnik in mnoge druge sopise, tako da tisti, ki ga zanima, kako je v m raju, kjer imate na tako majhnem koščku eta vse: morje, gore, ravnine in gozdove, lahko tančno in objektivno spremlja dogodke“.

Kako ste doživeli Slovenijo in kaj se vam je še sebej vtisnilo v spomin? „Povedati moram“.

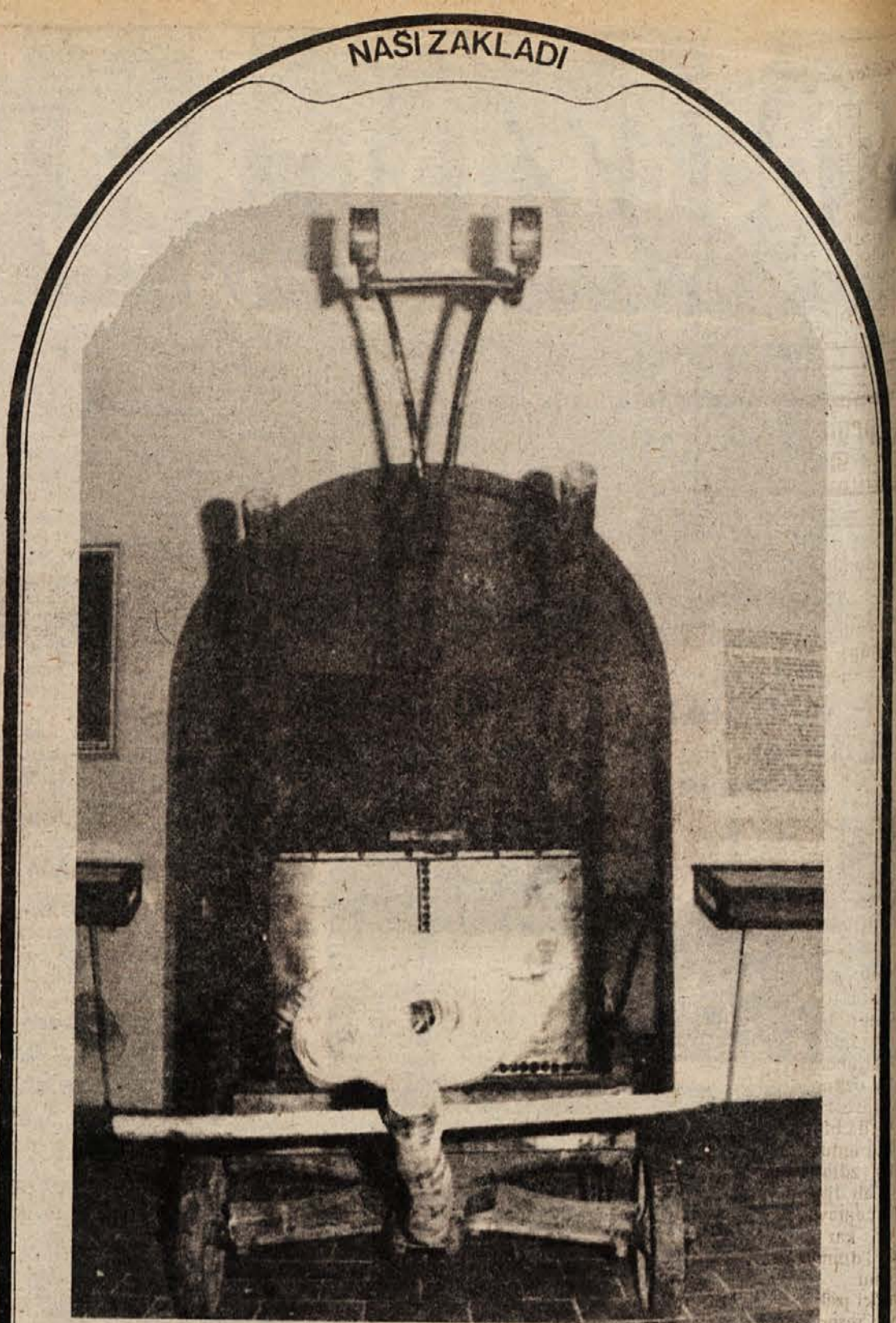
pravi Jože Umeck, „da sem presenečen, da nisem pričakoval vsega tega; kar zdaj gledam. Te izredno lepe narave. Vidim, da imate lepo urejene ceste, lepe hiše in naselja, avtomobile, da živite v blagostanju. Če bi bil nekoliko mlajši, bi prišel kar sem v domovino mojega očeta in bi tu živel, saj se počutim pravega Slovenca. Mi smo na začetku težko živeli. V družini nas je bilo šest otrok. Oče je bil izučeni čevljar, v Ameriki je delal v tovarni usnja. To je bilo naporno delo. Toda druge poti ni bilo. Amerika je požirala ogromno delovne sile in če nisi bil dovolj močan in previden, te je tudi uničila.“

Tu na gradu, v tem srednjeveškem mestecu se počutim mlad in preroben. Povsod slišim slovensko pesem. Gledam vesele ljudi in z vsemi se razumem, kakor da smo si bratje. Srečal sem se tudi s sorodniki. Takole si stojimo nasproti in se gledamo. Potem pa zaslišim: „Jože, si vendarle prišel? Tako smo te veseli in tako težko smo te pričakovali!“ Z družino in prijatelji bom ostal tri tedne. Rad bi si ogledal vse vaše kraje. Ra d bi videl morje in Triglav pa Sočo, Krko, vaša polja in domačijo mojih sorodnikov“.

Joe Umeck je bil dolga leta delavec v vseh mogočih poklicih. Potem pa je zbolel in zdaj je z e nekaj časa upokojen. Toda njegova in nenadomestljiva vloga je bila nenehna akcija in skrb za naše ljudi v tujini. Dolga leta je bil glavni tajnik SNPJ (Slovenske narodne podporne jednote) v Čikagu. Njegova zasluga je tudi ustanovitev harmonikaškega orkestra in tudi sam je aktivni harmonikar.

Čikaško-slovenski harmonikaški klub šteje 13 članov. Vsi člani so tudi člani največje slovenske organizacije, to se pravi Slovenske narodne podporne jednote. Nastopajo na jugoslovanskem programu čikaškega radia in televizije in na raznih jugoslovansko-ameriških slovesnostih. Igrajo naše valčke in polke. Poskočne ameriške kavbojske priredbe in prav ta zbor dajejo Jožetu Umecku še več novih moči.

Zdaj živi v Kaliforniji. „V našem kraju je veliko Slovencev. Toda na neki poseben način nas vleče v Slovenijo, čeprav smo med njimi takšni, ki je še nikoli nismo videli. Bilo je toliko lepih in vznemirljivih besed in toliko vsega, da sem na koncu prišel k vam tudi sam in se na lastne oči prepričal“.

GASILSKI ZAKLAD

V gradovih so nekoč graščaki varovali svoje zaklade. Graščakov ni več, zato pa se danes za debele grajske zidove v muzejske prostore steka pravo bogastvo eksponatov. Takšne zaklade hrani tudi metliški grad, v katerem sta Belokranjski muzej in Slovenski gasilski muzej. Slednji je bil ustanovljen pred desetimi leti ob 100-letnici gasilstva na Slovenskem, katerega zametki so se porajali prav v mestu ob Kolpi.

Da si Metlika lasti primat ustanovitve gasilskega društva, postane človeku očitno takoj, ko pobrska po zgodovini Metlike. Turški požigi, pa tudi številni ognjeni zublji, takrat, ko Turkov ni bilo več v naše dežele, so neprestano upepeljevali s škodlami ter s slamo krite strehe in lesene stene hiš. Meščani z nekaj vedri vode, z lestvami in požarnimi kljukami sovražniku niso bili kos. Ustanovitev požarne brambe je bila zato nujna, a pobudo je dal domači graščak, vitez dr. Josip Savinšek, ki je v maju 1869 zbral 16 fantov in jim kupil za svoj denar nizke čepice. Graščakova zamisel je navdušila tudi druge domačine, ki so prosili Savinška, naj jih vključi v domačo požarno brambo. Le ta se je dokončno oblikovala 18. septembra 1869, sestavljalo pa jo je 27 meščanov. Vsak član je moral biti star vsaj 16 let.

Potreba po obrambi pred ognjem se ni pojavila le v Metliki, ampak tudi drugod po domovini in v tujini. Požarne brambe so se bliskovito razmahnile. O tem priča že podatek, da je bilo do leta 1914 na Slovenskem ustanovljenih 378 gasilskih društev. Kljub temu, da so bili člani povečini Slovenci, so imeli skoraj vse položaje v svojih rokah le Nemci in nemškutarji, Madžari in Italijani.

Proti nemškemu uradovanju, poveljevanju in vplivu so se Slovenci vztrajno borili dolga desetletja. Prvi, ki je prelomil z nemškim poveljevanjem, je bil Ignac Merhar, načelnik društva v Dolenji vasi pri Ribnici. Sestavil je slovenska povelja in leta 1880 prvič poveljeval po slovensko na veliki gasilski svečanosti v Ljubljani. Leta 1886 je izdal prvi slovenski „Vadnik“ in zapisal: „Čemu bi se mučil slovenski gasilec z nerazumljivo nemščino, ko nam tega ni treba.“ Tudi II. jugoslovanski gasilski kongres leta 1939 v Ljubljani je dal prikaz množičnosti in sposobnosti gasilstva na Slovenskem, kjer je prišel en gasilec na 37 prebivalcev, medtem ko je prišel na Hrvaškem en gasilec na 83 prebivalcev, v Srbiji na 1000, v Črni gori pa na 4440 prebivalcev.

Po II. svetovni vojni je gasilstvo še bolj zaživelo, se še bolj razmahnilo. Številna gasilska društva iz vse Slovenije, razen Pri-

orske z Notranjsko in slovenske Koroške, so prispevala velik delež k rojstvu svojega gasilskega muzeja pred desetimi leti v Metliki. Novo odprti muzej še ni dovolj sistematično prikazoval razvoja slovenskega gasilstva, ker je primanjkovalo časa, da bi zbrali vse pomembnejše gradivo. Ob otvoritvi je bilo razstavljenega vsega 160 predmetov, 16 diplom, 110 fotografij, 116 kosov tiska in 6 kosov arhivskega materiala. Vendar vsi predmeti niso bili muzejska last.

V desetih letih, odkar muzej obstaja, se je v njem zbralo že mnogo eksponatov; gasilskih zastav, literature in drobnega tiska (lepaki, vabila ...), fotografskega gradiva. Umetnik Edo Deržaj je upodobil gasilskega nočnega čuvaja — simbol muzeja, požar v srednjeveškem mestu, požar starega ljubljanskega gledališča, naredil oljne portrete slovenskih gasilcev: Ignaca Merharja, Frana Barleta in Josipa Turka ter pano s prikazom največjih požarov na Slovenskem v zadnjih stoletjih. Prav gotovo so zanimive tudi kvalitetne makete gasilskih brigad in vozov, a tudi originalne, okoli 80 let stare brigadne pa kup odlikovanj različnim društvom in posameznikom širom po domovini. Kot zanimivost pa še platnena vedra za vodo.

Gradivo, ki se je nakopičilo, je torej narekovalo potrebo po razširitvi gasilskega muzeja. Pred dnevi je bila v sklopu praznovanj 110-letnice gasilstva na Slovenskem v metliškem gradu otvoritev novih razstavnih prostorov, v katerih je prikazan razvoj slovenskega gasilstva od zadnje svetovne vojne do današnjih dni. V starih prostorih pa se bo obiskovalec seznanil z zgodovino slovenskega gasilstva od leta 1869, ko je bila v Metliki ustanovljena prva požarna bramba, do konca II. svetovne vojne. Oboje skupaj je zaključena enota.

Za razvoj muzeja gre velika zahvala prof. Branku Božiču in ravnatelju Belokranjskega in Slovenskega gasilskega muzeja prof. Jožetu Dularju. Tovariš Dular je v svoji zadnji brušuri, izdani ob gasilskih jubilejih, o Slovenskem gasilskem muzeju dejal: „Čeprav leži ta muzej v našem obrobnem ozemlju, je obenem z Belokranjskim muzejem, ki ima svoje prostore v istem gradu, deležen dokaj lepega obiska, zlasti če ga primerjamo z obiski v drugih muzejskih ustanovah. Na gasilcih in gasilskih društvih pa je, da bo ta obisk tudi v prihodnje rasel. Kolikor bodo namreč gasilci znali ceniti in spoštovati delo, vztrajnost in požrtvovalnost svojih gasilskih prednikov in vzornikov, toliko bodo v očeh znanincev vredna tudi njihova sedanja prizadevanja.“

MIRJAM BEZEK

NUKLEARNA ELEKTRARNA
— v ustanavljanju,
68270 KRŠKO,

objavlja prosta dela in naloge:

VZDRŽEVALEC TELEKOMUNIKACIJSKIH NAPRAV

Pogoji:
— VKV — TT mehanik,
— 15 mesecev delovnih izkušenj na vzdrževanju telekomunikacijskih naprav,
— poskusno delo 3 mesece.

Prijave pošljite na gornji naslov v 15 dneh od dneva objave.
Odgovore na prijave bodo kandidati prejeli v 30 dneh po izteku roka objave.

RTV SERVIS

ZLATKO ŠEPETA VC
C. K. Ž. 11 — KRŠKO

DODATEK K OGLASU

V objavi prostih del in nalog, ki jih v Dolenjskem listu št. 28 z dne 12. julija 1979 razpisuje SOP Krško, je pomotoma izpadlo naslednje:
Rok prijav je 20 dni po objavi razpisa.

VEČ PLINSKIH ŠTEDILNIKOV „IGO“, različnih velikosti in izvedb (odprti, zaprti), bo prodala
Splošna bolnišnica Novo mesto

dne 23. julija 1979 ob 10. uri v prostorih stara kuhinje, Partizanska 14, Novo mesto.

ŠOLSKI CENTER SEVNICA
TOZD OSNOVNA ŠOLA TRŽIŠČE

razpisuje delo in naloge:

1. HIŠNIKA—KURJAČA (za nedoločen čas),
2. SNAŽILKE (za nedoločen čas).

Pogoji za sprejem:
pod 1. kvalificiran delavec;
pod 2. končana osnovna šola.

Prijave pošljite v 15 dneh po objavi razpisa.
Kandidati bodo pisмено obveščeni o izbiri najkasneje v 15 dneh po poteku razpisnega roka.

Odbor za delovna razmerja celodnevne osnovne šole „Belokranjskega odreda“ Semič

razpisuje dela in naloge

UČITELJA RAZREDNEGA POUKA.

Pogoj je dokončana PA z diplomom.

Kandidat, ki ustreza pogojem, bo združil delo za nedoločen čas. Vloge z ustreznimi dokazili sprejema odbor za delovna razmerja 15 dni od dneva objave. Stanovanja ni.

Začetek dela: 1. september 1979

BLAGOVNO TRANSPORTNI CENTER LJUBLJANA, TOZD SKLADIŠČA NOVO MESTO, LJUBLJANSKA C. 27

objavlja prosta dela in naloge

— TRANSPORTNI DELAVEC

Pogoji: osemletka in odslužen vojaški rok.

Poskusna doba traja 2 meseca.
Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi Komisiji za MRD BTC Ljubljana, TOZD Skladišča Novo mesto, Ljubljanska cesta 27.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA GOLOBIČA

iz Bušeče vasi 34

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom za pomoč in podarjeno cvetje, vence in izraženo sožalje. Posebna zahvala osebu kirurškega oddelka novomeške bolnice, kolektivu ma LB Temeljne posavske banke Krško, Djuro Salaj TOZD Vzdrževanje, SZDL, KS Cerklje, godbi iz Krškega, tov. Ostrovršniku za posvilitve besede in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi!

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

MARIJA
POVŠE

iz Goriške vasi pri Mimi peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom in sosedom za izraženo sožalje, podarjene vence in pomoč. Hvala tudi župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: sinovi Rudi, Lojze in France z družinami.

ZAHVALA

Ob tragični izgubi malega

MARJANČKA
SKUBICA

iz Meniške vasi 38

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih nudili pomoč. Posebej pa K. K., podjetju IMV Novo mesto, ČP Bor Dolenjske Toplice, potapljaškemu klubu Novo mesto, vsem sovaščanom, sosedom, gasilcem, P. M., kaplanu ter vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Žalujoči: oči, mamica, sestra in tetika.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega moža, očeta, dedka in pradedka

VIKTORJA
GRIČARJA

iz Šalke vasi pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom Perku in Nusdolerju, ki sta mi nudila nesebično pomoč v težkih trenutkih. Zahvala tudi tov. Kužniku za izrečene posvilitve besede.

Vsi njegovi!

Kočevje dne, 10. julija 1979

Cesta za krajevni praznik

14. julija so v krajevni skupnosti Birčna vas slavili krajevni praznik in ob tej priložnosti

odprli asfaltno cesto, dolgo malo manj kot 2 kilometra, ki povezuje naselji Stranska vas—Lakovni-

ce. Z gradnjo so začeli lani, večina krajanov pa je pri gradnji ceste sodelovala.

Ljudje so opravili 7.823 prostovoljnih delovnih ur pri zemeljskih delih in pripravili cestni čišča za asfalt. Poleg tega so prispevali 364 strojnih ur, kar predstavlja v denarju 427.555 dinarjev. Za cesto so zbrali še za 170.000 dinarjev v obliki odstopljenih obveznic za cestno posojilo in 128.000 dinarjev v gotovini. Vse to pa ni bilo dovolj, zato so krajanom hvalažni delovnim organizacijam, ki so jim pomagale s skupnim prispevkom 90.000 dinarjev, in samoupravni komunalni skupnosti za najizdatnejšo pomoč v znesku 400.000 dinarjev.

Ob otvoritvi ceste se je v imenu krajevnih družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti zahvalil krajanom Franc Bartolj, nato pa so po novi, sicer enosmerni cesti krenila vozila na slavnostni prostor pred gasilskim domom.

BRAZDA SE JE SELILA

Kdor bo v bodoče iskal upravo tozda Brazda novomeške kmetijske zadruge, bo zaman trkal na vrata v zadružnih prostorih na Draškovecu, pač pa bo moral v Sentičtneju. Uprava Brazde posluje v prostorih kmetijskega obrata v Sentičtneju.

Izobraževalni center tehničnih strokov, prizidek k ekonomsko-administrativni šoli, glasbena šola v Stopičah so gradnje iz nedavno sprejetega petletnega programa, ki so dobile uradno prednostno veljavo. O prednostnem redu je bilo veliko govora že v času priprav na referendum, zdaj pa je bil ta za prva tri leta izglasovan brez vsake pripombe na nedavni občinski skupščini za izobraževanje.

Gre za gradnje, ki so splošno znane kot nujne. Za preostalo obdobje petletke pa bodo izdelali merila, jih dali v javno razpravo in po njih določali prednostni red. Menili so, da bi tako široko razpravljanje od vsega začetka (vmes počitnice, potem pa je že jesen tu) praktično zavrglo gradnje za daljši čas, da bi takoj začeli, kjer se kaže možnost.

Velja za 3 leta

Razlogi, da je center za usmerjeno izobraževanje dobil prednost, so znani, novo pa je, da je bilo letos odklonjeno 80 prijavljenih učencev v prvi razred. O perečem stanju na ekonomski in administrativni šoli v Novem mestu ter na šoli Stopiče ni potrebno več izglabljati besed, pač pa kaže osvetliti odločitev glede glasbene šole.

Predlagajo odkup stavbe novomeškega zdravstvenega doma v Jenkovi ulici, ki bo po preselitvi jeseni letos izpraznjena. Prostorji ustrezajo, z manjšimi preureditvami, ki jih cenijo na milijon dinarjev, bo stavba naredila za pouk mladih glasbenikov. Glasbena šola je doslej delala v nemogočih razmerah kot gost na šoli Katje Rupena, ta mestna osemletka pa razvija celodnevno šolo, zato prostore potrebuje zase.

Novo zasedanja občinske izobraževalne skupnosti je tudi to, da bo odbor za gradnjo šol razširjen s predstavniki tistih krajevnih skupnosti, ki so v petletnem programu določene za gradnjo šole. Zagotovljeno je bilo še, da bodo investitorji šol, ki čakajo na drugi del petletke, takoj poskrbeli za izdelavo projektov in lokacijske dokumentacije.

R. B.

V PRVEM POLLETJU 68 PREDLOGOV

Sestavni del kadrovske politike so tudi družbena priznanja — odlikovanja, ki jih je leta 1977 v novomeški občini prejelo 29 občanov, lani pa 42 posameznikov. V prvi polovici letošnjega leta je občinska komisija za odlikovanja obravnavala na 5 sejah številne predloge in jih 68 tudi posredovala republiški komisiji. Zal pa prizadevnost in zaslužnost posameznika ne najdeta vedno poti do takih družbenih priznanj, ker je to odvisno tudi od delavnosti komisij in drugih organov v posamezni delovni sredini, ki bi lahko prodajale sodelavce pa tega ne naredijo.

Medalja ima dve plati

Zakaj je šlo letos toliko več denarja za kopalniška in zdraviliška zdravljenja? Komisija ne na „lepe oči“

„Komisija za klimatsko zdravljenje se strogo ravna po medicinskih indikacijah in po pravilniku, ki je v veljavi v novomeški regiji že od leta 1972,“ je povedal dr. Željko Šribar, predsednik te komisije, ko je komentiral vest v našem listu o prevetliki širokogrudnosti tega organa. Tudi občinska zdravstvena skupščina je sprejela omejitveni ukrep pri pošiljanju v zdravilišča, ker je potrebno za te namene določena sredstva spraviti v sklad s planom. Kaj meni o tem komisija?

Po uradni in dostavljeni pisni ugotovitvi občinske zdravstvene skupnosti komisije so bila sredstva za klimatsko zdravljenje presežena le za 15,23 odstotkov. Dejstvo pa je, da je po dolgoletni praksi v prvih mesecih leta vedno veliko več primerov pred komisijo kot pa konec leta, ko število interesentov upada. Letos je bilo v prvem tromesečju pred komisijo 323 primerov, od teh je bilo 32 zavrnjenih. Lani v tem času so obravnavali 201 primer, odklonili pa so jih 36. Upoštevati velja pri letošnji porabi sredstev še to, da je bilo pred komisijo za 130 odst. več borcev kot lani v tem času in da imajo ti prednost; nihče ni zavrnjen, ker gre za ljudi, ki so z leti čedalje bolj izčrpani.

Prav tako po mnenju komisije vplivajo na večje izdatke za klimatsko in kopalniško zdravljenje občutne podražitve oskrbnih dni v kopalniških in zdraviliških. Glede samega postopka pred komisijo pa p ravnjen predsednik:

„V komisiji delamo nekateri člani že vrsto let in nismo od včeraj, da bi nam lahko očitali nezkušnost. Vsi pacienti, ki pridejo k nam, imajo priporočila oziroma zdravniški izvid najmanj dveh specialistov,

izvidi pa ne smejo biti stari več kot tri mesece. To je osnova, na kateri se v bolnikovi prisotnosti odločimo za odobritev ali zavrnitev. S širokogrudnostjo naše delo nima nobenega opravka, nismo pa krivi, če je letos več primerov in če so cene višje.

R. B.

VELIKOKRAT PRI ZDRAVNIKU

V preteklem letu je bil vsak predšolski otrok pri zdravniku poprečno petkrat na pregledu, vsak šolski je bil štirikrat, medtem ko je vsak odrasel občan obiskal ambulanto petkrat in 1,3-krat zdravnika specialista. Taki so podatki novomeške občinske zdravstvene skupnosti, seveda pa velja upoštevati, da nekaterim srečnikom ni bilo potrebno niti enkrat k zdravniku, drugi pa so prihajali domala vsak teden. Zdravstveni kader je hudo obremenjen, saj v splošnih ambulantah v novomeški občini zdravnik zadovoljuje potrebe za 39 krajanov več, kot znaša poprečje v Sloveniji, v zobozdravstvu pa pride pri nas celo 635 občanov več na enega terapevta kot v Sloveniji.

NA PROSLAVO V GOR. PODŠUMBERK

Občinska konferenca SZDL Novo mesto poziva občane, naj se udeležijo osrednje proslave v Gornjem Podšumberku, ki bo 22. julija ob 14. uri. Za tiste, ki nimajo prevoza, bo brezplačni avtobus odpeljal ob 12. uri z avtobusne postaje Novo mesto.

Novomeška kronika

PLESKANJE SE NADALJUJE — Novi fasadi sta te dni dobili dve stavbi na Cesti herojev, kar je šteti še kot nadaljevanje olepšave mesta iz lanskega oktobra, ko so nekateri dela ostala nedokončana. Pleskanje hiš ob glavnih ulicah se bo še nadaljevalo.

ZA SILO POPRAVLJENO — Leseni most čez Krko do Ragovega loga, ki je bil v javnosti kritiziran zaradi odpadlih delov ograje in nevarnosti, so pred kratkim zasilno popravili. Ograja je dobila nove lesene dele, tako da je peš pot vama, vendar bo kmalu potrebna temeljita obnova mostu. Most je še vedno skrivenčen kot paragraf.

LE TRIJE NOVI — Za tri občane je Novo mesto postalo pretekli teden bogatejše. V mestni prodniščnici so rodile: Jožica Pimat z Drske 46 — Navdijo; Majda Stojanovič iz Ulice Majde Šilc 20 — Dragana in Ema Valenčak s Partizanske 29 — Darka.

KROMPIR GRE V PROMET — Na novomeški tržnici je bila s strani domačih pridelovalcev prejšnje dni dobra ponudba novega krompirja. Prodajali so ga po 15 din kilogram

in je šel dobro v promet. Cene ostalim pridelkom pa so bile naslednje: borovnice 40 din liter, solata (endivija) 50 din kilogram, špinaca na merice po 10 din, paradižnik 25 din kilogram, breskve 25 do 40 din kilogram, marelice 40 din kilogram, nova jabolka 28 din itd.

Ena gospa predlaga, da bi vse sadje začeli uvažati iz daljnjih celin, pa bi bilo cenejše. Na novomeškem trgu so namreč banane, ki prihajajo iz Afrike, enkrat cenejše kot breskve ali slive z domačih vrtov...

Z vzroki počasnosti na dan!

O problemih in težavah pri družbeni graditvi stanovanj bo razpravljala skupščina

Počasna graditev družbenih stanovanj v brežiški občini povzroča med ljudmi precej nejevolje, zlasti še, ker vsako leto ostaja del sredstev neporabljenih v banki.

Da bi vendarle prišli na dan vsaj en vzrok, ki upočasnjuje gradnjo, je izvršni svet občinske skupščine zahteval pojasnilo od samoupravne stanovanjske skupnosti. Predložil ga je tudi delegacijam, ker bo na seji 27. julija razpravljala o teh problemih občinska skupščina.

Po srednjeročnem načrtu bi morali v obdobju 1976 - 1980 zgraditi v občini 225 stanovanj ali 45 odst. vseh stanovanj, ki bodo ta čas pripravljena. Do konca prvega letošnjega polletja je bilo zgrajenih le 126 družbenih stanovanj, torej dobra polovica od planiranega števila. Do konca prihodnjega leta bi morali dokončati še 92 stanovanj, predvidenih v treh objektih. Koliko jih bo do tega roka, je težko reči, ker zamude pri sedanjih objektih ovirajo začetek novih gradenj. V pojasnilu interesne skupnosti nam-

reč beremo, da se je zataknilo pri komunalnem opremljanju zemljišč, za kar je morala stanovanjska skupnost zagotoviti še dodatna sredstva. Tega denarja seveda drugje manjka.

Samoupravna stanovanjska skupnost želi posled nastopiti kot investitor, kar bi gradnje lahko pocenilo. Do zdaj je imela vlogo investitorja gradbena organizacija, ki je financirala celotno investicijo za trg, SIS pa je bila le kupec stanovanj. V prihodnje računajo na spremembe v zakonodaji. Nadejajo se, da bodo stanovanjske skupnosti lahko financirale gradnje iz sproti zbranega

denarja, ne da bi bile dolžne obvezno vnaprej zagotoviti denar za celotno investicijo.

J. T.

KOPALKE IN BRISAČE NA POSODO

V Čateških Toplicah so kopalcem na voljo štirje veliki bazeni za odrasle in dva za male otroke. Vsi skupaj sprejmejo do 8.500 ljudi, vendar jih večših pride tudi po deset tisoč. Tedaj kopanje ni več užitek. Vstopnina za odrasle je 25 dinarjev, za otroke 18. Za izposojajo ženskih kopalnik zaračunajo po 20 dinarjev, za moške kopalne hlačke 10, za brisačo prav tako 10 in za sušilec las 5 dinarjev.

PRIZNANJA KRAJANOM

V Pišecah so v soboto, 7. julija, slavili krajevni praznik. Počastili so ga s svečano sejo krajevne skupnosti, s promladnim koncertom kapelske godbe na pihala in bogatim kulturnim programom. V gosteh so imeli pevce iz Sromelj, nastopila pa sta še nonet in mešani pevski zbor iz Pišec. Na svečani seji so izročili priznanja zaslužnim občanom za plodno sodelovanje pri razvoju krajevne skupnosti.

KAKO ZAČETI?

Planiranje je zdaj v središču dogajanja v tozidih. Občinski svet Zveze sindikatov priporoča, da bi začeli s strokovno pomočjo tistim, ki so dolžni to zadevo strokovno izpeljati. Polno je še nejasnosti, zato bi kazalo poskrbeti za usmerjanje najprej na občinski ravni. Tako bo manj spordsljav in delavci se bodo pozneje laže znašli.

VEDNO PRIPRAVLJENI - Gasilci so močna vojska, ki neprenehoma izobražuje svoje svrste in jih pomlajuje, uveljavljajo pa se tudi kot organizatorji družabnih prireditev, zlasti na podeželju. V nedeljo, 15. julija, so slavili gasilci v Dolnji Pirošici. Z otvoritvijo gasilskega doma so počastili gasilski dan in tidesetnico obstoja društva. (Foto: J. Teppey)

strani. Kopali so dva metra pod temelji opornega zidu, da se jim je zemlja zrušila. Na srečo je bilo to ponoči. Delo je opravljal Kostak v kooperaciji z IGM Sava. Sodelovali so zasebni kooperanti iz drugih republik, domači zasebni avtoprevzniki in obrtniki z gradbeno mehanizacijo. Na delovišču niso zagotovili strokovnega vodstva niti določili človeka za varnost pri delu.

POPUST ZA DOMAČE

Kopališče v Krškem privabi ob zdo vročih dnevih po 300 do 400 kopalcev, približno toliko pa se jih pride osvoboditi tudi ob sobotah in nedeljah. Vstopnina za odrasle je 15, za vojake in dijake 10 in za otroke 8 dinarjev. Kopanje je torej precej cenejšo kot v Čateških Toplicah, zato tudi v Zagrebčani radi zahajajo v Krško.

Delavci Tovarne „Djuro Salaj“ dobijo zase in za svoje družinske člane vstopnice za vso sezono. Zanje morajo odšteti po 50 dinarjev. Tudi delavcem mariborske Hidromontaže, ki delajo v Celulozi, so omogočili nakup sezonskih kart, le da imajo manj popusta. Plačati morajo po 100 dinarjev na osebo. Kopalci v Krškem ne izposojajo. V bifeju imajo na voljo samo pijače, kavo, pivo in kokto.

MALOMARNOST

Inspekcija dela se pogosto srečuje z neodgovornostjo in slabo organizacijo. Tako je moral inspektor v Krškem pred kratkim začasno prenehati delo pred dječkim domom, kjer so kopali za kanalizacijo, pri tem pa niso zavarovali bočne

SUSA SE ŠE POZNA - Prva košnja je dala letos malo sene. Otava kaže bolje, vendar bodo kljub temu marsikje morali zmanjšati število glav v hlevu. To pomeni manj mleka, manj mesa in tudi manj dohodka. (Foto: Jožica Teppey)

Boljše poslovno leto kot lani?

Obetavnije tričetrtletno gospodarjenje - Nova imena med izgubarji

Vrsta podatkov o uspehih letošnjega gospodarjenja vliva upanje na ugodnejše poslovanje. Občinski izvršni svet je na seji v torek, 10. julija, vseeno menil, da k že sprejetim priporočilom ob obravnavi zaključnih računov ni treba dodajati novih.

Med poglavitnimi podatki se je povečal čisti dohodek, v primerjavi z enakim obdobjem lani se je povečala tudi obnovitvena sposobnost gospodarstva. Za osebnih dohodek ni mogoče reči, da niso krenili navzgor, še vedno pa zaostajajo za posavskimi povprečji, še bolj pa za republikimi. Med delovnimi organizacijami, kjer so v prvih treh mesecih letošnjega leta zapisali rdeče številke in so torej pridelali izgubo, so nova imena. Krmeljski kovinarji, ki so bili lani vedno predmet pogovora v tej zvezi, so letos dobro zastavili. Znat-

no izgubo, nad 5,3 milijona dinarjev, je „skuhal“ Jugotanim, ki je še vedno v poskusni proizvodnji. Naredili so že sanacijski program in ga dostavili na ustrezne naslove. Katastrofa z dimnikom samo odpira novo rano v prizadevanju kolektiva, da se izkoplje iz težav.

Vse pohvale vredna so prizadevanja delavk Lisce, da prispevajo k načeti devizni bilanci. V teh vročih mesecih delajo tudi v nočni izmeni, da bi izpolnili veliko naročilo za italijanskega partnerja. Delavnik

prenekatero delavke znatno presega običajnih osem ur. A. ZELENIK

Nove storitve

Delavnica pod posebnimi pogoji pred zagonom

Septembra ali najkasneje oktobra naj bi v Sevnici pričele z delom delavnice pod posebnimi pogoji. Za začetek bodo imele prostor v kletnih prostorih novega doma upokojencev v Sevnici.

Nekateri imajo te delavnice še vedno za invalidske delavnice, kar pa ne ustreza. Pri skupnosti socialnega skrbstva imajo seznam 13 imen „varovancev“, ki naj bi se zaposlili v teh delavnicah. Bilo bi jih sedem več, vendar jih zaradi prizadetosti ne morejo napotiti na javni prevoz, posebnega prevoza pa za začetek še nimajo. Vsekakor bodo v teh delavnicah imeli kruh ljudi, ki doslej niso bili zaposleni. Več ali manj je tudi že jasno, kaj bodo delali. Po vsej verjetnosti bo najbolj plodno sodelovanje s kooperanti obrtne zadruga Bohor iz Sevnice za razne drobne izdelke, pregledali pa so tudi posamezne faze dela v sevniki industriji, ki bi jih morbiti lahko odstopili tem delavnicam.

Kot pravi tajnica občinske skupnosti socialnega skrbstva Božena Blaznik, obstajajo glede dela široke možnosti tudi za razne druge storitve. Organizacijsko bodo delavnice povezane z Domom počitka Impolca, kjer je že razvita pestra delovna terapija. O tem je pripravljen poseben samoupravni sporazum. Jasno je tudi, da te delavnice ne bodo mogle živeti na tako imenovanem ekonomskem računu kot druga podjetja. Razliko bo morala pokrivati skupnost socialnega skrbstva prek menjave dela.

A. Z.

BRIGADIRJE LE ŽE ZA REZERVO

Sobotna brigadna konferenca Kozjanskega odreda je uspela. Kot je znano, bodo brigadirji odšli na zadnjo izmeno v Slovenske gorice v začetku avgusta. Po vsej verjetnosti bodo gradili vodovod v Cirkulanah. Doslej so se brigadirji brigade Kozjanskega odreda vedno vračali z najvišjimi priznanji. Čeprav je številno brigadirjev izpolnjeno, novih prijavn ne zavračajo. Dogaja se namreč, da tik pred odhodom kdo ne more odpotovati, takrat pa lahko vskočijo rezerve.

NOVE DEJAVNOSTI - Novi sevniki dom upokojencev bo nudil streho delavnicam pod posebnimi pogoji. Oprema je naročena, pričakujejo jo čez mesec dni.

Sevniški paberki

ZRAČNI MOST - Boštanjka krajevna skupnost je pred asfaltiranjem priklička na cestni most opozarjala, da bi tam zakopali kakšno cev za morebitne poznejše gradnje. Ko so sedaj komunalci hoteli predreti nasip, KS ni dovolila prekopavanja, kot to delajo na vseh krajih v Sevnici. Minuli teden so prišli do salamske rešitve: vodovodno cev so prepeljali nad cesto na dveh kolih. Ludomušneži pravijo, da bi prav lahko uporabili drogove javne razsvetljave na mostu, ko luči po več letih še vedno ne svetijo.

HRUP IN PRAZEN ŽEP - Solniki so se pred koncem šolskega leta jezili, ko so potujoči kramarški „zabavni parki“ dobili mesto blizu šole čez cesto. Takrat je bilo nekatero težko zadržati v šoli, da se ne bi namiznega nogometa in podobnega, sedaj pa jih je težko zadržati doma.

MISLITI NA ZAVAROVANJE, KO JE CAS - Tudi ob požaru, zanetila ga je strela pri Ludviku Bevcu na Florjanski 41, je bilo ugotovljeno, da premoženje ni bilo zadosti zavarovano. Občinski izvršni svet je pogorelcu za račune gradbenega materiala namenil 30.000 dinarjev iz rezervnega sklada. Takoj po požaru pri Simončičevih na Smarčnem je bilo odobrenih 50.000 dinarjev. Sklep o izplačilu te vsote je zadržan, dokler na posvetu ne bodo urejene lastniške zadeve v korist snaha.

Prava pomoč, ne le besede

Iz občinskega rezervnega sklada 300.000 dinarjev kmetijski pospeševalni skupnosti

Na straneh našega časnika je bilo zadnje tedne napisanega že več o odpravljanju posledic letošnje suše, ki je prizadela kmetijstvo. Nad vse hvalevreden je ukrep, predložen zboru združenega dela občinske skupščine v Trebnjem na seji minuli petek, po katerem naj bi segli po denar za pomoč kmetom tudi v občinski rezervni sklad.

Republiška pomoč o kateri smo bralce že seznanili, bo obogatena še v okviru občine. Pogovor pravi, da dvakrat da, kdor hitro da. Pri tre-

banski kmetijski zadrugi so že priznali 50 odst. popusta pri nakupu

Iz kraja v kraj

OSEKA NA SEJAH - Uspehi mladih športnikov trebanjske občine so nam vili toliko smelosti, da smo zgolj po vabilu zapisali vnaprej, da se bodo sestali delegati občinske telesne kulturne skupnosti. Najbolj vestni so na sklic v ponedeljek, 9. julija, res prišli, žal jih je bilo premalo, da bi bila seja sklepna. Navsezadnje niso odini, ki imajo težave s sklepčnostjo. Pred nedavnim sta bili namreč nesklepčni dve seji zboru krajevnih skupnosti občinske skupščine. Tudi na zadnji seji v petek, 13. julija, je manjkalo precej delegatov.

„KRAJAN“ TUDI MED DOPUŠTI - „Krajan“, glasilo mirenske krajevne skupnosti, bo to letoje prihajal med bralce tudi v pasjih dneh. Nova številka naj bi izšla že v tem tednu.

DOM POTREBEN - Delegati ločenih zasodanij zborov občinske skupščine so minuli petek dobili na klop list gradiva, ki ugotavlja potrebnost gradnje doma družbenopolitičnih organizacij v Trebnjem. Stavba naj bi stala za občinsko. Med drugim naj bi v njej dobila svoje prostore tudi služba družbenega knjigovodstva.

PODJETNI SADJARJI - Kavarna goriških pridelovalcev breskev vse pogosteje zavijejo z avtomobilske ceste proti Trebnjemu. Prav dobro vedo, kdaj imajo v kolektivnih malice, ko zapeljejo pred tovarniška vrata. Poznavači pravijo, da so po ceni konkurenčni (prav)prodajalcem na novomeškem trgu.

V jeku gradje

Gradbišča v občini

Delovni vrvež na številnih gradbiščih v občini ne kaže, da smo v dopustniškem času. Za ta teden je najavljen tudi začetek gradnje nove osnovne šole v Trebnjem. Zidali bodo stavbeniki SGP Grosuplje. Slednji naj bi te dni pričeli dela za nove proizvodne prostore Iskre - toz Elektrobit v Mokronogu. Delavci Tregrada so na travniku ob sedanji tovarni minuli teden hoteli urejevati komunalije.

Asfalterji morajo še pred občinskim praznikom v začetku septembra poskrbeti za nov asfalt po glavni trebanjski ulici. Uničen: asfaltni sloj je bil že dolgo povod nejevolje. Z deli so že pričeli na Starem trgu, kjer je bilo treba postoriti še marsikaj okrog kanalizacije. Ko se bodo te ceste lotili temeljito, bo presumerjen promet čez Brezovico in Rače selo. Zategadelj so se pospešno lotili del na območju mirenske krajevne skupnosti.

Gradbeniki imajo na voljo razmeroma kratek čas za ureditev šentrupeške šole. Šolska stavba bo dobila navznoter povsem novo razporeditev. Slednjič naj bi se kaj premaknilo pri obetani gradnji obrata Agrostroja v Šentrupertu. Lokacijsko dovoljenje je nared. Farovski hlev naj bi podrli in zgradili nove prostore. V Mokronogu so že pričeli graditi nov zdravstveni dom, na Mirni pa pošto, garaže za šolske avtobuse in garderobe za športnike. A. Z.

semena krmnega ohrovtu in kolera-be. Pod enakimi ugodnostmi so prodajali tudi herbicid za zatiranje plevela. Proti koncu junija je toča ponekod tudi dvakrat prizadela precejše n del posevkov v občini. Na tem območju so, kot je povedal inž. Alojz Metelko, kooperantom ponudili semena krmnih doisevkov dejansko zastoj. Tako niso zamudili roka setve.

Kmetje so že nabavili 200 ton dušičnih umetnih gnojil. Večinoma so gnojila raztrosili pred močo. Izplačevanje regresa za umetna gnojila bi bilo težavno, zato predlaga kmetijska pospeševalna skupnost ključje giede na količino oddanega mleka v prvih štirih mesecih, letno pogodbo o številu oddanih pitancev ali številu privezanih telet za pitanje. Pri regresiranju krmnih doisevkov je zadruga segla v svoj žep, kar naj bi sedaj nadomestili z delom omenjenega denarja iz rezervnega sklada, preostali denar pa naj bi razdelili kooperantom po kijuču. A. ZELENIK

STARO IN NOVO - V krajevni skupnosti Danja Nemška vas bodo ob občinskem prazniku odpeli lep nov dom gasilcev in ostalih organizacij. Z veliko vztrajnostjo so premagali vse težave in dom zgradili. Mali stari gasilski dom je v primeiravi z novo stavbo še bolj nebogjen. (Foto: Zeleznik)

»Dolenjski list«
v vsako družino

Novo v Brežicah

GNEČA ZA BENCIN - V petek zvečer je bil med Brežicami in Catežem nenavadno gost promet. Ura se je že bližala deseti, ko se je vrsta pred bencinskima črpalkama na Catežu še vedno daljšala. Vsak voznik bi bil rad napolnil bencinski tank še po stari ceni. Kdor je vztrajal, se mu je želja izpolnila.

BO ZDAJ ZALEGLO? - Na tem mestu smo že večkrat pisali, kako težko se zlasti starejši potniki vzpenjajo na vlak na brežiški železniški postaji. Normalno lahko vstopijo in zstopijo samo s pločnika ob prvem tiru. Drugod bi morali nositi s seboj pručko ali pa prenosne stopnice. Izvršni svet občinske skupščine bo zdaj zahteval, da železnica vendarle bolj poskrbi za svoje potnike.

GRAMOZ ZASTONJ - Krajevnim skupnostim ne bo treba plačevati gramoza za vzdrževanje krajevnih poti, ki ga bodo vozile iz gramoznice v Vrbinu in na Borštu. Pomnati bodo morale le stroške za nakladanje in prevoz.

BREŽIŠKE VESTI

V Krškem zdaj dve banki

Z Beograjsko banko že doslej dobri poslovni stiki

356 milijonov dinarjev za dolga in kratkoročne kredite od leta 1977 do konca letošnjega junija je „izkaznica“, s katero je minuli teden Beograjska banka - temeljna banka Ljubljana tudi „uradno“ stopila v družbenogospodarsko življenje krške občine.

V torek so namreč odprli njene prostore v mestnem delu na desnem bregu Save. Ta denarna ustanova pa

je prisotna v gospodarskem življenju občine že od leta 1970 in so tudi njena vlaganja še kako pomagala uresničiti marsikateri razvojni program.

Večje potrebe po bančnih kreditih v tem smelo začrtanem srednjeročnem obdobju so seveda prinesle preraščanje prvih poslovnih stikov v trajnejše sodelovanje, ki je postajalo še toliko trdnjše, ker so tudi organizacije združenega dela iz krške občine in občinska skupščina sodelovale pri krepitvi Beograjske banke z občasnimi „deponijami“ denarnih sredstev.

Seveda so ob otvoritvi znova poudarili, da pomeni ta prispevek h krepitvi enotnosti jugoslovanskega blagovnega in denarnega tuga, da pričakujejo posled njeno pomoč ne le v krški občini, marveč v širšem prostoru. Z. SEBEK

KRŠKE NOVICE

SLUČAJ ALI PRAVILO? - Osupljiv podatek je prinesla v Krškem akcija za ugotavljanje brezhibnosti vozil. Bila je prostovoljna, udeležilo pa se je 84 vozil oziroma lastnikov. Pregled je pokazal, da je bilo brezhibnih samo 7 (8,3%) vozil!

VENDARLE MANJ - Statistični podatki o prometnih nesrečah in posledicah v prvi polovici tega leta kažejo v primerjavi z enakim lanskim časom vendarle manj črno sliko. Mrtvi so bili 3 manj, hudo poškodovanih 7 in laže 3. Med njimi je še vedno največ voznikov motornih vozil, med vzroki pa „vodijo“ prevelika hitrost, alkohol in nepravilno vključevanje v promet, oziroma prehitvevanje.

V LOGARSKO DOLINO! - Ze sedmi „Tabor mladih planincev“ bo v drugi izmeni gostil dekleta in fante z območja krške občine, ki so v Logarski dolini pod šotori zamenjali Sevniciane. Njihova 10-dnevna izmena se je pričela 16. julija, v njej pa je okoli 75 udeležencev.

KONFERENCA VABI - Mladi iz krške občine naj bi to poletje poprijeli za delo tudi na dveh „lokalnih“ delovnih akcijah. Najbližja je tista na cestni povezavi do planinske kočice na Bohorju, ki se bo pričela ob koncu meseca. Naj bo tale vest hkrati vabilo mladini, da čimprej prijavijo svoje sodelovanje na občinski konferenci ZSMS!

KRŠKI TEDNIK

TREBANJSKE NOVICE

URBANIZACIJA IN STANOVANJSKA VPRASANJA

Na seji družbenopolitičnega zbora skupščine občine Črnomelj, ki bo v petek, 20. julija, bo med drugim beseda o dosedanjem razvoju, položaju in problematiki manj razvitih območij v Sloveniji, večji del dnevnega reda pa je posvečen urbanističnim in stanovanjskim vprašanjem v občini. V ponedeljek, 23. julija, pa bosta zasedala zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, ki imata še nekoliko obširnejši dnevni red.

ČRNOMALJSKI DROBIR

ČRNOMALJCI V KARLOVCU – Črnomaljska folklorna skupina je prejšnji teden nastopila v Karlovcu v sklopu proslav ob 400-letnici ustanovitve tega mesta. Najprej so Črnomaljci nastopili v karlovški pivovarni, potem pa skupaj s folklornimi skupinami iz Banje in Korduna še za široko javnost. Karlovčani so Belokranjce lepo sprejeli, to pa ne velja za eno tamkajšnjih restavracij, kjer so jim ob 10. uri zvečer pogasili luči in jim tako na kaj negostoljubven način povedali, da niso več zaželeni. Pri Rafi v Kamanju pa ni bilo težav...

ČAKAJOČ NA DVORANO – Najprej so obljubljali, da bo nova športska dvorana pri centru srednjih šol naredil že za minuli občinski praznik; ko s tem ni bilo nič, so rok za otvoritve podaljšali na konec junija. Tudi to je že za nami, sedaj pa bo treba napeti vse sile, da bo dvorana sprejela prve telovadce, nastopajoče in gledalce za začetek šolskega leta. Brez dvoma pa bo ta težko pričakovana in nadvse potrebna dvorana poživila tako športno kot kulturno in zabavno življenje v občini.

VESELICA ZA VSAKIM GRMOM – Po invaziji plakatov sodeč, je v Beli krajini v poletnem času za vsakim grmom vsaj ena veselica. Plakati, ki vabijo občane na veselice (za jedačo, pijačo in ples je seveda poskrbljeno), se košatijo tako rekoč na vseh drevesih in telegrafskih drogih, po zidovih, medtem ko je oglasna deska pri Dolenjki trgovini na debelo prekrita z njimi, med temi pa so tudi taki, ki so že lep čas ob vso aktualnost.

Črnomaljski poročevalci

SPREHOD PO METLIKI

DELOVNA ORGANIZACIJA BETI bo dobila vsak čas nove kataloge, s katerimi bo predstavila izdelke iz jesensko-zimske kolekcije 79/80. Barvnih fotografij se bodo brez dvoma najbolj razveselile ženske.

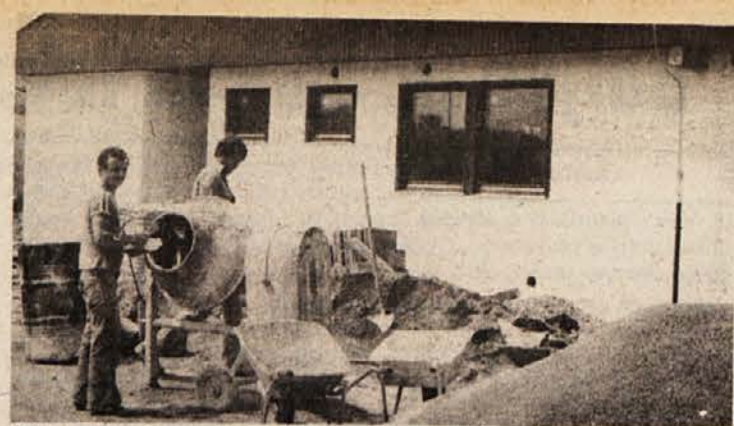
LOVSKA DRUŽINA GRADAC je pripravila belokranjsko prvenstvo v športno lovskem streljanju, ki so se ga udeležile vse lovske družine s te strani Gorjanec. Lovci so se pomerili v streljanju na glinaste golobe pa še v streljanju z malokalibrsko puško na tarčo smjaka. Na glinaste golobe je najbolje meril Tone Ključar, LD Gradec, na tarčo smjaka Janez Videtič, LD Suhor, v kombinaciji pa je bil najuspešnejši Cveto Rus, LD Gradac. Gračani so bili tudi najuspešnejši kot ekipa.

NAJBOLJ OBISKANA HIŠA V KRIŽEVSKI vasi je gotovo Tomčeva. Sin Bojan je namreč pred kratkim odprl elektro-avto-delavnico, ukvarja pa se tudi z vulkaniziranjem. Iz Metlike do Križevske vasi je dober kilometer, zato ni čudno, ako so se domačini razveselili obrti, saj jim zdaj ni treba v Črnomelj, v Novo mesto ali v Karlovac, če pušča zračnica ali če ponoči ni nič videti iz avtomobila.

NA BENCINSKI ČRPALKI večkrat zadnje čase ni bilo dobrih super bencina. Zadeva ni tako smrtno resna, saj so se zadovoljili šoferji tudi z manj oktani. Razvajencem je hujše ob prepovedanih dnevih, ko tavajo naokoli brez avtomobilov kot izgubljeni. Prav nič čudnega ne bi bilo, če bi koga povozilo, saj so nekateri že pozabili hoditi po cesti.

DELOVNA ORGANIZACIJA BETI išče postavna mlada dekleta za manekenke. Septembra bodo namreč pričeli na Vinomeru prikazovati modele iz pomladno-poletne kolekcije 80, izdelki pa so videti veliko mikavnejši na telesu. Prikazovanje modelov s pomočjo manekenov je že dolgoletna praksa Beti, med domačinkami pa so se vedno našla dekleta, ki jih takšno delo zanima.

metliški tednik

HUDO BREME PODRAŽITEV – Vrtec v Vinici bi moral biti po načrtih končan do konca junija, vendar so se dela zavlekla. Največ težav je s podražitvami, ki sedaj znašajo že več kot dva milijona dinarjev, predračun pa je znašal okoli 9 milijonov din.

Petkrat več je premalo

Otroško varstvo pod republiškim povprečjem

Čeprav se je v zadnjih osmih letih število otrok, ki obiskujejo vrtec, povečalo več kot za petkrat, od 74 na 390, kolikor jih je v vrtcih letos, je to še vedno komaj 19 odstotkov vseh predšolskih otrok v črnomaljski občini, medtem ko republiško povprečje znaša kar dobrih 39 odstotkov otrok, ki so deležni varstva v vrtcih.

Samo lani je v vrtcu na Čardaku ostalo 80 nerešenih prošelj, v semiškem vrtcu pa 50. V Črnomlju se pripravljajo na dozdavo vrtca na Čardaku, v Semiču naj bi zagotovili organizirano varstvo še 30 otrokom, poleg tega so si letos začeli prizadevati za vpeljevanje varstva otrok na domu, vendar za to ni pravega odziva.

V tesni povezavi z vzgojno-izobraževalnimi zavodi je tudi vprašanje male šole, ki jo v celoti organizirajo le v vrtcih in zadnji dve leti v šoli v

Dragatušu, v vseh ostalih šolah pa poteka mala šola s skrajšanim 120-urnim programom, razen na Vinici, kjer traja še enkrat dalj. Letos bo malo šolo v Dragatušu, Adlešičih, Semiču, Črnomlju, Vinici in Starem trgu obiskovalo skupaj 250 otrok. Povedati pa je treba, da je glavni vzrok za skrajšani program male šole pomanjkanje denarja.

Tudi pri gradnji vrtca v Vinici, ki se je začela za zadnji občinski praznik, in bi morala biti po načrtih končana do konca junija, je prišlo do zastojev. Tudi tu je glavni vzrok pomanjkanje denarja oziroma znatne podražitve.

A. B.

BO ASFALT ZA GRIBLJE?

V Gribljah je nezadovoljstvo ljudi zaradi težav pri asfaltiranju vaških poti dobilo že tak obseg, da delegati iz te krajevne skupnosti nočejo več hoditi na razne občinske seje. V lanskem letu so vaščani sami pripravili za asfaltiranje 1.500 metrov vaških poti, poleg vsega dela pa so zbrali še več kot 200 tisočakov denarja, dobili pa so 500 metrov asfalta. Poudarjajo, da bi bilo letos nujno asfaltirati vsaj 380 m poti, za kar bi lahko porabili denar, ki je bil namenjen za ureditev ovinkov na cesti Griblje-Črnomelj, pa je precej tega dela odpadlo, ker so krajanje uredili vaško pot. Vaščani se boje, da bo njihov trud propadel, če bodo še naprej odlašali z asfaltiranjem.

A. B.

Idejnost v vsa okolja

Za bolj konkretne programe idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja OO ZK

Na zadnji seji občinske konference ZKS Metlika so pri ocenit idejnopolitičnega usposabljanja in marksističnega izobraževanja v občinski organizaciji Zveze komunistov ugotovili, da so na tem področju v zadnjem obdobju naredili lep korak naprej. Uvedli so več novih oblik idejnopolitičnega usposabljanja, vsi kandidati pa so opravili seminar pred sprejemom v Zvezo komunistov.

Kljub temu ugotavljajo, da se tega usposabljanja in izobraževanja v nekaterih osnovnih organizacijah lotevajo preveč formalno, da vsa stvar

ostaja preozko v krogu osnovne organizacije in člani svojega idejnega delovanja ne širijo na ostale delovne ljudi in občane v svojem okolju. Zato so se na konferenci zavzeli, da morajo biti programi usposabljanja in izobraževanja v bolj tesni povezavi s potrebami in položajem delovnih ljudi ter usklajeni z njihovimi interesi in krajevni skupnosti, ne pa zgolj načelni in tako preveč posplošeni.

Vsaka osnovna organizacija mora izdelati načrt za vse oblike idejnopolitičnega usposabljanja, le-te pa morajo postati pomemben del kadrovske politike. Poslej bo treba več pozornosti posvetiti kvaliteti tega usposabljanja, tudi kar zadeva predavateljski aktiv, posebej pa so poudarili pomen individualnega usposabljanja slehernega člana. Za to pa je potrebno širiti marksistično literaturo, kjer se morajo izkazati zlasti knjižnice in marksistični kotički.

Do konca septembra morajo vse osnovne organizacije kadrovati svoje člane za vse oblike idejnopolitičnega usposabljanja za šolsko leto 1979/80, poudarili pa so tudi, da morajo biti slušatelji srednje politične šole najtrdnjša opora pri idejnem delovanju v svojem okolju.

A. B.

ŠOLA V PODZEMLJU – Ogradnje za novo osemletko v Podzemlju je že postavljeno. Tudi vreme je delavcem Maršesa zelo naklonjeno, tako da bo šola do najavljenega roka lahko sprejela učence iz teh krajev, ki so se do sedaj tiskali v neprimernih prostorih v treh različnih stavbah.

OBELEŽJE ZA PRAZNIK

Osrednjo proslavo v počastitev dneva vstaje 22. julija letos bodo imeli krajanje KS Rudnik – Salka vas v Koprivniku, kjer so se med NOB odigrali pomembni dogodki. Ob tej priložnosti bodo odkrili spominsko obeležje padlim borcem in podelili priznanja OF in krajevnih skupnosti.

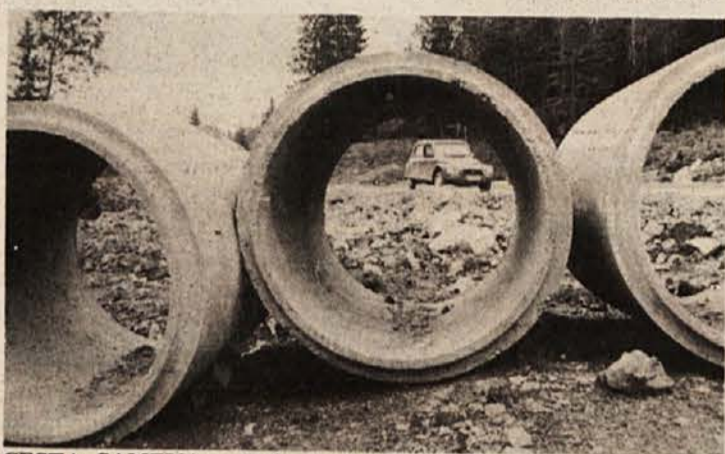
ŠE JE ČAS

Kulturna in športna društva se skupaj z ostalimi organizacijami skrbno pripravljajo na svečano proslavitev občinskega praznika. Ker nekateri pripravljajo obsežne prireditve za več dni, bi bilo prav, da bi se organizatorji sestali in prireditve časovno uskladili. Tako usklajen program bi lahko natisnili na skupnem plakatu.

A. ARKO

CESTNO NEZADGOVLJSTVO

V kočevski občini je še precej makadamskih cest, ki jih vzdržujeta Sa mouppravna interesna skupnost za komunalno in cestno dejavnost občine Kočevje in Cestno podjetje Novo mesto-TOZD Vzdrževanje Kočevja. Uporabniki teh cest niso zadovoljni, ker so te ceste slabo vzdrževane. Mnogi neopredeljeni in nevarni ovinki bi se dali z manjšimi investicijami izboljšati.

CESTA SAMEVA – Dela na trasi ceste Kočevje – Novo mesto stojijo in jezijo ljudi, ki zahtevajo, da gradnjo nadaljujejo. Gradnjo je zaustavil sklep guvernerjev narodnih bank, ki je zaenkrat močnejši tudi od sklepa republiške skupnosti za ceste, po katerem bi morali v vsaki občini vsaj polovico regionalnih cest asfaltirati – Kočevje pa jih nima. (Foto: M. Markelj)

Kdaj do boljšega kruha?

V Zitu so sprejeli sporazum o združevanju sredstev za gradnjo nove pekarnice v Kočevju – Dovolj za obe občini

Kočevci so upravičeno nejevoljni, ko jedo vsakdanji kruh, saj njihova pekarna ob slabi tehnični opremljenosti in slabih delovnih pogojih peče trenutno najslabši kruh v Sloveniji. Če bo steklo vse tako, kot v občini skupaj s tozdom Pekarne ljubljanskega Zita načrtujejo, bodo Kočevci prihodnje leto že zagrizli v slastnejši kos kruha.

Tako optimistično napoved je bilo slišati na sestanku predstavnikov Zita in kočevske občine pretekli teden, ko so se dogovorili za nadaljnji potek akcije. V vseh tozdh Zita so namreč že sprejeli samoupravni sporazum o združevanju sredstev na podlagi kredita za gradnjo nove pekarnice in slaščičarne v Kočevju. S sporazumom bo Zito zagotovilo 30 odst. potrebnih lastnih sredstev, ostalo pa naj bi posodila Gospodarska banka.

„Sporazum kaže veliko mero razumevanja zaposlenih v Zitu, saj je pekarnstvo malo akumulativna gospodarska panoga,“ je zatrdil predstavnik Zita, „in je težko zbrati lastna sredstva.“

Ce bodo naleteli na toliko razumevanja tudi na banki, potem bo gradnja nove pekarnice stekla že letos. Pekarna bo zmogla speči 10 do 12 ton kruha dnevno, kar bo zadostovalo za potrebe kočevske in ribniške

občine. Vrednost investicije je 42.127.000 dinarjev

LEPŠE IN TRAJNEJŠE Pročelja zanimivejših pomembnejših zgradb Kočevju sistematično obnavljajo s skrbno izbranimi in trajnejšimi materiali.

DROBNE IZ KOČEVJA

VESELI ČASI – Veselice so v polnem zagonu. V mestu je že težko najti prostor, kjer bi se dalo nalepiti vabilo za na takšno ali drugačno veselico. Morda je bila katera od veselic tudi soudeležena pri propadanju oglasnih desk; nekatere so razbite in polomljene.

MEŠČANI PO GOBE – Gob je zadosti, prav tako pa tudi motoriziranih gobarjev. Zal ti ne pobirajo le gob, ampak smetijo gozdove in delajo škodo. Ali bo jeseni kdo od navdušencev pomagal kmetu čistiti navlako, ki je ostala za gobjimi trimčkarji?

VEDO ZA BLIŽNICO – Turisti že dobro poznajo bližnjico do morja iz Ljubljane prek Kočevja in Delnice. Kočevci lahko ob nedeljah popoldne opazujejo pravo avtomobilsko revijo, ko se kača razpojavne in drage pločevine vali skozi mesto.

KOČEVJSKE NOVIČE

Obračun ribniških stranpoti

Nespodobno vedenje na javnem kraju, ko duhove razburi alkohol – Pred sodnikom tudi nekaj gostilničarjev – Neslavno vodstvo prekrškov iz prometne varnosti

Lani je ribniški sodnik za prekrške Bogomir Samsa kaznoval 718 ljudi, največ zaradi prometnih prekrškov. Med slednjimi sta bila najpogostejša: vožnja brez voznškega dovoljenja ali potrdila o znanju cestno prometnih predpisov.

Naslednji pogostejši prekršek iz prometne varnosti je v ribniški občini vožnja pod vplivom alkohola, kar 58 ljudi pa je bilo kaznovanih, ker se niso strinjali s pihanjem v balonček.

Zaradi prometne nesreče je bilo kaznovanih precej manj ljudi kot leto poprej. To pa ne pomeni, da je bilo na ribniškem koncu prometnih nesreč manj. Razlog je dejstvo, da miličniki ob nesrečah z manjšo škodo več ne ugotavljajo krivde.

Naslednja najštevnejša skupina prekrškov v Ribnici so bile kršitve javnega reda in miru. Največ kazni je bilo izrečenih zaradi nespodobnega

Z REŠETA

LETOŠNJE INVESTICIJE – Največja letošnja investicija v ribniški občini je izgradnja Mercatorjeve blagovnice, predračunska vrednost je več kot 58 milijonov din, na drugem mestu sta z dobrimi 24 milijoni športni center in bazen, tretja pa je Rikostrojova montažna dvorana – dobrih 22 milijonov dinarjev.

17 NERAZISKANIH – Lani so delavci ribniške postaje milice obravnali 190 kaznivih dejanj. Ovađenih je bilo 124 ljudi. Ne raziskanih je ostalo 17 kaznivih dejanj. Pri omenjenih 190 kaznivih dejanjih je bilo na družbenem in zasebnem premoženju za skoraj 600.000 din škode.

POPRAVEK

V številki Dolenjskega lista, ki je izšla 12. julija, smo na tej strani v podpis k fotografiji „Začne se pri kolesu“ napisali, da pionirju prometniku Tadeju Patetu ni ušla nobena napaka kolesarjev. Tadej pa se ne piše Pate ampak Mate. Prometniku Matetu se za nejlubo napako opravičujemo.

REŠETO

TROBENTAČI – Na letošnjem zaključnem javnem nastopu ribniške glasbene šole so nastopili tudi učenci prvega letnika trobilnega oddelka. (Foto: Drago Mohar)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 20. VII.

JUGOBANKA

17.50 POROČILA
17.55 DOŽIVLJAJI MAČKA TOŠE
18.10 HIAWATHA

Tokratna risana zgodba iz niza risanih, ki so se priljubile mladim gledalcem, bo govorila o Indijancu Hiawathi, velikem prijatelju živali. Slednje celo govornjo in človeškemu velikodušnežu pomagajo v stiski. Hiawatha seveda odraste, polnoletnost pa bi moral dokazati z odstretem svojega najboljšega prijatelja - jelena. Kako se bo odločil človek, ki mora prispevati svoj delež za življenje plemenske skupnosti?

18.35 OBZORNIK

18.45 PREKAŠANJE
19.15 RISANKA

19.30 TV DNEVNIK
20.00 JADRANSKA SREČANJA, prenos iz Crikvenice
21.25 VAN DER VALK

Kogar pritegnejo napete detektivske zgodbe, si bo drevi gotovo ogledal pripoved o iznajdljivem komisarju Van der Valku, ki v Amsterdamu raziskuje ozadje zločinskega dejanja.

22.15 TV DNEVNIK
22.30 NOČNI KINO: DEKLE IN NJEN FANT

Za iztekajoči se petek so ljubljanski televiziji izbrali švedski film, ki

govori o Leni in njenem fantu Lasseju. Med bežnim srečanjem se zaljubi in skleneta, da bosta nekaj časa živela skupaj. Idile je kmalu konec, kajti Lasse je fant, ki se stežka umiri. Od Lene beži k pijaci in drugim ženskam, v trenutkih osamljenosti pa se vseeno vrača k dekletu po tolažbo. Delo je zrežiral Lasse Hallstrom, igrajo pa Brasse Brannstrom, Mariann Rudberg, Christer Johnsson in drugi.

17.25 Test - 17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Otroški festival v Šibeniku - 18.45 Zabavno glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Zapiski o kulturi nevrščenih - 21.00 Poročila - 21.10 Portreti - 21.40 Glasbeni atelje

TOREK, 24. VII.

JUGOBANKA

18.05 POROČILA
18.10 SLOVENSKI LJUDSKI PLE-

SI: BELA KRAJINA, 1. del
18.35 OBZORNIK

18.45 PO SLEDEH NAPREDKA

Tokratno oddajo bosta sestavljala dva prispevka. Prvi bo govoril o prehranjevalnem vedenju morskih

zvezd, drugi pa o metodi funkcionalne električne stimulacije pri zdravljenju urinske inkontinence; stimulator, ki so ga iznašli slovenski strokovnjaki, so že začeli izdelovati v velenjskem Gorenju. Za zaključek oddaje bomo izvedeli še marsikaj zanimivega o treh pomembnih možeh, ki so bili rojeni v mesecu juliju.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 MEDNARODNA OBZORJA: NAFTNA KRIZA

Ostre zobe naftne krize že močno čutimo tudi na Slovenskem, saj moramo omejevati vožnjo z avtomobili, nedavno so se podražili naftni derivati, prihodnost s preškrbo tega pomembnega energetskega vira pa sploh ni rožnata. Oddaja, ki so jo televiziji sestavili z bogatimi dokumentarnimi gradivom, bo govorila o vzrokih naftne krize, o njenih zdajšnjih razsežnostih in posledicah, ki pa se ne omejujejo zgolj na varčevanje in omejitve, ampak resno grozijo s hudimi mednarodnimi poli-

tičnimi in gospodarskimi zapleti te celo z oboroženimi posegi.
20.55 A. Haley: KORENINE
21.35 VIOLINIST YEHUDI MENUHIN
22.10 TV DNEVNIK

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Album glasbenih lepot - 18.45 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Festival srbskih gledališč - 21.10 Poročila - 21.20 Znanost - 22.05 Zabavno glasbena oddaja

SOBOTA, 21. VII.

JUGOBANKA

15.40 POROČILA
15.45 TOVARIŠIJA PETRA GRČE, mladinski film

Iznajdljivega fantiča Petra imajo vrtniki radi in si ga izberejo za vodjo pri različnih podvigih. Petra mika, da bi skupaj z otroki obnovil zanemarjen mlin. Slednji namreč neslavno propada, ker se vaščani ne morejo sporazumeti, kdo naj bi ga popravil in vzdrževal. Otroci ne stojijo knižerok, obnovitvenih del se lotijo nadvse resno. Uspešno premagajo medsebojne prepire in po številnih veselih in razburljivih prireditvah z učiteljevo pomočjo mlin le obnovijo in ga predajo vaščanom. Ta hrvaški film je pred osmimi leti posnel Vladimir Tadej, v glavnih vlogah pa nastopajo Mladen Vasari, Adem Čejvan, Boris Dvirnik, Inge Apeh in Antun Nalis.

17.10 NAŠ KRAJ: PREDMEJA

Ljudje s Predmeje v ajdovski občini se v zadnjem času čedalje bolj ukvarjajo z industrijo. Zdaj se jih veliko vozi na delo v oddaljene kraje, kmalu pa bodo tudi sami dobili industrijski obrat, v katerem se bodo zaposlile predvsem ženske.

17.25 SLOBODA: HAJDUK, prenos nogometne tekme iz Tuzle
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 HIŠICA V NAJEM
20.55 ŠARADA, film

Lepa ženska po vmitvi z zimskih počitnic izve, da so ji v Parizu umorili moža. Izkaže se, da je pokojnik med zadnjo vojno poneveril ogromno denarja, ki bi ga moral izročiti pripadnikom osvobodilnega gibanja. Z nekaj nepoštenjaki je denar skrll, zato ga je zdaj doletela najhujša kazen. In kaj se zgodi z lepo vdovo? Ta ob pomoči nekega zapeljivca skuša rešiti, kar se še rešiti da... Tak je na kratko vsebinski okvir ameriške kriminalke, ki jo je pred poltrem desetletjem posnel Stanley Donen. Film meji celo na komedijo, saj vsebuje precejšnje število komičnih zapletov, ne manjka

pa mu črnega humorja in duhovitosti. Igrajo Audrey Hepburn, Cary Grant, James Cagney, Walter Matthau, George Kennedy, Jacques Martin in drugi.
22.45 TV DNEVNIK
23.00 625

16.40 Test - 16.55 Finale za evropski pokal v atletiki (prenos iz Karlovca) - 18.55 Premor ob glasbi - 19.00 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 175 let prve srbske vstaje - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton: Skozi Buchenwald v Weimar

NEDELJA, 22. VII.

JUGOBANKA

9.20 POROČILA
9.25 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: PRAZNIČNA BUDNICA
9.50 625

10.10 VEČ KOT IGRA
11.00 PRILJUBLJENE ZGODBE
11.30 KMETIJSKA ODDAJA
12.30 POROČILA

TAM, KJER SE POTIKA AMURSKI TIGER

Sovjetski dokumentarni film ne bo prikazal zgolj posebnosti življenja amurskega tigra, ampak tudi silovite usurijske pragozdove na daljnem vzhodu, kjer živi ta redka velika mačka.

O GOJENJU ROŽ: EKSTIČNI GOSTJE
SMEDEREVO
DEČEK IZ ZAGORJA

Otroštvo, šola, hlapčevanje, prva zaposlitev, priključitev delavskemu gibanju, štrajki, potovanja po tujih deželah, rekrutacija in sodelovanje v prvi svetovni vojni - v takem vrstnem redu so si sledile življenjske postaje tovariša Tita do mladenških let. Tokrat si jih bomo lahko ogleda-

li v dokumentarni oddaji beograjskih televizijcev.

POROČILA
POZDRAVLJEN, PRAZNIČNI DAN

Veličastno zaključno prireditve jubilejnega desetega tabora slovenskih pevskih zborov v Sentvidu pri Stični so televiziji prenašali ne-

posredno, za tokratno praznično popoldne pa so pripravili skrajšan posnetek nastopa domala šest tisoč pevcev.

SPORTNA POROČILA
SAM, film

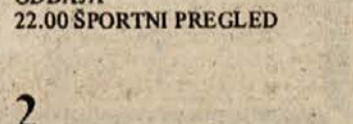
Partizanski odred se znajde v sovražnikom obraču. Položaj je povsem brezupen, za tako stanje pa bori krovijo komandirja. Partizani napnejo vse moči in iz obroča se jih končno le prebije nekaj skupaj z otrokom, ki ga je tik pred odločilno bitko rodila edina preživela borka. Film je pred dvajsetimi leti posnel Vladimir Pogačič, zdajšnji direktor jugoslovanske Kinoteke. Igrajo Milan Puzić, Nikola Simić, Radmila Radovanović, Pavle Vujičić, Severin

Bjelčić, Milan Srdoč in drugi.

19.15 RISANKA
20.00 MED NEBOM IN ZEMLJO
20.45 SEVERNI SLOVENCI OD PRVE SVETOVNE VOJNE DO HITLERJEVE ZASEDBE AVSTRILIJE 1938. LETA

21.25 TV DNEVNIK
21.40 RISANKA
21.45 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
22.00 ŠPORTNI PREGLED

15.55 Finale za evropski pokal v atletiki (prenos iz Karlovca) - 18.10 Dokumentarna oddaja - 18.40 Kratak film - 19.00 Muppet

show - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Večera, danes, jutri - 21.05 Celovečerni film

PONEDELJEK, 23. VII.

JUGOBANKA

17.55 POROČILA

18.00 GLASBENA PRAVLJICA: PLAŠČEK ZA BARBARO
18.20 NARAVA PRIPOVEDUJE
18.35 OBZORNIK

18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 K. Munteanu: LAŽNA PISMA

Kratka vsebina romunske televizijske drame je takale. Inženir, ki se je ponesrečil, na gradbišču, leži v bolnišnici. Zdravnica je zaskrbljena za njegovo okrevanje, kajti zdravje bi se mu najbrž hitreje vračalo, če ne bi bil nenehno slabe volje, ker mu dekle ne piše, pa tudi na obisk je ni. Končno le pride pismo, dopisuje ta si, dekle ta pa vseeno ni v bolnišnici. Ko si inženir toliko opomore, da lahko telefonira, mu dekle pove, da mu pismo ni pisala ona, sploh pa se je medtem že poročila z drugim. In kdo je torej pisal južna pisma? Če hočete zvedeti, morate dramo gledati do konca. Zrežiral jo je Peter S. Balcanu, glavne vloge pa igrajo Gina

Patriki, Viktor Rebenguc, Mihaela Murgu in Dan Tafu.
21.05 OČI KRITIKE
21.45 TV DNEVNIK

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Iz pravljice v pravljico - 18.30 Miti in legende - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Sportna oddaja - 20.35 Izkušnje - 21.05 Poročila - 21.15 Celovečerni film

SREDA, 25. VII.

JUGOBANKA

18.00 POROČILA
18.05 MALA ČEBELICA
18.20 NE PREZRITE
18.35 OBZORNIK

18.45 SREČANJE PIHALNIH

GODB V ARTIČAH

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.05 IGRE BREZ ME JA, prenos iz Bruslja

21.35 KAJ VERJAMEMO

V saloni viktorijanskih učenjakov so začeli parapsihološke pojave proučevati že pred stoletjem in več, ko je svet zajel val zanimanja za spiritizem. Za pravo znanstvenost tedaj kapak ni šlo. Teopatija, jasnovidnost, psihokineza, okultizem in podobni pojavi pa so v zadnjem času predmet zanimanja resnih znanstvenikov. V prvem delu britanske dokumentarne oddaje smo se seznanili z nekaterimi tovrstnimi pojavi, tokrat pa bomo videli, kako si znanstveniki prizadevajo, da bi jih podrobno raziskali in jim določili

stvarno podlago. Pred znanstveniki je seveda veliko neznank, nerešljivo pa je zaenkrat zlasti to, da parapsiholoških pojavov ni mogoče ponoviti v strogo nadzorovanih pogojih, slednji pa so osnova vsakršnega resnega eksperimentalnega znanstvenega raziskovanja.
22.35 TV DNEVNIK

17.40 TV dnevnik v madžarščini - 18.00 TV dnevnik - 18.15 Tehnica za natančno tehtanje - 18.45 Glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Iz revolucionarne preteklosti - 20.45 Poročila - 20.55 Rembrandt - 21.30 Dama s kamelijami - 22.20 Nove knjige

Izvršni odbor Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Trebnje na podlagi 16. člena Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi sklada za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu (Skupščinski Dolenjski list, št. 23/76 in 14/77) po sklepu z dne 5. 7. 1979

OBJAVLJA

predlog prednostne liste prosilcev solidarnostnih stanovanj, ki so se prijavili na 2. razpis za stanovanja v Trebnjem.

1.

Pogoje za uvrstitev na prednostno listo izpolnjujejo in se uvrščajo na listo naslednji prosilci:

Zap. št.	Prosilec	Sedanje bivališče	Število družin. članov	Število zbranih točk	Površina stanovanja, do kakršnega je upravičen	Mesto glede na zbrano štev. točk
A. družine z nizkimi dohodki						
1.	KASTREVC - BERK Fani	Stari trg 29	4	760	68 m ²	1
2.	SMRKE Majda	Dol pri Trebnjem-6	5	733	76 m ²	2
3.	ŠUŠTERIČ Tončka	Trebnje, Stari trg 27	5	574	76 m ²	3
4.	CUGELJ - GRMOVŠEK Mihaela	Dol. Medvedje s. 1	4	508	68 m ²	6
5.	DRAGAN Jožica	Trebnje, Pod gradom 3	4	472	68 m ²	7
6.	CVETKO Milena	Trebnje, Prijateljstva c. 5	2	444	40 m ²	9
7.	ŠRIBAR Ivanka	Trebnje, Stari trg 15	2	415	40 m ²	10
B. Mlade družine						
8.	URBANČIČ Jožica	Vel. Loka 15	4	550	50 m ²	4
9.	SMOLIČ Franc	Trebnje, Pod gradom 3	3	461	40 m ²	8
C. Upokojeni občani						
10.	SLAVIČ Frančiška	Trebnje, Pod gradom 3	2	543	40 m ²	5

Zoper uvrstitev prosilcev iz tč. 1 imajo vsi prizadeti in drugi občani pravico ugovora v roku 15 dni po objavi. Morebitne ugovore je treba poslati Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Trebnje, Goliev trg 9, Trebnje. O ugovorih in dokončni razvrstitvi po prednostni listi bo odločal zbor uporabnikov skupščine SSS Trebnje.

3.

Prosilec, ki so se prijavili na 2. razpis za uvrstitev na prednostno listo, pa je zanje ugotovljeno, da ne izpolnjujejo pogojev za uvrstitev, bo izdan poseben sklep.

Številka: 148/79
Datum: 5/7-1979

Predsednik
Izvršnega odbora SSS Trebnje
JANEZ MIHEVC

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 19. julija - Zlata Petek, 20. julija - Marjeta

Sobota, 21. julija - Danijel

Nedelja, 22. julija - dan vstaje
Ponedeljek, 23. julija - Brigita
Torek, 24. julija - Kristina
Sreda, 25. julija - Jakob
Četrtek, 26. julija - Ana

LUNINE MENE
24. julija ob 2.40 uri - mlaj

KINIO

BREŠTANICA: 21. in 22. 7. ameriški barvni film „Gusar z Jamajke“.

BREŽICE: 20. in 21. 7. ameriški barvni film „Bobby Dillard“. 22. in

23. 7. ameriški barvni film „Vojščkova vrtnica“. 24. in 25. 7. kanadski barvni film „Uvajanje v ljubezen“.

KOSTANJEVICA: 21. 7. angleški film „Izgubljena zemlja“. 22. 7. ameriški film „Proti vsem zastavam“. 25. 7. ameriški film „Stari divji zahod“.

KRŠKO: 21. in 22. 7. tajlandski film „V zlatem trikotu droge“. 25. 7. francoski film „Hermagedon“. 26. 7. ameriški film „Hollywod ali propad“.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 20. do 22. 7. angleški barvni film „Korakaj ali umri“. 23. in 24. 7. ameriški barvni film „Strašni doživljaji“. 25. in 26. 7. ameriški barvni film „Ljubica“.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od 19. do 22. 7. ameriški film „Po otoku z bogastvom“. Od 23. do 25. 7. zgodovinski film „Moč zemlje“.

SEVNICA: 21. do 22. 7. ameriški barvni film „Inšpektor Kluzo v akciji“. 25. in 26. 7. švedski barvni film „Dekle in njen fant“.

peč za centralno ogrevanje Emo Central. Jože Sinkovec, Ločna 33. Novo mesto.

12, 13, 14, 15 in 16-colske gumi vozove, nove, za volovsko, konjsko ali traktorsko vprego, prodam. Delo tudi osovine za traktorske prikolice po naročilu, dostava na dom. Stane Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.

GUMIJAST čoln SMS-sport Beograd z motorjem Tomos 4 in šotor za 6 oseb prodam, vse za 30.000 din. Sandi Mikulan, CZP Dolenjski list, Novo mesto.

PRODAM rezervne dele za Ami 8 citroen. Martin Krmelj, Ovseno 23, 68297 Sentjanj po 15 uri.

POCENI prodam peč za centralno kurjavo 20,00 cal., na trdo gorivo in vodno črpalko. Amalija Znidaršič, 68230 Mokronog 108.

PRODAM prečo na kamen. Dobro ohranjena, cena ugodna. Micka Udovč, Jelovec 4, Boštanj.

PRODAM šivalni stroj Bagat, dvo-krilno omaro in štedilnik na trda goriva. Lužija, Majde Silc 5, Novo mesto.

UGODNO prodam otroški športni voziček Tribuna in sedež za v avto. Ivanka Goršin, Prisojna pot 2, Novo mesto.

PRODAM sedem mesecev brejo telico frizijko. Alojzija Kambič, 68333 Semič 10.

PRODAM kompletno premično žago cirkularno. Naslov v upravi lista (2855/79).

PRODAM mlatilnico Kodel s popolnim čiščenjem. Gabrijel, Gor. Dobrava 1, Trebnje.

PRODAM kombiniran štedilnik in hladilnik. Mervar, Gor. Straža 130.

UGODNO prodam plastično cisterno za gorilno olje 2200 l. Peter Žičkar, Kremen 31, Krško.

PRODAM dobro ohranjeno spalnico z jogi vložki. Slavko Nagelj, Smolenja vas 34 a, Novo mesto.

ROVOKOPAC MF 40 ugodno prodam. Martin Golobič, Krvavčji vrh, Semič.

PRODAM klavirsko harmoniko, črno, 80 basov. Silva Nadu, Malkovec 1, Trzinče.

PRODAM mladilnico z dvojnimi čiščenjem in motorno slamoreznicno. Vse v dobrem stanju. Jože Lindič, Drama 15, Šentjernej.

UGODNO prodam dobro ohranjeno spalnico. Informacije na telefon 24-842.

PRODAM kuhinjsko mizo s stoli in otroški zložljiv voziček. Telefon: 23-356.

PRODAM sliko na platno 13 x 170 - pokrajina. Jože Kumer, Mestne njive 10, Novo mesto.

PRODAM dvigalo za gradnjo hiše. Srečko Kumer, Mestne njive 11, Novo mesto.

UGODNO prodam Z 101 1979, staro tri mesece. Jovič, Nad mlini 24, Novo mesto, telefon: (068) 23-071.

RENAULT 12, redno vzdrževan, izjemno ohranjen, manj kot tri leta v uporabi, napredaj za 100.000 din. Telefon: 61-747.

UGODNO prodam avto Foru taunus 17 M, registriran do 7. 1980. Ogled v soboto in nedeljo. Telefon: 24-152. Naslov v upravi lista (2910/79).

PRODAM traktor Universal s kabino, pogon na štiri kolesa, star eno leto. Cvetko Kocjan, Zabukovje 5, 68231 Trebnje.

PRODAM zastavo 750, letnik december 73. Marjan Iskra, Dolnji Ajdovec 16, Dvor pri Žužemberku.

AUSTIN 1300, 70/51.000 km, garaziran, nove gume, pravkar zaščiten, registriran do konca novembra, odlično ohranjen, prodam. Stojan Dimitrijevič, Kidričeva 4, Kočevje, telefon: 851-035.

F 850 special ugodno prodam. Registriran do 15. 7. 1980. Jerle, Mestne njive 8, Novo mesto, telefon: 22-565.

126 P (november 77) prodam. Uhan, Majde Silc 18. Telefon: 25-465.

PRODAM THORENS TD 115, nov gramofon, ugodno prodam. Informacije: (068) 22-490.

DOBRO ohranjeno spalnico ugodno prodam. Puš, Radohova vas 11, 61296 Šentvid pri Stični.

UGODNO prodam dnevno sobo. Naslov v upravi lista (2906/79).

PRODAM lepa bukova drva. Naslov v upravi lista (2907/79).

PRODAM 18 naseljenih AZ panjev na 9 in 10 satov ter tovarno priključno, primerno za predelavo v prevozni čebelnjak. Čebele so z zdravstveno pregledane. Naslov v upravi lista (2909/79).

PRODAM garažo v bloku na Ragskova 10, Novo mesto. Svetina, Ragskova 6, Novo mesto.

PRODAM kompletno hidravliko za buldozer TG-90. Telefon: 61-866.

PO UGODNI ceni prodam etažno

alkohola moji mami Cilki Kirn in naj je ne izkoriščajo. Kršilce bom sodno preganjala.

MARTA STANGELJ, Stopiče 61, prepovedujem vožnjo ter parkiranje avtomobilov na mojem zemljišču in poti na gričih, ker je pot moja last. V nasprotnem primeru se bom obrnila na sodišče.

OBVESTILA

CENJENE stranke obveščam, da bo zaradi kolektivnega dopusta lokal zaprt od 16. 7. do 31. 7. 1979. Prosim za razumevanje in se priporočam. Jurij Pestner, Brivško-frizerski salon, Novo mesto.

CENJENE stranke obveščam, da bo fotografska delavnica zaprta zaradi dopusta od 22. julija do 31. avgusta 1979. Se priporočam. Lujo Hercigonja, Ragskova 1, Novo mesto.

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppey, Ivan Zoman in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 10 od 1. 1. 1979 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelomi: CZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

mali oglasi

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO vzamem dva otroka. Naslov v upravi lista (2829/79).

SLUŽBO DOBI

TAKOJ zaposlim dekle za pomoč v gostinski kuhinji. Plača dobra, hrana in stanovanje v hiši. Gostilna Serek, Višnja gora, telefon: (061) 784-021.

VODOVODNA in centralna instalacija IVAN PEČARIČ, Krško, Tomšičeva 2, telefon: 71-858, sprejem v uk enega učenca za instalaterja centralne kurjave in enega učenca za vodovodnega instalaterja. Pogoji: opravljena osemletna šola, ostalo po dogovoru in učnem programu poklicne šole.

FRIZERSKO pomočnico sprejme frizerski salon „Milka“, Novo mesto, Partizanska 3.

MARJAN REDEK, Avtoelektrikarstvo Vina Gorica 12, 68210 Trebnje, objavljam prosto delovno mesto avtoelektrikarja. Pogoji: končana šola avtoelektrikarja.

HISNI SVET Jerebova 3/a, Novo mesto, zaposli čistilico. Čiščenje 2 x tedensko.

V UK sprejemam vajenca. Izolacije centralnih kurjav Martin Gračner, Katrževa pot 7, Ljubljana-Crnuče.

V UK SPREJMEMO dve učenci, eno kuharske in eno natakanske smeri. Gostišče Pavlin, Mačkovec 31.

STANOVANJA

IŠČEM sobo v Novem mestu. Plačam dobro. Foto Cvetko Tramte, Breška vas 3, 68220 Šmarješke Toplice.

MLAD zakonski par išče enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Možno predplačilo. Tomislav Pavlič, Marjana Kozine 62, Novo mesto.

SAMSKEMU oddam opremljeno sobo. Cesta herojev 33/a, Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM spačka, letnik 74, registriranega do 5. 8. 1979, cena 2.7 M. Dolenja Pirošica 20, Cerklje ob Krki.

UGODNO prodam škodo, letnik 1973. Zonta, Potov vrh 4, Novo mesto.

PRODAM škodo-cupe, izdelava september 75, prevoženih 60.000 km. Ogled avtomobila v petek na naslovu: Dušan Kocmur, Žužemberk 190.

ZASTAVO 101, obnovljeno in registrirano do julija 1980, prodam. Marija Sinkovec, Otočec 78.

PRODAM zastavo 101, letnik 1978. Naslov v upravi lista (2836/79).

ZASTAVO 1500, letnik oktober 1978, prodam. Pavlič, Partizanska 3, Novo mesto.

PRODAM Audi super 90, brezhiben, prevoženih 93.000 km. Podgoršek, Brežice, Crnc 36 a, telefon: (068) 61-392.

PRODAM poltovorni avto Hanomag in fiat 750 ter kosilnico alpina, vse v dobrem stanju. Janez Vidrih, Blanca 15.

UGODNO prodam traktor lanz, 20 km, s kosilnico. Jože Zakšek, Armeško 10, Breštanica.

AMI 8 break 1974, 64.000, lepo ohranjen, prodam. Videnič, Krško, Sadjarska 1.

PRODAM traktor Zetor 2511, 25 KM. Franc Škofljanec, Brege 52, Leskovec pri Krškem.

ZASTAVO 750, neregistrirano,

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je dne 7. julija 1979 za vedno zapustil moj ljubi mož, brat in stric

JOŽE JAKIČ

borec NOV
z Mime na Dolenjskem

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste mi v teh težkih trenutkih priskočili na pomoč in mi nudili vašo pomoč. Posebna zahvala mirenškemu zdravstvenemu domu dr. Vilibaidu Buchbergerju, ki mi je lajšal bolečine, ali ni bilo v moči, ker je bilo že prepozno za njegovo zdravlje. Zahvala ZB Mirna za organizacijo pogreba, govor ob odprtem grobu, ki ga je imel tov. Lojze Koprivec. Iskrena hvala sostanovalcem družini Kotarjevi, Jerovškovi, Koprivčevim, ki so mi priskočili na pomoč in vsem, ko so mi poklonili cvetje in vence v zadnje slovo. Hvala tudi pevcem PD Dušan Jereb, za izpete žalostinke in godbi, ki je zelo popestrila pogreb. Vsem še enkrat priskrbe hvala, ki so mi kakorkoli pomagali in tolažili v teh težkih trenutkih.

Žalujoci: žena Marica, brat Alojz in drugi sorodniki

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznini nas je za vedno zapustila v 75. letu starosti draga mama in stara mama

MARIJA MASNIK

roj. Furlan
Orehovica 10, Šentjernej

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znanecem za podarjeno cvetje in vence in izrečeno sožalje: posebno zahvalo smo dolžni sosedu, Jakšetovim, Janezu in njegovi ženi Pavli in mami Tereziji, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih. Zahvaljujemo se za poslovilne besede Francu Zagorcu iz Orehočevic in ZB Orehovica, zdravstvenemu osebju Šentjerneje, godbi na pihala, Iskri Šentjerneje, PGD Orehovica in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: hčerke Marija, Pepca z družino in Anica z družino.

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata in strica

SLAVKA KOPRIVNIKA

Potočna vas 27

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, sodelavcem, prijateljem in znanecem, ki ste v teh težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Iskreno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju onkološkega inštituta v Ljubljani in pljučnega oddelka novomeške bolnišnice, ki so mu lajšali bolečine. Posebna zahvala velja še vsem sodelavcem iz Novoteksa za vso organizacijo pogreba ter častno stražo, tov. Kranjčiču za poslovilne besede, pevcem iz Smihela in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marica, sin Mitja, mama, bratje z družinami in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 64. letu starosti zapustil naš dragi mož, skrbni oče in stari oče

FRANC IVANEŽ

borec NOV in VVI s Trške gore

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znanecem, ki so nam izrazili sožalje, mu darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu spremili do njegovega preranega groba. Hvala tudi za denarno pomoč. Najlepša hvala obč. org. ZB, osnovni organizaciji ZB Otočec za organizacijo pogreba in častno stražo, ZB Gaberje za tako veliko udeležbo na pogrebu ter vsem organizacijam ZB, ki so se udeležile pogreba s traponi. Zahvaljujemo se tudi godbi iz Šentjerneja, pevcem iz Smihela, pionirčkom, govornikom za poslovilne besede ter podjetjem Iskra, SV Novo mesto in kolektivu iz Kočevja. Posebna zahvala tov. Špelku, ki nam je prvi nudil pomoč. Hvala tudi zdravstvenemu osebju kinirškega oddelka Novo mesto, ki ga je skušalo rešiti in mu podaljšati življenje. Iskrena hvala vsem za vse!

Žalujoci: žena Ančka, sinova Branko z družino, Rado, sestre Marija, Rezka in Tončka z družinami.

PREKLIC

JELKA KIRN, Klenovik 33, Škocjan, opozarjam vse občane vasi Zagrada in okolice, naj ne dajajo

ZAHVALA

Ob boleči, nenadomestljivi izgubi ljube in dobre mame

MARIJE HENIGMAN

roj. l. 1893
iz Stare cerkve 21

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani in nam pomagali. Še posebna zahvala g. Razingerju za opravljeni obred, pevcem iz Dolenje vasi in iz Kočevja za zapete žalostinke, sosedi Račkovi in Stanki Trpinovi za vso pomoč, in hvala vsem, ki so sočustvovali z nami in obdarili pokojno mamo s cvetjem.

Žalujoci: hčerke Pavla, Fanika, Albina in Minka z družinami, sinova Ivan in France z družinama, brata in drugo sorodstvo.

Stara cerkev, dne 24. junija 1979

ZAHVALA

Ob tragični in nenadomestljivi izgubi našega dragega sina, brata in strička

MATJAŽ ERJAVCA

iz Kočevja

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, stanovalcem bloka in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih, podarili vence in cvetje, izrekli sožalje in ga spremili k mnogo preranemu počitku. Lepo se zahvaljujemo župniku za izrečene poslovljne besede in opravljeni obred. Učencem in učiteljem ŠC Krško, tozđ INKOP Kočevje, sodelavkam Trikon Kočevje, Nama Ljubljana, Matjaževim prijateljem in tovarišu Marjanu Cerjaku. Prav vsem še enkrat iskrena hvala.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgotrajni boleznii nas je v 70. letu starosti zapustil naš dobri mož, skrbni oče, stari oče, brat in stric

JANEZ TURK

iz Roj pri Šentjemeju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in nam kakorkoli pomagali. Najlepše se zahvaljujemo kolektivu Iskra Šentjerneje, klubu za konjski šport Šentjerneje in Janezu Zagorcu iz Mihovce. Za hvaljujemo se župniku za opravljeni obred in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: žena Pepca, sinova Janez in France z ženo, hčerka Jožica z družino, brata Jože in Tone in drugo sorodstvo.

ZAHVALA

V 41. letu starosti se je za vedno poslovila od nas draga žena in mama

JOŽICA GOLOB

iz Vrbovc 14, pri Šentjemeju

Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju internega oddelka novomeške bolnišnice ter nevrološkega oddelka kliničnega centra Ljubljana za vse usluge in nudeno pomoč pri njeni težki bolezni. Prav tako se iskreno zahvaljujemo kolektivu Iskre za podarjeni venec in vsem sorodnikom in znancem, ki so ji darovali vence in cvetje ter izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vsestransko pomoč v teh težkih trenutkih in župniku za opravljeni pogreb.

Žalujoci: mož Lojze in sin Roman.

ZAHVALA

ob bridki izgubi naše mame, babice in prababice

MARIJE FINK

V četrtek, 31. maja, smo jo pospremili na njeni zadnji poti na pokopališče na Goleku pri Dragatušu. Iskrena hvala za skrb med zdravljenjem šefu dr. Janezu Kramarju, medicinskemu in strežniškemu osebju v novomeški bolnišnici, za cvetje in izraze sožalja vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, pevcem za petje v slovo, duhovniku za obred. Še posebej topla hvala vsem, ki ste jo pospremili v „tíhi dom“.

Otroci z družinami!

ZAHVALA

V 48. letu nas je zapustil dragi mož, brat in stric

IVAN RABZELJ

iz Zameškega pri Šentjemeju

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sodelavcem in prijateljem za izraze sožalja in izkazano pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni DO Krka-TODZ Tehnoservis, IGD, Združenju šoferjev in avtomehaničnikov, zdravnikom in osebju internega oddelka novomeške bolnice, pevcem, godbi ter vsem, ki so se v tako velikem številu poslovili od njega. Hvala kaplanu za pogrebni obred.

Žalujoci: Žena Ivanka, brat Vinko in sestra Kristina z družinama ter drugo sorodstvo.

ZAHVALA

V 46. letu starosti nas je po dolgotrajni in mučni bolezni za vedno zapustil mož in oče

JANEZ GRIMŠIČ

iz Grčaric št. 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Zahvaljujemo se podjetju TOZD Jelenov žleb, podjetju Mercator Ribnica, pevcem iz Dolenje vasi, godbi iz Ribnice ter tov. Navbertu Črnetu za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Žalujoci: žena Ivanka, sin Emil in hčerka Metka.

ZAHVALA

Ob nenadni smrti ljube žene, zlate mamice, hčerke in sestre

SILVE MAROLT

roj. l. 1936,
z Brega pri Kočevju,

izrekamo prisrčno zahvalo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in obsuli s cvetjem njen prerani grob. Še posebej hvala g. Razingerju za presunljive besede ob njeni krsti, pevskemu zboru iz Dolenje vasi in moškemu pevskemu zboru iz Kočevja za ganljivo petje, Stanki Trpinovi in vaščanom z Brega za nesebično pomoč in hvala tozđu LJK Kočevje.

Za Silvo žalujoci: mož France s hčerko Silvo in sinom Francijem, sestre Pavla, Minka, Fani in Albina z družinami, brata France in Ivan z družinami in ostalo sorodstvo.

Stara cerkev, dne 13. junija 1979

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

ŠTEFANIJE TROHA

iz Špeharjev 11 pri Vinici

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem ter vsem, ki ste jo v velikem številu pospremili na zadnji poti in ste njen grob zasuli s šopki in venci ter nam izrekli sožalje. Posebej se zahvaljujemo kolektivu TOK Gozdarstvo Črnomelj, zdravstvenemu osebju, dr. Vlasti Pertot, Mariji Hudelja in župniku za opravljeni obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: hčerke Kristina, Sabina, Nada in Vera, sinovi Emil, Branko in Jože z družinami.

V SPOMIN

23. julija bo minilo žalostno leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari ata, sin in brat

MIHA OŽBOLT

iz Žužemberka

Prezgodaj odšel si v grob teman, bil si veder, a ne zaspan, tvoj grob nemo priča, da smo te imeli radi, ker te vedno obiskujemo in ti prinašamo cvetje. Vsem, ki prihajate na njegov prerani grob in mu prižigate svečke, najlepša hvala.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

Prezgodaj nas je zapustil naš dragi sin, brat, stric in svak

JANEZ KOBE

iz Uršnih sel

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam nudili nesebično pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni članom GD Uršna sela in Dobindol za izkazano poslednjo čast pokojniku, govornikom za poslovljne besede in duhovniku za opravljeni obred. Prisrčna hvala delavcem kolektiva Labod in SOB Novo mesto za podarjene vence in izrečena sožalja. Še enkrat hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali pokojniku cvetje in ga spremili v prerani grob.

Žalujoci: mama, oče, sestri Milena in Anica z družino.

V SPOMIN

16. julija bo minilo leto dni, odkar nas je za vedno zapustil ljubi mož, ata in stari ata

ALOJZ FELICIJAN

krojaški upokojenec
iz Boštanja

Vsak dan je bolj težak, ni Lojzeta, ata in starega ata. Minevajo dolgočasni dnevi, meseci, ko te ni in te ne več. Ata, saj si še med nami, nepozabljen v mojem in naših srcih.

Žalujoci: žena, hčerka in sin z družino.

Ljubljanski 14, Novo mesto, za poklonjeno cvetje. Vsem prisrčna hvala.

Žalujoci: mož Jože, sinovi, hčerke ter drugo sorodstvo.

Ob boleči izgubi naše mame, babice in prababice

ANE GORENC iz Podlipse - Raka

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred ter pevcom, kolektivom SGP Pionir Novo mesto, Zito-pekarne Novo mesto, Impe-rialu Krško ter, sostanovalcem na

R A Z N O

NA PODROČJU lovške družine Bučka se je dne 20. 6. 1979 izgubil, ali pa je bil odpeljan pes - istrski kratkodlaki gonč. Pes je bele barve z oranžno masko in na korenju repa ima manjšo oranžno liso. Sliši na ime Caro. Poštenega najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne. Darko Pungersič, Dule 11, Bučka, Škocjan.

Veja prastare in velikokrat preskušene „verige sv. Antona“ tudi na Dolenjskem – Matematika potrjuje, da bi moralo biti v 45 dneh bogato vse človeštvo – Praksa je malo drugačna

Pred dnevi je prenekateri Dolenjec prejel dopis, ki ga je prepričeval, da lahko za borih 10 dni v naslednjih 15 dneh dobi natanko 77,760 dinarjev. Ta vsota je vredna spoštovanja tudi ob sedanjih inflacijskih težavah, zato ni čudno, da so nekateri le nasedli precej stari prevari, ki ji populamo rečejo „veriga sv. Antona“.

V roke je vrli Dolenjec dobil dopis „Mednarodnega študentskega kluba prijateljev ljubljanske ekonomske fakultete“. Ta klub seveda ne obstoja, res pa je, da stoji poslopije ekonomske fakultete na Vojkovi 69 v Ljubljani. Dopis je prejemniku predlagal, naj pošlje na naslov v pismu prvotapisanega „igralca“ (igralcev je praviloma 5) 10 dinarjev, nato pa naj njegovo ime prečrta, pripiše na peto (zadnje) mesto svoje ime in naslov ter čaka milijone. No, še prej je treba navodila za igro in spisek prepisati v šestih primerkih in jih v treh dneh poslati prijateljem. Zanimivo pri igri je, da je mate-

matično točna. Pri dokazovanju te trditve nam je pomagal mladi matematik Leon Matoh iz Novega mesta.

Izračunal je, da tisti, ki je igro začel, res lahko računa, da mu bo v 15 dneh 7.776 ljudi nakazalo nekaj več kot 77.000 din. Če se bodo držali predpisov. Prav tako pa je krvavo res, da bo igra zavzemala vse večji razmah. V samo 45 dneh bi zajela blizu pet milijard ljudi, kolikor jih menda živi na naši ljubi Zemlji. Kdaj boste prišli na vrsto, ko vendar ni več človeka, ki še ne bi odšel 10 dinarjev?

Zato morate biti pri „koritu“. Denar pobere tisti, ki se igre prvi

spomni. Spomnijo pa se je na vsakih nekaj let prebrisani ptički, ki se lažno skrivajo za najrazličnejšimi ekonomskimi fakultetami in njihovimi prijatelji. Letošnji „udarec“, ki je nekemu zagotovo omogočil lepe počitnice, si je pomagal celo s psihološkim prijemom. Neznani začetnik igre namreč predlaga, da svojih 10 odstotkov od 77.000 in še nekaj dinarjev nakažete na žiro račun mednarodnega fonda „Gladno dijete“ v Zagrebu.

Otroci bodo še naprej lačni, „veriga sv. Antona“ deli denar samo tistim, ki jo občasno povežejo. To pa niso otroci.

M. BAUER

Zeliščarji nabirali zeli po gorjanskih košenicah

Razcvetele gorjanske košenice so v soboto, 14. julija, zvale več kot 30 bolj ali manj izkušenih zeliščarjev iz vse Slovenije. Revija Zdravje je namreč pripravila izlet na Gorjance,

ki je bil hkrati kar šola v naravi. Znani slovenski zeliščar Jože Tomažič je udeležencem izleta pomagal pri razpoznavanju posameznih zdravilnih zelišč, biologinja Tatjana Angerer pa je o rastlinah poučila izletnike tako, kot jih vidi in pozna njena stroka.

Gorjanci so znan rezervat zdravilnih zelišč, vendar pa je to naravno bogastvo še vedno premalo izkoriščeno. Stari rod je še poznal prenekatero zdravilno zel, medtem ko mlajšemu ljudsko zdravilstvo postaja vse bolj tuje. K sreči se modni veter obrača drugače; meščani tudi z nabiranjem zdravilnih zelišč ubirajo poti nazaj k naravi, še posebno, ker so spodsrljali z nekaterimi preparati moderne farmacevtske industrije v svetu omajali zaupanje vanjo.

KRŠKI BRIGADI VSA PRIZNANJA

Mladinska delovna brigada Milke Kerinove iz Krškega je na zvezni delovni akciji Kragujevac '79 prejela trak akcije in vsa možna priznanja, ki jih delijo brigadama. Predlagana je tudi za plaketo Veljka Vlahovića. Brigadirji so si prislužili 16 udarniških značk in 15 pohval.

Nikoli samo opazovalka

Milena Jesenko je rasla ob družbenopolitičnem delu, zato pojmuje tovrstne dolžnosti kot nekaj samoumevnega, nekaj, kar jo spremlja od družinskega okolja do dijaških in službenih let. Rojena je bila v Beli krajini, učiteljice je obiskovala v Novem mestu, zaposlila pa se je najprej v Sentijerneju in nato v Brežicah.

Že v študentskih letih jo je pritegnilo dogajanje okoli nje. Na učiteljsku je prevzela dolžnosti v razredni skupnosti in kulturnem društvu, sodelovala je v literarnem krožku in plesala pri folklorni skupini. Prve samoupravne funkcije je spoznavala kot prosvetna delavka. V Sentijerneju je učila sedem let. Ta kraj se ji je zelo prijel. Rada se vrača tja, čeprav se je ustalila v Brežicah, kjer biva zdaj že dvajseto leto. Med tem je izredno doštudirala slavistiko na pedagoški akademiji. Odkar se je zaposlila, poučuje slovenščino. Delo v šoli jo veseli. „Včasih imam res vsega dovolj,“ pravi, „toda otroke imam zelo rada, zato hitro pozabim na težave in slabo voljo. Po učiteljsku bi bila šla rada študirat, pa nisem imela možnosti. Štipendisti v službo! so nam rekli in jaz sem seveda ubogala. Še danes mi je žal, da nisem šla naprej.“

Milenino brežiško obdobje izpolnjuje bogato družbenopolitično delo v kolektivu, v organih občinske skupščine in Zveze sindikatov. Na šoli je zdaj drugič predsednica delavskega sveta. Predsedniško dolžnost opravlja tudi v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine in ima še več drugih funkcij. Precej težko breme nosi. „Najhuje je to, da ne znam odreči in da nazad-

nje vselej pristanem,“ je dejala. „Res pa je tudi, da funkcije sprejemam z odgovornostjo, ker so izraz zupanja. Trudim se, da bi jih čim vestneje izpolnjevala in hudo mi je, ko vidim, da ne gre vse, kot si zamišljamo in želimo. Sem pa kljub temu izredna optimistka, zato nikdar ne zgubim upanja.“

Najbolj mi ustreza delo v delavskem svetu. Predsedniška dolžnost v družbenopolitičnem zboru je sicer zanimiva, je pa zahtevnejša. Več časa potrebujem, da se prebijem skozi gradivo in se nato v sebi odločim. Zelo me zanimajo dohodkovni odnosi, delitev po delu in rezultatih dela. Z veseljem delam v komisiji za spremljanje uresničevanja zakona o družbenem delu, posebej zato, ker nas čaka tam veliko konkretnega dela. Tako delo me vedno bolj zgrabi, saj se rezultati, dobri ali slabi, kmalu vidijo.

Družina je zaradi mojega družbenopolitičnega udejstvovanja prav gotovo prikrajšana. Sem pa srečna, da imam tako pridna otroka. Sin Primož ima zdaj štiri leta. Pravijo mu delegatski otrok. Ko sem ga pričakovala, sem bila namreč podpredsednica družbenopolitičnega zbora. Za tisto novo leto, ko se je rodil, sem imela tri želje: srečno rojstvo, hišo pod streho in diplomo. Vse so se uresničile.“

Letos je Milena Jesenko dobila priznanje in nagrado samoupravljalcev. „Zelo sem je bila vesela, je dejala, „ker je to obremenjeno priznanje za kolektiv šole, razen tega mi veliko pomeni, ker prosvetni delavci le poredko dobivamo priznanja.“

JOŽICA TEPPEY

Martin Strel: „Za maraton sta potrebni moč in zbranost“.

Zdaj pride na vrsto Krka

Mokronočan Martin Strel plaval na svetovno znanem maratonu Capri – Neapelj (36 km) – Nova vabila

24-letni Martin Strel, učitelj glasbe iz Mokronoga, se je 8. julija udeležil velikega plavalnega maratona v Italiji in 36 km morja, ki loči slikoviti in turistično znameniti otok Capri od Neaplja, preplaval v 11. urah. Zmagovalec Claudio Pili iz Argentine, je za to pot potreboval natanko 7 ur 40 minut in 41 sekund. Martin, ki je na tem tekmovanju plaval prvič, kot edini Jugoslovčan in na vsej progi sam in samcat brez svetovalca, pravi:

„Vseh nas, ki smo onega nedeljskega jutra stali na obali, pripravljeno, da se počenomo v morje z me ter in pol visokimi valovi, je bilo 27: tri ženske, 11 amaterjev in 13 profesionalcev. Prijavljen sem bil v skupini profesionalcev, ki je štartala zadnja. Dobro je šlo, saj sem več kot polovico poti vzdržal z najboljšim. Potem sem zagal. Nenadoma sem ugotovil, da plavam sam. Nikogar nisem imel ob sebi, da bi me usmerjal, mi kazal pot; poskušal sem si pomagati s kompasom. Nazadnje, ko sem v Neaplju stopil na kopno, sem ugotovil, da sem plaval 4 km več kot drugi in torej zato toliko zaostal za zmagovalcem. Moram pa reči, da sem se kljub temu dobro držal, saj vseh 11 ur, kolikor sem bil v vodi, nisem zaužil kaplje tekočine in ne drobca hrane, pa tudi zdelalo me ni kot nekatere druge. Zadovoljen sem, saj sem dokazal, kaj zmorem, za deseto mesto med profesionalci pa sem dobil pokal in denarno nagrado.“

Na tem plavalnem maratonu so pričakovali še enega Jugoslavana – Veljka Rogošča, rekorderja proge Capri – Neapelj. Tudi Strel ga je pričakoval, že zato, ker ga je bil za to tekmo prijavil Rogoščič. Vezl s tem znanim plavalnim maratoncem, ki se je proslavil po vsem svetu, niso pretrgane. Prišel naj bi, ko bo Strel – najverjetneje že v začetku avgusta – poskušal preplavati Krko od izvira do izliva. To pa ne bo zadnji letošnji podvig dolenjskega maratona, ki je že v Italiji vzbudil pozornost organizatorjev podobnih plavalnih tekmovanj. Strela so namreč povabili na Čehoslovaško, kjer bosta dva krajša maratona, in v Egipt. Egipčani bodo priredili plavalni maraton 5. oktobra, potrebno pa bo preplavati pot

od Kaira do Port Saida. In Strel pravi, da se bo te tekme, ki bo tudi štela za svetovni pokal, udeležil. „Rad pa bi se tudi drugih, če bi dobil mecena in trenerja, ki ga najbolj potrebujem.“ I. Z.

PESEK NA ASFALTU – Metliška „skivnost“ je bila kmalu pojasnjena. (Foto: M. Bezek)

Sedma umetnost zašla v Metliko

Ljubljanska televizija snemala v Metliki oddajo o slovenski fotografiji

Metlika, ki predvsem poleti težko doživi kaj posebno atraktivnega, je minuli teden spet nekoliko zaživela. Prebivalce starega dela so vrgli iz umirjenega tira vsakdanjega življenja ljubljanski televiziji. Za kateri film gre, ljudje v začetku še niso vedeli, zato pa je njihov „firbec“ tem bolj naraščal, čim bolj je postajal že pred leti asfaltiran Mestni trg spet makadamski...

Izobraževalna redakcija pri ljubljanski televiziji snema serijo oddaj o fotografiji z naslovom „Slovenska fotografija in še kaj“, pa jo je pot zanesla tudi v Metliko, kjer je posnela del kadrov za oddajo o Janezu Puharju, izumitelju fotografije na steklo in nosilcu diplome pariške akademije. Puhar se je rodil leta 1814 v Kranju in umrl star komaj 50 let. V Metliki, kjer je delal kot kaplan, se je veliko ukvarjal s fotografijo. Svoje delo je končal na Gorenjskem. Ni bil le eden pionirjev fotografije, temveč predvsem teoretik in eksperimentator, ki je na temelju tedanje znanosti iskal razlago za svoje fotografske poskuse. Zato smo mu Slovenci dolžni posvetiti vsaj delček pozornosti na celoloidnem traku.

Naraven in domač vtis bo oddaji bogatil delež, ki ga je poleg dveh Ljubljancev prispevalo 12 nastopajočih Metličanov. Snemalna ekipa je želela ustvariti čimbolj pristno okolje, podoba, kakšno je Metlika dajala v prejšnjem stoletju. Zato jim je bil odveč asfalt, ki so ga prekrili s peskom. Tablice s hišnimi številkami in svetlobni napisi so izginili za

stari obrtnimi tablam ali rožami. Otroci, ki so vozili tudi staro cizo s Puharjevimi kovčki, ko je prihajal v Metliko, so se igrali s punčkami in žogami iz cunj. Volovska vprega z vozom s košem, pčnim gnoja, široki moški klobuki, pristna stara metliška delovna obleka, cokle, košare na glavah meščank – vse to je bila paša za oči in pravi muzej na prostem celo za Metličane, sicer podeželane.

Tovarišica Helena Prus, učiteljica v pokoju, je kot ena starih Metličank, ne starih po letih, ampak po stažu, sodelovala pri snemanju. „Imela sem vlogo kuharice v župnišču in sem kot prva sprejela na vohu našega novega kaplana Janeza Puharja. Moram priznati, da je bila televizijska ekipa zelo natančna pri

Helena Prus je sodelovala pri snemanju.

V starih časih je bilo drugače. Ljudje so mirno živeli, bili so z adovoljni... Tako radi modro jejo starejši življenjski modrijani. Kako je bilo v resnici nekako pred sto leti? Kako jim je bilo na delu? Preberimo delovni pravilnik za švicarsko mestno občino Lausanne, ki je začel v eljati nekako pred sto leti. Mestni svet ga je sprejel leta 1882, kakor poroča neki pariški list.

Strah božji, snaga in natančnost so bistveni elementi vsakega pravega podjetja, se je glasil prvi člen previlnika.

Čl. 2. Odslej bo osebje obvezno prisotno samo ob delovnih dnevih v tednu, in sicer od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Molitev bo vsak dan v glavnem uradu.

Čl. 3. Od vsakega pričakovujemo, da dela čez redne delovne ure, ako delo to zahteva.

Čl. 4. Najstarejši uradnik je odgovoren za snago v uradu. Mladi in mlajši se zglašijo pri njem 40 minut pred molitvijo, ter mu ostanejo na voljo po končanem delu.

Čl. 5. Osebje naj bo oblečeno preprosto. Ne sme se sprehajati v obleki živih barv; nosilo bo pufmerne nogavice. Škornjev in plašča ne sme osebje nositi v uradu, kjer mu je na voljo topla peč; izjema valja samo za sal in klobuk ob slabem vremenu. Pozimi priporočamo, naj vsakdo prinese s seboj 4 funte premoga na dan.

Čl. 6. V uradnih urah je prepovedano govoriti. Uradnik, ki kadi cigare, uživa alkohol v kakršni koli obliki, zahaja v biljardnico ali politične lokale, zbuja dvom v svojo čast in poštenost.

Čl. 7. Uživanje hrane je dovoljeno od 11.30 do 12. ure, vendar medtem ni dovoljeno prekiniti delo.

Čl. 8. Nasproti klientom in članom ravnateljstva, kakor tudi časnikarjem naj bo osebje vsjudno in skromno.

Čl. 9. Vsak nameščeneec je dolžan skrbeti za svoje zdravje, kajti med boleznijo ne bo prejela plače. Zato nujno pripravimo, da vsakdo da na stran lepo vsoto denarja za takšen primer ali za primer popolne nesposobnosti za delo, da ne pade v breme skupnosti.

Čl. 10. Ob zaključku oddaje naj se širokogrudnost tega novega delovnega pravilnika. V zameno pričakujemo občutno povečanje učinkovitosti vašega dela.

ČELNO V SMRTI

V ponedeljek ob 4.35 uri je 34-letni Alojz Merc iz Ljubljane vozil s tovornjakom od Črnomlja proti Vinici. Na ravnem delu ceste Kočevju mu je nasproti pripeljal osebni avtom Stanislav Kuzma. Dragatuša in čelno trčili v tovornjak. Kuzma je bil takoj mrtev.

M. BEZEK

GOBA PA TAKA

Oskrbovanec Doma počitka na Impolji Tone Kokovnik je vnet gobar. Dobro pozna okdiške gobje. Takšnega jurčka, kot ga je našel v nedejo, ne pomeni, ravno tako s takšnim velikonom niso imeli opraviti v tamkajšnji kuhinji. Očiščen je še vedno teh tal kar cel kilogram. Okrog beta je meril 40 cm.

GOBA PA TAKA – Oskrbovanec Doma počitka na Impolji Tone Kokovnik je vnet gobar. Dobro pozna okdiške gobje. Takšnega jurčka, kot ga je našel v nedejo, ne pomeni, ravno tako s takšnim velikonom niso imeli opraviti v tamkajšnji kuhinji. Očiščen je še vedno teh tal kar cel kilogram. Okrog beta je meril 40 cm.

„DOBRI PRIJATELJI“ SPET NAVDUŠILI – Med 18 ansambli iz Slovenije, Italije in Avstrije, ki so se letos udeležili 9. zamejskega festivala v Števerjanu, se je letos najbolje odrezal ansambel „Dobri prijatelji“ iz Brežic. Fantje in dekleta so, tako kot lani, dobili 1. nagrado za najboljši izvedbi obeh predstavljenih skladb. S. M.